coşku

İçten Gelen Mutluluk

OSHO

yeni bir
yaşam biçimini
kavramak

Coşku

İnsanoğlu muazzam bir şekilde mutlu olabilir
ve muazzam bir şekilde mutsuz olabilir.
Ve seçiminde özgürdür.
Bu özgürlük risklidir;
bu özgürlük çok tehlikelidir
çünkü sen sorumlu hale gelirsin.

içindekiler

Coşku 1

içindekiler 2

ÖNSÖZ 3

MUTLULUK NEDiR? 5

- O SANA BAGLIDIR 5
- YÜZEYDEN MERKEZE 6
- BOS ELLER 9

PESiNE DÜSMEK 10

- TEMEL ZITLIK 10
- KARAKTER DEGiL BiLiNÇ 11
- GÖKKUSAGINI KOVALAMAK 12

ISTIRABIN KÖKLERi 15

ACIDAN COŞKUNLUGA 17

- ANLAMAK ANAHTARDIR 17
- SiRK 17
- COŞKU DUYMAK ASiLiKTiR 18
- GERÇEK Mi SEMBOLiK Mi? 20
- OLMAK VE BiR SEY HALiNE GELMEK 21

ISTIRABIN KÖKENLERiNi ANLAMAK 23

SORULARA VERiLEN YANITLAR 23

- Niçin ıstırabımızı, cehaletimizi ve mutsuzluğumuzu bırakamıyoruz? İnsanoğlu nasıl mutlu ve saadet içinde olabilir? 23

Niçin affetmek, çoktan geçip gitmiş acılara yapışıp kalmayı bırakmak bu kadar zor? 25

Niçin pireyi deve yaparız? 26

Niçin her zaman bu kadar berbat hissediyorum? Beni bundan tamamen kurtaramaz mısın? 28

Niçin herkes olmadığı bir şeymiş gibi davranıyor? Bunun ardındaki psikoloji nedir? 30

Bazen kendimi Sartre'ın dediği gibi "diğer insanlar cehennemdir" değil de "cehennem benim" gibi hissediyorum. Cehennemdeyim. Cehennem! Saadeti bulmadan önce cehennemi kabul etmek zorunda mıyım? Bunun nasıl olduğunu anlamıyorum. 31

Hayatımda ne zaman bir ilişkinin sona ermesi nedeniyle perişan hissetme devresi yaşamışsam, her seferinde kendime sadece güldüğüm, özgür hissettiğim ve yaptığım tek şeyin kendimi sevmek olduğunu gördüğüm bir noktaya ulaşırım. Bu çoğunluk insanın acı çekmesinin kökenindeki şey midir yoksa sadece benim kendi oyunum mudur? 33

Niçin bana ıstırap veren şeyleri bırakmak çok acı veriyor? 35

Kişi bir ilişkiye girmeden önce yalnızlık döneminden mi geçmelidir? 37

Gerçekten olan şeyin hepsi bu mu? Hayatım çok anlamsız ve boş geliyor. Sürekli daha fazla bir şey olmalı diye düşünüyorum. Daha fazla bir şeylerin olmasını istiyorum. 38

Tuzağa düşmüş hissediyorum. Yaptığım her şeyin anlamsız bir delilik olduğunu düşündüğümde can sıkıntısının yarattığı hüsran sadece artıyor. Can sıkıntısı tam olarak nedir? 39

Uyuşturucu problemi ile ilgili bir şey söyleyebilir misin? İnsanları uyuşturucu kullanmaya iten şey nedir? 40

İnsanlığın yüzleştiği bunca problem varken nasıl olur da kendi mutluluğumuzla bu kadar uğraşabiliriz? Açlık, yoksulluk, berbat yaşam koşulları, kendi yeteneklerini ve becerilerini geliştirebilmek için bu kadar az olanaklar... 41

Niçin sürekli gelecek hakkında hayallere dalıyorum? 43

COŞKU iLE YASA 46

ÖNSÖZ

Önce küçük bir fıkra anlatayım: "Doktorum size görünmem konusunda ısrar etti," dedi adam psikiyatra. "Ne için olduğunu Allah bilir; mutlu bir evliliğim, güvenli bir işim, pek çok dostum var, hiçbir endişem yok..."

Not defterine uzanırken "Hımmm," dedi psikiyatr, "ve ne kadar zamandır böylesiniz?"

Mutluluk inanılacak gibi değildir. Görünen o ki insan mutlu olamaz. Şayet depresyonundan, üzüntünden, mutsuzluğundan bahsedersen herkes ona inanır; bu doğal gözükür. Şayet mutluluğundan bahsedecek olursan hiç kimse sana inanmaz; bu hiç doğal gelmez.

İnsan zihninde kırk yıl araştırma yaptıktan – binlerce insanla çalışıp, binlerce rahatsızlık geçiren zihni gözlemledikten – sonra Sigmund Freud mutluluğun bir kurmaca olduğu sonucuna vardı: İnsan mutlu olamaz. En iyi ihtimalle bazı şeyleri biraz daha rahat hale getirebiliriz, hepsi bu. En iyi ihtimalle mutsuzluğu biraz azaltabiliriz, hepsi bu kadar. Ama mutluluk? İnsan olamaz.

Bu çok karamsar geliyor... ama insanlığa bakarsan bu tam olarak böyleymiş gibi gelir; görünen o ki bu bir gerçektir. Yalnızca insanoğlu mutsuz. Çok derinde bir şeyler yanlış gitmiş.

Bunu sana kendi otoriteme dayanarak söylüyorum: İnsanoğlu mutlu olabilir, kuşlardan daha mutlu, ağaçlardan daha mutlu, yıldızlardan daha mutlu olabilir çünkü insanoğlu hiçbir ağacın, hiçbir kuşun, hiçbir yıldızın sahip olmadığı bir şeye sahip. Onun bilinci var.

Fakat, bilincin olduğunda iki alternatif vardır: Ya mutlu olabilirsin ya da mutsuz olabilirsin. O zaman bu senin seçimindir. Ağaçlar basitçe mutludur çünkü mutsuz olamazlar. Onların mutluluğu kendi seçimleri değildir; onlar mutlu olmak zorundadır. Onlar nasıl mutsuz olunacağını bilmezler, onlar için bir alternatif yoktur. Ağaçlarda cıvıldayan kuşlar mutlu olmayı seçtikleri için mutlu değildir; onlar basitçe mutludur çünkü başka bir var olma yöntemi bilmiyorlar. Onların mutluluğu bilinçsiz; sadece doğal.

İnsanoğlu muazzam bir şekilde mutlu olabilir ve muazzam bir şekilde mutsuz olabilir. Ve seçiminde özgürdür. Bu özgürlük risklidir; bu özgürlük çok tehlikelidir çünkü sen sorumlu hale gelirsin. Ve bu özgürlüğün başına bir şey gelmiştir, bir şey yanlış gitmiştir. İnsan bir şekilde baş aşağı duruyor.

İnsanlar meditasyon arayışı içinde. Meditasyona ihtiyaç vardır çünkü sen mutlu olmayı seçmedin. Mutluluğu seçersen meditasyona ihtiyaç yoktur. Meditasyon ilaç gibidir: Şayet hastaysan o zaman ilaca ihtiyaç vardır. Bir kez mutluluğu seçmeye başladıysan, bir kez mutlu olma kararı verdiysen, o zaman hiçbir meditasyona gerek yoktur. Meditasyon kendiliğinden gerçekleşmeye başlar.

Pek çok din vardır çünkü çok sayıda insan mutsuzdur. Mutlu bir insanın hiçbir dine ihtiyacı yoktur; mutlu bir insanın hiçbir tapınağa, kiliseye ihtiyacı yoktur çünkü mutlu bir insan için tüm evren bir tapınaktır, tüm varoluş bir kilisedir. Mutlu insan dinsel aktivitelerin peşinden gitmez çünkü onun tüm hayatı dinseldir. Mutlulukla ne yaparsan yap o bir duadır; işin bir ibadete dönüşür, nefesinin onun için yoğun bir zarafeti ve ihtişamı vardır.

Hayatına uyduğunda, büyük bir ahenk içerisinde ona uyum sağladığında ne yaparsan yap keyif alırsın ve o zaman mutluluk gerçekleşir. O zaman aniden meditasyonun seni takip ettiğini göreceksin. Eğer yaptığın işi seversen, o zaman, meditasyon halindesindir. O zaman hiçbir şey seni rahatsız etmez. Bir şeyler seni rahatsız ettiğinde, bu basitçe senin bu şeylerle aslında ilgili olmadığını gösterir.

Öğretmen çocuklara sürekli olarak, "Beni dinleyin! Dikkatinizi yoğunlaştırın!" deyip durur. Onlar dikkatli ama onlar başka bir şeye dikkat ediyorlar. Bir kuş okul binasının dışında tüm kalbiyle şarkı söylüyor ve çocuk kuşa dikkatini veriyor. Kimse dikkat etmediğini söyleyemez, kimse meditasyon halinde olmadığını söyleyemez, kimse derin bir konsantrasyon içinde olduğunu söyleyemez; o öyledir! Aslında o, öğretmeni ve öğretmenin karatahtada yapmakta olduğu aritmetiği tamamen unutmuştur. Çocuk tüm bunlardan tamamıyla habersizdir. O, kuş ve onun şarkısı tarafından tamamen ele geçirilmiştir. Fakat öğretmen, "Dikkatini yoğunlaştır! Ne yapıyorsun? Aklın başka yerlere gitmesin!" der.

Aslında öğretmen çocuğun ilgisini dağıtıyor! Çocuk dikkatli; o doğal olarak gerçekleşiyor. Kuşu dinlerken o mutlu. Öğretmen dikkatini dağıtıyor; öğretmen, "Dikkatini toplayamıyorsun" diyor. Öğretmen yalan söylüyor! Çocuk dikkatliydi. Kuş onun için daha cazipti, bu durumda o ne yapabilir ki? Öğretmen o kadar çekici değildi, aritmetiğin hiçbir cazibesi yoktu.

Bizler yeryüzüne matematikçi olalım diye gönderilmedik. Kuşlarla ilgilenmeyecek birkaç çocuk vardır; kuşların söylediği şarkının sesi giderek daha çok ve daha çok yükselebilir ve onlar karatahtaya dikkat etmeye devam edeceklerdir. Bu durumda aritmetik onlar içindir. O zaman

onların bir meditasyonu vardır. Matematiğe sıra geldiğinde gerçekleşen doğal bir meditasyon hali vardır.

Aklımız doğal olmayan şeylerle meşgul: para, prestij, güç. Kuşları dinlemek sana para vermeyecek. Kuşları dinlemek sana güç, prestij vermeyecek. Bir kelebeğe bakmak sana ekonomik olarak, politik olarak, sosyal olarak yardım etmeyecek. Bu şeyler kârlı değil fakat bunlar seni mutlu eder.

Gerçek bir insan kendisini mutlu eden şeylerle hareket etme cesaretini gösterir. Eğer fakir kalırsa, fakir kalır; bu konuda bir şikâyeti yoktur, bir garezi yoktur. "Ben kendi yolumu seçtim; ben kuşları ve kelebekleri ve çiçekleri seçtim. Zengin olamam, bunda bir sorun yok! Ben zaten zenginim çünkü mutluyum" der. Fakat insanoğlu tepetaklak olmuştur.

Şunu okuyordum:

İhtiyar Ted nehrin kıyısında oltasına tek bir balık vurmadan saatlerdir oturmaktaydı. Şişelerce bira ve sıcak güneşin karışımı uykuya dalmasına neden olmuştu ve güçlü bir balık oltaya takılıp misinaya kuvvetle vurduğunda tamamıyla hazırlıksızdı. Tamamen dengesiz bir şekilde yakalanmıştı ve toparlanamadan kendisini nehirde buluverdi.

Küçük bir çocuk tüm olan biteni büyük bir ilgiyle izlemekteydi. Adam sudan çıkmaya uğraşırken babasına dönüp sordu, "Baba bu adam mı balığı tutuyor yoksa balık mı adamı yakalıyor?"

İnsan tamamen tepetaklak olmuştur. Balık seni tutuyor ve çekiyor; sen balığı tutmuyorsun. Nerede parayı görürsen, artık kendin değilsin. Nerede gücü, prestiji görürsen, artık kendin değilsin. Nerede saygınlığı

görürsen, artık kendin değilsin. Aniden her şeyi unutuyorsun. Hayatının özünde taşıdığı değerleri; mutluluğunu, coşkunu, sevincini unutuyorsun. Her zaman dışarıdan bir şeyi seçiyorsun ve içinden bir şeyle onun pazarlığını yapıyorsun. Dıştakini elde edip içtekini kaybediyorsun.

Fakat, ne yapacaksın? Tüm dünyayı ayaklarının altına almış ve kendini kaybetmişsen, dünyanın tüm zenginliklerini fethetmiş ve kendi içsel hazineni kaybetmişsen, zenginliklerinle ne yapacaksın? Perişanlık budur.

Sadece tek bir şeyi öğrenebilirsen; ki bu tek şey kendi içsel güdülerinin, kendi içsel yazgının farkında olmak, tetikte olmaktır. Onu hiç gözünün önünden kaçırma, yoksa mutsuz olacaksın. Ve mutsuz olduğunda insanlar, "Meditasyon yap ve mutlu olacaksın," diyecekler. Onlar şöyle der, "Dua et mutlu olacaksın; tapınağa git, dindar ol, bir Hıristiyan ya da Hindu ol ve mutlu olacaksın." Tüm bunlar saçmalık. Mutlu ol ve meditasyon onu takip edecek. Mutlu ol ve dindarlık onu takip edecek. Mutlu olmak temel koşuldur.

Fakat insanlar sadece mutsuz olduklarında dindar olurlar; o zaman onların dini sahtedir. Neden mutsuz olduğunu anlamaya çalış. Pek çok insan bana gelip mutsuz olduklarını söylerler ve benden onlara bazı meditasyonlar vermemi isterler. Öncelikle, temel olan şey, neden mutsuz olduğunu anlamaktır diyorum sana. Şayet mutsuzluğunun bu temel nedenlerini ortadan kaldırmazsan, meditasyon yapabilirsin ama bunun pek bir yararı olmayacaktır çünkü temel neden orada duracak.

Bir kimse çok güzel bir dansçı olabilirdi ve şimdi o yığılmış dosyaların ardında bir ofiste oturuyor. Dans için bir olasılık yok. Bir kimse yıldızların altında dans etmenin tadını çıkartabilirdi ama o banka hesabını çoğaltmaktan başka bir şey yapmıyor. Ve bu insanlar mutlu olmadıklarını

söylüyorlar: "Bana yapacağım bir meditasyon ver." Verebilirim ama bu meditasyon ne kazandıracak? Ne yapması bekleniyor ki? Onlar aynı kişi olarak kalacak; para biriktiren, piyasada rekabet eden... Meditasyon biraz daha rahatlamak için onlara yardımcı olabilir, hatta bu sayede tüm bu saçmalıkları daha da iyi yapabilirler.

Bir mantrayı tekrar edebilirsin, belirli bir meditasyonu yapabilirsin; orada-burada sana biraz yardımı dokunabilir ama o sadece her ne isen o olarak kalmana yardım edebilir.

Bu bir dönüşüm değildir.

O yüzden benim yaklaşımım hakikaten cesur olanlar, gözü pek olanlar, yaşam kalıplarını değiştirmeye hazır olanlar, her şeyi riske etmeye hazır olanlar içindir. Çünkü aslında riske edeceğin hiçbir şey yok; sadece mutsuzluğun, sefaletin. Fakat insanlar bunlara bile yapışırlar.

Şöyle bir öykü duydum:

Çok uzaklardaki bir eğitim kampında acemi erlerden oluşma bir müfreze yakıcı güneş altında yapılan bir günlük yürüyüşten sonra çadırlarına geri dönmüştü.

"Ne hayat ama!" dedi askerin biri. "Herhangi bir yerden kilometrelerce uzakta, kendisini Hun İmparatoru Atilla zanneden bir çavuş, kadın yok, içki yok, izin yok ve tüm bunların üzerine bir de botlarım iki numara küçük geliyor."

"Dostum buna katlanmak istemiyorsan, niçin başka bir çift giymiyorsun ki?" dedi komşusu.

"Mümkün değil. Onları çıkartmak sahip olduğum tek zevk."

Riske edecek başka neyin var? Sadece ıstırabın. Sahip olduğun tek zevk onun hakkında konuşmak. Istırabı hakkında konuşan insanlara bir bak, ne kadar mutlu oluyorlar! Onun için para harcıyorlar; psikanaliste kendi perişanlıklarından bahsetmeye gidiyorlar, bunun için para ödüyorlar! Birisi dikkatlice dinliyor ve onlar çok mutlular.

İnsanlar mutsuzluklarından tekrar tekrar bahsediyor. Hatta abartıyorlar, süslüyorlar, olduğundan daha büyük gösteriyorlar. Onu gerçekte olduğundan daha büyük hale sokuyorlar. Niçin? Riske ettiğin sadece sefaletin, başka bir şey değil ama insanlar bilinene, tanıdık olana yapışır. Bildikleri tek şey mutsuzluk; hayatları bu. Kaybedecek bir şey yok ama onu kaybetmekten çok korkuyorlar.

Bana göre ilk olarak mutluluk gelir, coşku gelir. İlk olarak kutlayıcı bir tavır gelir. İlk önce hayatı onaylayan bir felsefe gelir. Tadını çıkart! Şayet işinden tat almıyorsan değiştir. Bekleme! Çünkü beklediğin tüm zamanlarda Godot'yu bekliyorsun ve Godot hiçbir zaman gelmeyecek. Kişi basitçe bekler ve hayatını boşa harcar. Kim için, ne için bekliyorsun?

Şayet hayatındaki belirli bir kalıptan mutsuz olduğun gerçeğini görebilirsen; bu durumda tüm eski gelenekler senin yanlış olduğunu söylerler. Ben ise kalıbın yanlış olduğunu söylemek isterim. Vurgudaki farklılığı anlamaya çalış. Sen değil, sadece senin kalıbın; öğrendiğin yaşama tarzı yanlış. Öğrendiğin ve kendinin olarak kabul ettiğin güdüler senin değil; onlar senin yazgını hayata geçirmiyor. Onlar senin tohumuna karşı; onlar senin özüne karşı çalışıyor.

Unutma: Kimse senin için karar veremez. Onların tüm emirleri, onların tüm düzenleri, onların tüm ahlakı seni sakatlamaya hizmet ediyor. Kendi kendine karar vermek zorundasın, hayatını kendi ellerine almak zorundasın. Aksi taktirde hayat senin kapını çalmaya devam eder ve sen asla orada olmazsın; her zaman başka bir yerdesindir.

Şayet bir dansçı olacak idiysen, hayat bu kapıdan gelir çünkü hayat şimdiye kadar bir dansçı olmuş olman gerekir diye düşünür. Bu kapıyı çalar ama sen orada değilsin; sen bir bankacısın. Hayatın senin bir bankacı olacağını bilmesi nasıl beklenir? Hayat sana doğanın senin olmanı istediği yoldan gelir; o sadece bu adresi bilir ama sen asla orada bulunmadın, sen başka bir yerdesin, başka birisinin maskesi altında, başka birisinin kıyafetlerine bürünmüş olarak, başka birisinin adı altında gizleniyorsun. Varoluş seni aramaya devam edip duruyor. O senin adını biliyor ama sen bu ismi unutmuş durumdasın. O senin adresini biliyor ama sen bu adreste hiç yaşamadın. Dünyanın aklını çelmesine izin verdin.

"Dün gece rüyamda bir çocuktum," diyordu Joe, Al'a, "ve Disneyland'daki her şey için geçerli olan serbest geçiş kartım vardı. Oğlum öyle güzel vakit geçirdim ki! Hangisine bineceğimi seçmek zorunda değildim; ben de hepsine bindim."

"Bu ilgi çekici," dedi arkadaşı. "Ben de çok canlı bir rüya gördüm dün gece. Rüyamda güzel bir sarışın kapımı çaldı ve arzusuyla beni baştan çıkardı. Sonra tam başlamak üzereydik ki, başka bir ziyaretçi, muhteşem bir vücuda sahip çok çekici bir kumral içeri girdi ve o da beni istedi!"

"Vay be," diye araya girdi Joe. "Oğlum, orada olmak isterdim! Niçin beni çağırmadın?"

"Çağırdım," diye yanıtladı Al. "Ve annen senin Disneyland'da olduğunu söyledi."

Yazgın seni sadece bir şekilde bulabilir. Varoluşun olmanı istediği şey senin manevi olarak çiçek açmandır. Kendi özünü, kendi doğallığını bulamadığın sürece mutlu olamazsın. Ve mutlu olamazsan meditasyon haline giremezsin.

Meditasyonun mutluluk getirdiği fikri insanların aklına neden gelmiştir? Aslında, nerede mutlu bir insan bulsalar, her zaman meditasyon halinde bir zihin bulmuşlardır; bu iki şey birbiriyle özdeşleşmiştir. Ne zaman güzel, meditasyon haliyle çevrelenmiş bir kişi bulsalar, her zaman için bu kişinin muazzam bir biçimde mutlu olduğunu; ışıldadığını, büyük bir mutlulukla titreşimler yaydığını bulgulamışlardır. Onlar özdeşleşti. İnsanlar meditasyon halinde olduğunda mutluluğun geldiğini düşündü.

Oysa bunun tam tersi geçerlidir: Meditasyon sen mutlu olduğunda gelir. Ama mutlu olmak zordur ve meditasyonu öğrenmekse kolaydır. Mutlu olmak hayatındaki keskin bir değişiklik; ani bir değişiklik demektir çünkü kaybedecek zaman yoktur. Ani bir değişim, bir kopuş, geçmişle bir devamsızlık. Ani bir yıldırım çarpması ve geçmişin için ölürsün ve her şeye taptaze olarak, ABC'den başlarsın. Anne-baban tarafından, toplumun tarafından, devletin tarafından hiçbir kalıba uyman dayatılmamış olsaydı yapacak olduğun gibi; aklını çelecek hiç kimse olmamış olsaydı yapacak olduğun gibi, o zaman büyük ihtimalle yapmış olacak olduğun gibi hayatına yeniden başlarsın. Ama aklın çelindi.

Sana dayatılan tüm bu kalıpları bırakmak zorundasın ve kendi içsel alevini bulmak zorundasın.

MUTLULUK NEDiR?

Mutluluğun başarıyla hiç alakası yoktur,

mutluluğun hırsla hiç alakası yoktur,

mutluluğun parayla, güçle, prestijle hiç alakası yoktur.

O SANA BAĞLIDIR

Mutluluk nedir? O, sana; senin bilinçlilik durumuna ya da bilinçsizliğine, uykuda mı yoksa uyanık mı olduğuna bağlıdır. Murphy'nin meşhur bir özdeyişi vardır. Der ki, iki tip insan vardır: Biri sürekli insanlığı iki tipe ayırır ve diğeri de insanlığı hiç ayırmaz. Ben ilk tipe aidim: İnsanlık iki tipe ayrılabilir, uyuyanlar ve uyanmış olanlar. Ve elbette ikisinin arasındaki küçük bir grup.

Mutluluk, bilincinin neresinde olduğuna bağlıdır. Şayet uyuyorsan, o zaman zevk mutluluktur. Zevk duyu demektir, beden aracılığıyla elde edilemeyecek olanı bedenle elde etmeye çalışmaktır; bedeni onun yapamayacağı bir şeyi elde etmesi için zorlamaktır. İnsanlar her şekilde bedenleriyle mutluluğa ulaşmaya çalışıyor.

Beden sana sadece anlık zevkler verebilir ve her zevk aynı miktarda, aynı derecede acı ile dengelenir. Her zevk kendi zıddı tarafından takip edilir çünkü beden zıtlıkların dünyasında var olur. Tıpkı günün gece tarafından takip edilmesi ve hayatın ölüm tarafından takip edilmesi ve de ölümün hayat tarafından takip edilmesi gibi; bu bir kısırdöngü. Zevkin acı

tarafından takip edilecek, acın zevk tarafından takip edilecek. Fakat sen asla huzur bulmayacaksın. Bir zevk hali içerisindeyken onu kaybedeceğin için korkacaksın ve bu korku seni zehirleyecek. Ve acının içinde kaybolmuşken elbette ıstırap çekiyor olacaksın ve onun dışına çıkmak için mümkün olan tüm gayretinle çabalayacaksın; sırf yeniden onun içine düşmek için.

Buda buna yaşam ve ölüm çarkı der. Bu çarkla birlikte, ona yapışarak döner dururuz... ve tekerlek dönmeye devam eder. Bazen zevk yukarı gelir ve bazen de acı yukarı gelir ama biz bu iki kayanın arasında eziliriz.

Fakat uyuyan kişi başka bir şey bilmez. O sadece bedenin birkaç tane duyusunu bilir – yiyecek, seks – budur onun dünyası. Bu ikisi arasında gidip gelir o. Bedenindeki iki uç bunlardır; yemek ve seks. Şayet seksi bastırırsa yemeye bağımlı hale gelir; eğer yemeyi bastırırsa sekse bağımlı hale gelir. Enerji sürekli olarak bir sarkaç gibi hareket eder. Ve senin zevk olarak adlandırdığın her şey en iyi ihtimalle gergin bir hali rahatlatmaktır.

Cinsel enerji toplanır, birikir; sen gerginleşir ve ağırlaşırsın ve bunu serbest bırakmak istersin. Uyuyan bir adam için seks, iyi bir hapşırık gibi bir rahatlamadan başka bir şey değildir. Ona belli bir rahatlamadan başka bir şey vermez; belli bir gerginlik vardı, artık yok. Fakat tekrar birikecek. Yemek sadece damağına biraz tat verir; uğruna yaşamak için pek de fazla bir şey değil. Fakat pek çok insan yalnızca yemek için yaşıyor; yaşamak için yiyen insan pek yok.

Kolomb'un hikâyesi meşhurdur. Çok uzun bir yolculuktu. Üç ay boyunca sudan başka bir şey görmediler. Derken, bir gün Kolomb ufka baktı ve ağaçları gördü. Ve şayet Kolomb'un ağaçları gördüğü için mutlu olduğunu

düşünüyorsan, bir de köpeğini görmeliydin!

Zevkin dünyası budur. Köpek mazur görülebilir ama senin durumun affedilemez.

İlk kez çıktıklarında, iyi vakit geçirmenin yollarını arayan genç adam, genç bayana bowling oynamak isteyip istemediğini sordu. Kız bowlinge gitmenin hiç umurunda olmadığını söyledi. Bunun üzerine adam sinemaya gitmeyi önerdi ama kız istemediğini söyledi. Başka bir şey düşünürken, kızın reddedeceği bir sigara tuttu ona. Sonra da yeni açılan diskoya gidip dans etmek ve içmek isteyip istemediğini sordu. Bunları hiç umursamadığını söyleyerek reddetti kız tekrardan.

Umutsuzca, evine gidip gece boyunca sevişmeyi önerdi kıza. Şaşırtıcı bir biçimde, onunla aynı fikirde olduğunu mutlulukla söyledi kız adama. Tutkulu bir biçimde adamı öptü ve, "Görüyorsun ki iyi vakit geçirmek için şu diğer şeylerin hiçbirine ihtiyacın yok" dedi.

Bizim "mutluluk" dediğimiz şey kişiye göre değişir. Uyuyan kişi için mutluluk zevk alınabilecek duyulardır. Uyuyan kişi bir zevkten diğerine yaşayıp durur. O, sadece bir duyudan diğerine koşturup duruyor. O, küçük heyecanlar için yaşıyor; onun yaşamı çok yüzeysel. Hiçbir derinliği yok, hiçbir niteliği yok. O, niceliğin dünyasında yaşıyor.

Sonra, arada olan insanlar vardır; ne uyanık, ne de uykuda olanlar; muallakta kalmış olanlar, birazcık uykuda, birazcık uyanık olanlar. Bazen bu deneyimi sabahın erken saatlerinde yaşarsın; hâlâ uykulusun ama uyuduğun da söylenemez çünkü evdeki gürültüleri duyabiliyorsun: Eşin kahvaltı hazırlıyor, çaydanlığın sesini duyuyorsun veya çocuklar okula gitmeye hazırlanıyor. Bunları duyabiliyorsun ama hâlâ uyanık değilsin.

Sanki seninle, etrafında olup biten bu şeyler arasında çok büyük bir mesafe varmışçasına, bulanık, belli belirsiz bir biçimde bu gürültüler sana ulaşıyor. O adeta hâlâ bir rüyanın parçasıymış gibi hissedilir. O, rüyanın bir parçası değil ama sen ikisinin arasındaki bir haldesin.

Aynı şey meditasyon yapmaya başladığında da olur. Meditasyon yapmayan kişi uyur, rüya görür; meditasyon yapan ise uykudan uyanıklığa doğru hareket eder, bir dönüşüm halindedir. O zaman mutluluk tamamıyla bambaşka bir anlam taşır: O daha çok niteliğe, daha az niceliğe ilişkin bir şey olur; o daha çok psikolojik ve daha az fizyolojik bir şeydir. Meditasyon yapan müzikten daha çok keyif alır, şiirden daha çok keyif alır, bir şey yaratmaktan keyif alır. Bu insanlar doğadan, onun güzelliğinden keyif alır. Sessizliğin tadını çıkarır, daha önceden hiç zevk almamış oldukları şeyden zevk alır ve bu çok daha fazla kalıcıdır. Müzik dursa bile içinde bir şeyler sürmeye devam eder.

Ve o, bir şeylerden kurtulmak değildir. Zevk ile mutluluğun bu niteliği arasındaki fark, onun bir kurtuluş olmamasıdır; o bir zenginleştirmedir. Daha dolu hale gelirsin, taşmaya başlarsın. İyi müzik dinlerken varlığında bir şeyler harekete geçer, içinden bir ahenk yükselir; müziksel hale geçersin. Ya da dans etmek; ansızın bedenini unutursun, bedenin ağırlıksız hale gelir. Yerçekiminin üzerindeki hükmü kaybolur. Ansızın bambaşka bir hale girersin: Ego katı değildir, dansçı dansın içinde erir ve ona karışır.

Bu, senin seksten ya da yiyecekten aldığın zevkten çok daha derinde, çok daha yüksektedir. Bunun bir derinliği vardır. Ancak, bu da nihai olan değildir. Nihai olan yalnızca sen tamamen uyanık olduğunda, bir Buda olduğunda, tüm uyku ve tüm rüya görmeler yitip gittiğinde; tüm varlığın ışıkla dolduğunda, içinde hiç karanlık kalmadığında gerçekleşir. Tüm

karanlık ortadan kalkmış durumda ve bu karanlıkla beraber ego da gitmiş halde. Tüm gerginlikler, tüm ıstırap, tüm kaygı yok olmuş. Şimdinin içinde yaşıyorsun; artık geçmiş, gelecek yok. Tamamen şimdi, buradasın. Bu an her şeydir. Şimdi tek zamandır ve burası da tek mekândır. Ve o zaman tüm gökyüzü içine düşer. Saadet budur. Budur gerçek mutluluk.

Saadeti ara; o senin doğuştan sahip olduğun haktır. Zevklerin balta girmemiş ormanlarında kaybolma; birazcık yüksel. Mutluluğa ve sonra da saadete ulaş. Zevk hayvanidir, mutluluk insanidir, saadet ilahidir. Zevk seni bağlar, o bir köleliktir, seni zincire vurur. Mutluluk sana biraz daha çok ip verir, birazcık daha özgürlük ama sadece birazcık. Saadet nihai özgürlüktür. Yukarı doğru hareket etmeye başlarsın; o seni kanatlandırır. Artık kaba saba yeryüzünün parçası değilsin; gökyüzünün bir parçasısın. Hafiflersin, coşku olursun.

Zevk başkalarına bağlıdır. Mutluluk o kadar başkalarına bağlı değildir ama hâlâ senden ayrıdır. Saadet bir şeye bağlı değildir; ne de ayrıdır: O senin varlığının ta kendisidir, o senin doğanın ta kendisidir.

YÜZEYDEN MERKEZE

Gautam Buda demiştir ki:

Zevk vardır ve saadet vardır.

İkincisine sahip olmak için ilkinden vazgeç.

Bunun üzerine mümkün olduğunca derin bir şekilde düşün çünkü çok temel hakikatlerden birini içerir. Şu dört sözcüğü anlamak, üzerinde düşünmek zorunda kalınacaktır: ilki zevk; ikincisi mutluluk; üçüncüsü coşku; ve dördüncüsü de saadet.

Zevk fizikseldir, fizyolojiktir. Zevk hayattaki en yüzeysel şeydir; uyarılmadır. Cinsel olabilir, başka duyularla ilgili olabilir, yiyeceklerle ilgili bir takıntı olabilir ama o bedende köklenmiştir. Beden senin çeperindir, senin çevrendir; o senin merkezin değildir. Ve çevrede yaşamak, etrafında olup biten her türden şeyin insafına kalarak yaşamak demektir. Zevk peşindeki insan kazaların insafına kalmıştır. O, okyanustaki dalgalar gibidir; onlar rüzgârın insafına kalmıştır. Güçlü rüzgâr geldiğinde dalgalar vardır; rüzgâr kaybolduğunda dalgalar kaybolur. Onların bağımsız bir varlığı yoktur, onlar bağımlıdır ve kendi dışında bir şeye bağımlı olan herhangi bir şey kölelik getirir.

Zevk diğerine bağlıdır. Eğer bir kadına âşık olursan ve eğer senin zevkin buysa, o zaman bu kadın senin efendin haline gelir. Eğer bir adama âşık olursan – şayet senin zevkin buysa ve onsuz kendini mutsuz, kederli hissediyorsan – o halde sen kendi kendine bir kölelik yaratmışsındır. Bir hapishane yarattın, artık özgürlük içerisinde değilsin. Şayet sen para ve güç peşinden koşan biriysen, o zaman paraya ve güce bağlısın demektir. Eğer daha çok ve daha çok paraya sahip olmak onun için bir zevk ise, sürekli para biriktiren birisi giderek daha çok perişan olacaktır çünkü ne kadar çoğuna sahip olursa, daha çok isteyecektir ve ne kadar çoğuna

sahip olursa onu kaybetmekten de o denli korkacaktır.

Bu iki tarafı da keskin bir kılıçtır: daha çoğunu istemek ilk keskin taraftır. Daha çok talep edersen, daha çok arzularsan, kendini daha çok bir şeyden yoksun hissedersin; kendine daha sığ, daha boş gözükürsün. Ve kılıcın diğer tarafı ise, ne kadar sahip olursan, onun senden alınacağından o kadar korkmandır. O çalınabilir. Banka batabilir, ülkedeki politik durum değişebilir, ülke komünist olabilir...paranın bağlı olduğu bin bir tane şey vardır. Paran seni efendi yapmaz, o seni bir köle yapar.

Zevk yüzeye aittir; o nedenle de dışsal koşullara bağlı kalmaya mahkûmdur. Ve o sadece bir uyarımdır. Şayet yiyecek zevk ise gerçekten keyif alınan şey nedir? Yalnızca bir anlığına aldığın tat; yiyecek dilindeki tat alma noktalarından geçip gidiyorken, zevk olarak yorumladığın bir duyumsama hissediyorsun. O senin yaptığın yorumdur. Bugün zevk gibi görünebilir ve yarın zevk gibi görünmeyebilir: Eğer her gün aynı yiyeceği yemeye devam edersen tat alma noktaların ona tepki vermez hale gelir. Kısa süre sonra ondan bıkmış olacaksın.

İnsanlar böyle bıkarlar; bir gün bir kadının ya da erkeğin peşinden koşuyorsun ve sonraki günse aynı kişiden kurtulmak için bahaneler bulmaya çalışıyorsun. Aynı kişi; hiçbir şey değişmedi! Bu arada olan şey nedir? Diğerinden sıkıldın çünkü tüm zevk yeni olanı keşfetmekteydi. Şimdi artık diğeri yeni değil; onun arazisini tanıdın. Diğerinin bedenine, onun bedeninin kıvrımlarına, bedeninin hissine aşina oldun. Artık zihin yeni bir şeyin özlemini duyuyor.

Zihin her zaman için yeni olanı arzular. Zihin işte böyle seni her zaman gelecekte bir yere zincirler. O, her zaman seni umutlandırır ama hiçbir zaman malı teslim etmez; edemez. O sadece yeni umutlar, yeni arzular

yaratabilir.

Tıpkı ağaçlarda yaprakların yeşermesi gibi, zihinde de arzular ve umutlar yeşerir. Yeni bir ev istedin ve artık ona sahipsin; iyi de zevk bunun neresinde? Hedefine ulaştığında, sadece bir anlığına oradaydı. Bir kez hedefine ulaşmışsan zihnin artık onunla ilgilenmez; o çoktan yeni arzu ağları örmeye başladı bile. O, başka, daha büyük evleri düşünmeye başladı bile. Ve, bu her şey için böyledir.

Zevk seni evhamlı, huzursuz, her zaman telaşlı halde tutar. Çok sayıda arzu var ve her arzu, ilgi çekmek için gürültü yapıyor, bastırılamıyor. Bir delirmiş – delirmiştir çünkü onlar doyurulamaz – arzular kalabalığının kurbanı olarak kalırsın ve onlar seni faklı yönlerde çekiştirmeye devam eder. Bir çelişki haline gelirsin. Bir arzu seni sola götürür, diğeri sağa götürür ve sen aynı anda her iki arzuyu da beslemeye devam edersin. Ve sonra da bir çatlak hissedersin, sonra bölünme hissedersin, yırtıldığını hissedersin. Sonra da parçalara ayrıldığını hissedersin. Başka kimse sorumlu değildir; zevki arzulamanın aptallığıdır bu durumu yaratan.

Ve bu çok karmaşık bir olgudur. Zevk peşinde koşan sadece sen değilsin; senin gibi milyonlarca insan aynı zevklerin peşinden koşuyor. Bu yüzden çok büyük bir mücadele, rekabet, şiddet, savaş vardır. Hepsi birbirine düşman oldu çünkü onlar aynı hedefin peşindeler ve hepsi birden ona sahip olamaz. Bu nedenle mücadele eksiksiz olmalı, her şeyi – ve, hiçbir şey için – riske etmelisin çünkü onu elde ettiğinde hiçbir şey eline geçmez. Bu mücadelede tüm hayatın boşa gitti. Bir kutlama olabilecek olan bir yaşam upuzun, yılan hikâyesine dönüşmüş, gereksiz bir mücadeleye dönüşür.

Zevk peşinde koşmakla fazlasıyla sarmalandığında sevemezsin çünkü

zevk peşinde koşan kişi diğerini bir araç olarak kullanır. Ve bir kimseyi bir araç olarak kullanmak mümkün olan en ahlakdışı eylemlerden birisidir çünkü her varlığın ta kendisi amaçtır, o kişiyi bir araç olarak kullanamazsın. Ancak, zevk peşinde koşarken diğerini bir araç olarak kullanman gerekir. Hilekâr olmak zorundasın çünkü o türden bir mücadeledir. Hilekâr olmazsan kandırılacaksın ve diğerleri seni kandırmadan evvel, sen onları kandırmak zorundasın.

Makyavelli zevk arayanlara en iyi savunmanın saldırı olduğunu öğütlemişti. Hiçbir zaman diğerinin sana saldırmasını bekleme; iş işten geçmiş olabilir. Diğeri sana saldırmadan önce, sen ona saldır! En iyi savunma yöntemi budur. Ve insanlar Makyavelli'yi tanısın ya da tanımasın, onu izliyor.

Bu çok garip: İnsanlar İsa hakkında, Buda hakkında, Muhammed hakkında, Krishna hakkında pek çok şey biliyor ve hiç kimse onları takip etmiyor. İnsanlar Makyavelli hakkında pek de bir şey bilmiyorlar ama onu takip ediyorlar; sanki Makyavelli onların kalbine çok yakınmış gibi. Onu okumana gerek yok zaten onu takip ediyorsun. Senin tüm toplumun Makyavelci ilkeler üzerine kurulu; tüm bu politik oyunlar buna ilişkin bir şeydir. Birisi senden bir şey kapmadan evvel, sen onlardan bir şey kap; her zaman kendini kolla. Doğal olarak eğer her zaman kendini kolluyorsan gergin, endişeli, kaygılı olacaksın. Herkes sana karşı ve sen de herkese karşısın.

O halde zevk hayatın amacı değildir ve olamaz.

İkinci anlaşılması gereken sözcük mutluluktur. Zevk fizyolojiktir, mutluluksa psikolojiktir. Mutluluk birazcık daha iyidir, birazcık daha incelmiş, birazcık daha yükselmiştir...ama zevkten o kadar da farklı

değildir. Zevk mutluluğun alt düzeydeki bir türüdür ve mutluluk zevkin daha üst düzeydeki bir türüdür diyebilirsin; madalyonun iki yüzüdür. Zevk biraz daha ilkeldir, hayvanidir; mutluluk biraz daha kültürlüdür, biraz daha insanidir; ancak ikisi de zihnin dünyasında oynanan aynı oyundur. Fizyolojik uyarımlarla fazlaca ilgili değilsindir, çok daha fazla psikolojik uyarımlarla ilgilisindir. Ama temelde onlar farklı değildir.

Üçüncüsü coşkudur; coşku manevidir. O, zevkten ya da mutluluktan farklıdır, tamamıyla farklıdır. Onun dışarıyla, diğeriyle hiçbir ilgisi yoktur; o içsel bir olgudur. Coşku koşullara bağlı değildir; o sana aittir. O, şeyler tarafından yaratılmış uyarımlar değildir; o, bir huzur, sessizlik halidir; bir meditasyon halidir. O manevidir.

Fakat, Buda coşku hakkında da konuşmamıştır çünkü coşkunun da ötesine giden bir şey daha vardır hâlâ. O buna saadet der. Saadet bütündür. O ne fizyolojiktir, ne psikolojiktir, ne de manevidir. O hiçbir bölünme bilmez, o bölünemezdir. Bir anlamda o bütündür ve diğer bir anlamda da aşkındır. Buda bu deyişinde sadece iki sözcük kullanıyor. İlki zevktir; o mutluluğu da içerir. İkincisi saadettir; o coşkuyu da içerir.

Saadet, varlığının en derinindeki özüne ulaşmış olduğun anlamına gelir. O egonun dahi var olmadığı, yalnızca sessizliğin hüküm sürdüğü, varlığının en derin yerine aittir; sen ortadan kalktın. Coşkuda sen birazcık da olsa varsın ama saadette yoksun. Ego ortadan kalkmıştır; o, bir olmama halidir.

Buda ona "Nirvana" diyor. Nirvana olmanın durmuş olduğu anlamına gelir; sen yalnızca gökyüzü gibi sonsuz bir boşluksun. Ve sen bu sonsuzluk olduğun anda, yıldızlarla dolu hale gelirsin ve tamamıyla yepyeni bir hayat başlar. Yeniden doğdun.

Zevk anlıktır, o, zamana aittir, o, sadece "bir süreliğinedir"; saadet geçici değildir, zamansızdır. Zevk başlar ve biter; saadet sonsuza kadar ikamet eder. Zevk gelir ve gider; saadet hiçbir zaman gelmez ve hiçbir zaman gitmez; o, zaten senin varlığının en derindeki özündedir. Zevk diğerinden koparılıp alınmalıdır; ya bir dilenci ya da bir hırsız haline gelmek zorundasın. Saadetse seni bir efendi yapar.

Saadet senin icat ettiğin bir şey değil de, keşfettiğin bir şeydir. Saadet senin en içteki doğandır. O, ta en başından beridir oradaydı, yalnızca sen ona bakmadın. O yokmuş gibi davrandın. İçeri doğru bakmıyorsun.

İnsanın perişanlığı budur: her zaman dışa doğru bakar, arar ve bulmaya çalışır. Ve onu dışarıda bulamazsın çünkü orada değil.

Bir gece Rabiya – o bir Sufi mistiğiydi – küçük kulübesinin önünde sokakta bir şey arıyordu. Gün batıyordu; yavaş yavaş karanlık bastırıyordu. Birkaç kişi toplandı. Ona sordular: "Ne yapıyorsun? Ne kaybettin? Aradığın şey ne?"

"İğnemi kaybettim" dedi.

İnsanlar da, "Şimdi güneş batıyor ve iğneyi bulmak çok zor olacak ama sana yardım edeceğiz. Tam olarak nereye düştü? Çünkü yol çok büyük ve iğne de çok küçük. Şayet tam yerini bilecek olursak onu bulmak daha kolay olacak" dedi.

Rabiya da, "Bana bu soruyu sormamanız daha hayırlı olur çünkü aslında o yola düşmedi, o evimin içinde düştü" dedi.

İnsanlar kahkahalarla gülmeye başladılar ve dediler ki: "Biz her zaman senin birazcık kaçık olduğunu düşünmüşüzdür! Madem iğne içerde yere düştü neden onu yolda arıyorsun?"

"Çok basit, mantıklı bir nedenden: Evin içinde hiç ışık yok ve dışarıda hâlâ birazcık ışık var" dedi Rabiya.

İnsanlar güldü ve dağılmaya başladı. Rabiya onları geri çağırdı ve dedi ki: "Dinleyin! Bu tam olarak sizin yaptığınız şeydir; bu sadece sizin yolunuzdan gitmekti. Saadeti dış dünyada aramaya ilk ve en öncelikli soruyu sormadan devam edip duruyorsunuz: Onu nerede kaybettiniz? Ve size diyorum ki onu içerde kaybettiniz. Onu, duyularınızın dışarı doğru açık olması basit ve mantıklı nedeninden ötürü dışarıda arıyorsunuz; orada birazcık ışık var. Gözleriniz dışa doğru bakar, kulaklarınız dışarı doğru duyar, elleriniz dışarı doğru ulaşır; dışarıda aramanızın sebebi budur. Yoksa, size söylüyorum, onu orada kaybetmediniz ve bunları kendi otoriteme dayanarak söylüyorum. Ben de çok, pek çok hayat boyunca onu dışarıda arayıp durdum ve içeri baktığım gün şaşırdım. Arayıp bulmaya çalışmaya gerek yoktu; o her zaman içerideydi."

Saadet senin en derindeki özündür. Zevki başkalarından dilenmek zorundasın; doğal olarak da bağımlı olursun. Saadet seni bir efendi yapar. Saadet başına gelen bir şey değildir; o zaten olandır.

Buda der ki: Zevk vardır ve saadet vardır, ikincisine sahip olmak için ilkinden vazgeç. Dışarı bakmayı kes. İçeri bak, içeri dön. Kendi içselliğini, kendi öznelliğini aramaya ve araştırmaya başla. Saadet başka bir yerde bulacağın bir nesne değildir; o senin bilincindir.

Doğu'da biz her zaman değişmez hakikati Sat-Chit-Anand olarak

tanımladık. Sat hakikat demektir, chit bilinç demektir, anand saadet demektir. Onlar aynı gerçekliğin üç yüzüdür. Gerçek üçleme budur; Baba Tanrı, Oğul İsa ve Kutsal Ruh değil: bu hakiki üçleme değildir. Hakiki üçleme; hakikat, bilinç, saadettir. Ve bunlar ayrı olgu değildir, üç şekilde ifade edilmiş tek enerjidir, üç yüzlü tek enerjidir. Bu yüzden Doğu'da biz Tanrı trimurti'dir; Tanrı'nın üç yüzü vardır deriz. Bunlar gerçek yüzlerdir; Brahma, Vishnu ve Mahesh değil: Bunlar çocuklar içindir, manevi olarak, metafiziksel olarak olgunlaşmamış kişiler içindir. Brahma, Vishnu ve Mahesh; Baba Tanrı, Oğul İsa ve Kutsal Ruh: Bu isimler başlangıç seviyesindekiler içindir.

Hakikat, bilinç, saadet; bunlar değişmez hakikatlerdir. Önce hakikat gelir. Girerken ebedi gerçekliğinin farkına varırsın; sat, hakikat. Gerçekliğinin, hakikatinin daha derinine indikçe, bilincin, muazzam bir bilinçliliğin farkına varırsın. Her şey ışıktır, karanlık hiçbir şey yoktur. Her şey farkındalıktır, farkındalık olmayan hiçbir şey yoktur. Sen sadece bir farkındalık alevisin, farkındalık olmayanın gölgesi dahi hiçbir yerde yoktur. Ve daha da derine girdiğinde, o zaman en derindeki özün saadettir; anand.

Buda der ki: Şu ana kadar anlamlı, önemli olduğunu düşündüğün her şeyden vazgeç. Bu nihai olan için her şeyi feda et çünkü seni tatmin edecek, seni doyuracak, varlığına bahar getirecek yegâne şey budur... ve bin bir tane çiçek olarak açacaksın.

Zevk seni sürüklenip duran bir odun parçası olarak tutacak. Zevk seni daha çok ve daha çok sahtekâr yapacak; sana bilgelik vermeyecek. O seni giderek daha çok ve daha çok bir köle yapacak; o sana kendi varlığının krallığını vermeyecek. O seni daha çok ve daha çok hesapçı yapacak, o seni giderek daha çok ve daha çok sömürgen yapacak. O seni giderek daha çok ve daha çok politik, diplomatik yapacak. İnsanları

araç olarak kullanmaya başlayacaksın; insanların yaptığı şey budur.

Koca, karısına "Seni seviyorum," der ama gerçekte o, basitçe onu kullanır. Karısı, kocasını sevdiğini söyler ama basitçe onu kullanır. Belki koca onu bir seks objesi olarak kullanıyordur ve karısı da adamı parasal güvenlik olarak kullanıyordur. Zevk herkesi hilekâr, aldatıcı yapar. Ve hile yapmak masum olma saadetini ıskalamaktır, bir çocuk olma saadetini ıskalamaktır.

Lockheed'de yeni bir uçak için bir parçaya ihtiyaç vardı ve en düşük teklifi edinebilmek için tüm dünyaya bir duyuru yapıldı. Polonya'dan üç bin dolarlık bir teklif geldi. İngiltere parça için altı bin dolar önerdi. İsrail'in sorulan teklife verdiği fiyat ise dokuz bin dolardı. Yeni uçağı inşa etmekten sorumlu mühendis Richardson bu ülkeleri ziyaret ederek teklifler arasındaki dengesizliğin ardında yatan nedeni bulmaya karar verdi.

Polonya'daki üretici açıkladı: "Bin dolar ihtiyaç duyulan materyal için, bin dolar işçilik için ve bin dolar da genel giderler ve çok az kâr için."

Richardson İngiltere'de parçayı inceledi ve aşağı-yukarı Polonya malı olan kadar iyi olduğunu bulguladı. "Niçin altı bin istiyorsunuz?" diye sorguladı mühendis. "İki bin materyal için," diye açıkladı İngiliz, "iki bin işçilik için ve iki bin de masraflar ve küçük bir kâr için."

Lockheed temsilcisi İsrail'de ara sokaklarda dolandıktan sonra küçük bir dükkâna girdi ve dokuz bin dolarlık teklifi veren yaşlıca adamla karşılaştı. "Niçin bu kadar çok istiyorsun?" diye sordu.

"Hımm" dedi yaşlı Musevi, "üç bin senin için, üç bin benim için ve üç bin

de Polonya'daki şu ahmak için!"

Para, güç, prestij; bunlar hep seni hilekâr yapar. Zevk peşine düş ve masumiyetini kaybedeceksin, masumiyetini kaybetmek her şeyi kaybetmektir. İsa der ki: "Küçük bir çocuk gibi olun, ancak o zaman Tanrı'nın Krallığına girebilirsiniz." Ve o haklıdır. Fakat, zevk peşinde olan, bir çocuk kadar masum olamaz. O çok kurnaz, çok hilekâr, çok politik olmak zorundadır; ancak o zaman bu her yerde var olan gaddar rekabetin içinde başarılı olabilir. Herkes herkesin boğazında, dostlar arasında yaşamıyorsun. Dünya, biz bu rekabetçilikten vazgeçmedikçe dostane bir yer olamaz.

Fakat daha en başından tüm çocukları rekabetçilik zehriyle yozlaştırmaya başlarız. Üniversiteden çıktığı zaman tamamıyla zehirlenmiş olacaktır. Onu başkalarıyla savaşması gerektiği, en güçlü olanın hayatta kalacağı fikriyle hipnotize ettik. O zaman hayat hiçbir zaman bir kutlama olamaz.

Şayet bir insanın mutluluğu pahasına mutlu olabiliyorsan...ve bu şekilde mutlu olabilirsin, başka bir yolu yoktur. Bir kadın bulursan ve bir şekilde ona sahip olmayı başarabilirsen, onu başkalarının elinden kapmışsındır. Biz şeyleri mümkün olduğunca güzelleştirmeye çalışırız ama bu sadece yüzeydir. Şimdi oyunda kaybedenler kızacaklar, köpürecekler. Onlar intikam almak için fırsatını kollayacaklar ve eninde sonunda o an gelecek.

Bu dünyada sahip olduğun her şey, başka birisinin ödediği bir bedeldir, başka birisinin zevkine mal olur. Başka bir yolu yoktur. Şayet gerçekten dünyada kimseyle hasım olmak istemiyorsan, sahip olma fikrinden tümden vazgeçmelisin. Anın içinde seninle olmakta olan her şeyi kullan ama sahiplenme. Onun sana ait olduğunu iddia etme. Hiçbir şey senin değil, her şey varoluşa aittir.

BOŞ ELLER

Ellerimiz boş geliriz ve ellerimiz boş gideceğiz, o halde bu esnada çok fazla talepte bulunmanın ne yararı var? Ama bildiğimiz şey, dünyanın bize söylediği şey budur: sahip ol, hükmet, başkalarından daha çoğu senin olsun. O para olabilir yahut fazilet olabilir: Hangi türden parayla anlaşmayı yaptığının bir önemi yok; dünyevi olabilir, uhrevi de olabilir. Ama çok kurnaz ol, yoksa sömürüleceksin. Sömür ve sömürülme; annenin sütüyle sana verilen çok ince mesaj budur. Ve her okul, kolej, üniversitenin kökleri rekabet fikrine dayanır.

Gerçek bir eğitim sana rekabet etmeyi öğretmeyecek; yardımlaşmayı öğretecek. Savaşmanı ve birinci gelmeni öğretmeyecek. Sana kendini kimseyle kıyaslamadan yaratıcı olmayı, sevgi dolu olmayı, saadet içinde olmayı öğretecek.

Sana yalnızca birinci olduğunda mutlu olabileceğini öğretmeyecek; bu tam bir saçmalık. Sadece birinci olmakla mutlu olamazsın ve birinci olmaya çabalarken öylesine büyük bir perişanlığın içerisinden geçersin ki birinci olduğun zaman perişanlığa alışmışsındır.

Bir ülkenin başkanı ya da başbakanı olduğun zaman gelene kadar, o kadar çok ıstırap çekersin ki artık ıstırap çekmek senin neredeyse ikinci benliğin olur. Var olmanın başka bir yolunu bilmezsin; perişan olarak kalırsın. Gerginlik kökleşmiştir; kaygı senin yaşam tarzın olmuş durumda. Başka bir yol bilmiyorsun; bu senin yaşam stilinin ta kendisi. O yüzden birinci bile gelmiş olsan temkinli, kaygılı, korku dolu oluyorsun. O senin manevi niteliğini pek değiştiremiyor.

Gerçek bir eğitim sana birinci olmanı öğretmeyecek. Sana ne yaparsan yap, sonuçlar için değil de eylemin kendisinden hoşlanmanı söyleyecek. Tıpkı bir ressam veya dansçı veya müzisyen gibi...

İki şekilde resim yapabilirsin. Başka ressamlarla rekabet etmek için resim yapabilirsin; dünyadaki en büyük ressam olmak istiyorsun, bir Picasso ya da bir Van Gogh olmak istiyorsun. O zaman senin resimlerin ikinci sınıf olacak çünkü zihnin resmi yapmanın kendisiyle ilgilenmiyor, o birinci olmakla ilgileniyor, dünyadaki en büyük ressam olmakla ilgileniyor. Resim sanatının derinine inmiyorsun. Ondan hoşlanmıyorsun, onu sadece bir atlama taşı olarak kullanıyorsun. Sen egonu tatmin etmeye çalışıyorsun ve sorun şudur ki, gerçek bir ressam olmak için egonu tamamen bırakmak zorundasın. Gerçekten bir ressam olmak için egoyu bir kenara bırakmak zorunludur. Ancak o zaman varoluş senin aracılığınla akabilir. Ancak o zaman ellerin ve parmakların ve fırçan araç olarak kullanılabilir. Ancak o zaman ihtişamlı güzelliğe sahip bir şey doğabilir.

Gerçek güzellik asla senin tarafından değil; sadece senin aracılığınla yaratılabilir. Varoluş akar; sen yalnızca bir geçit olursun. Onun olmasına izin verirsin, hepsi bu; onu engellemezsin, hepsi bu.

Fakat, sen çok fazla sonuçla ilgiliysen, nihai sonuçla ilgiliysen – yani ünlü olmak zorundaysan, yani dünyadaki en iyi ressam olmak zorundaysan, gelmiş geçmiş tüm ressamları alt etmek zorundaysan – o zaman senin ilgilendiğin şey resim değildir, resim yapmak ikincildir. Ve elbette, resim yapmayla ikincil düzeyde bir ilgin varsa orijinal bir şey resmedemezsin; sıradan olacaktır.

Ego dünyaya sıra dışı hiçbir şey getiremez; sıra dışı olan sadece

egosuzluktan gelir. Ve bu müzisyen ve şair ve dansçı için de geçerlidir. Herkes için geçerlidir.

Bhagavad Gita'da Krishna sonucu aklına bile getirme der. Bu muhteşem güzelliğe ve hakikate ve de çok büyük öneme sahip bir mesajdır. Sonucu aklına bile getirme. Sadece her ne yapıyorsan bütünlüğünle yap. Onun içinde kaybol, yapmanın içinde yapanı yitir. "Olmaya" çalışma; bırak yaratıcı enerjilerin engellenmeden aksın. Bu yüzden Arjuna'ya, "Savaştan kaçma.. .çünkü görüyorum ki kaçış sadece egonun bir oyunu. Konuşma tarzın gösteriyor ki hesap yapıyorsun; savaştan kaçarak büyük bir aziz haline geleceğini düşünüyorsun. Bütüne teslim olmaktansa, kendini fazlasıyla önemsiyorsun; sanki sen olmadan savaş olmayacakmış gibi" dedi.

Krishna Arjuna'ya, "Sadece kendini bırakma halinde ol. Varoluşa, 'Beni nasıl istiyorsan kullan. Ben müsaidim, hiçbir koşul olmadan müsaidim' de. O zaman senin aracılığınla ne olursa olsun onunla ilgili muhteşem bir özgünlük olacaktır. Bir yoğunluğu olacaktır, derinliği olacaktır. Üzerinde sonsuzluğun izleri olacaktır."

İsa der ki: "Unutma, bu dünyada birinci olanlar Tanrı'nın Krallığında en sonuncu olacaklar ve sonuncular da birinci olacak." O, sana en temel kanunu vermiştir; o, sana tükenmeyecek olan, ebedi kanunu vermiştir: İlk olmaya çalışmaya bir son ver. Ama çok mümkün olan bir şeyi unutma çünkü zihin o kadar düzenbazdır ki her hakikati çarpıtabilir. Sonuncu olmaya çalışabilirsin ama o zaman da en önemli noktayı kaçırırsın. O zaman da başka bir yarışma başlar: "Sonuncu olmam gerek" ve başka birisi, "Ben sonuncuyum" dediğinde, bu sefer de mücadele, çatışma yeniden başlar.

Bir Sufi öyküsü duydum:

İhtişamlı bir imparator olan Nadir Şah dua ediyordu. Sabahın erken bir saatiydi; güneş henüz doğmamıştı, hâlâ karanlıktı. Nadir Şah yeni bir ülkeyi fethetmeye başlamak üzereydi ve elbette zafer kazanması için Tanrı'ya yakarıyordu. Tanrı'ya, "Ben önemsiz biriyim, ben sadece bir hizmetkârım; senin kullarının kölesiyim. Beni kutsa. Senin adına gidiyorum, bu senin zaferin. Ama unutma ki ben önemsiz biriyim. Ben sadece senin kullarının kölesiyim" dedi.

Onun yanında, duasında ona yardım eden, onunla Tanrı arasında aracılık eden bir de rahip vardı. Ve ansızın karanlıkta başka bir ses daha duydular. Şehrin dilencilerinden biri de dua ediyordu ve Tanrı'ya, "Ben önemsiz biriyim. Ben sadece senin kullarının kölesiyim" diyordu.

Kral dedi ki: "Şu dilenciye bir bak! O bir dilenci ve Tanrı'ya ben önemsiz birisiyim diyor! Bu saçmalığa bir son ver! Sen kimsin ki ben önemsiz biriyim diyorsun? Önemsiz olan benim ve başka kimse bunu iddia edemez. Tanrı'nın kullarının kölesi olan benim; sen kim oluyorsun da onun kullarının kölesiyim diyebiliyorsun?"

Şimdi görüyor musun? Yarışma hâlâ var, aynı rekabet, aynı aptallık. Hiçbir şey değişmedi. Aynı hesapçılık: "Sonuncu olmam gerek. Başka kimsenin sonuncu olmasına izin yok." Şayet çok anlayış sahibi değilsen, şayet çok zeki değilsen, zihin böyle oyunları senin üzerinde oynamaya devam eder.

Asla bir başka insanın mutsuzluğu pahasına mutlu olmaya çalışma. Bu çirkindir, insani değildir. Bu hakiki anlamda şiddettir. Eğer başkalarını günahkârlar olarak lanetleyerek bir aziz haline geleceğini düşünüyorsan,

senin azizliğin yeni bir ego tatmininden başka bir şey değildir. Eğer başkalarının kutsal olmadığını kanıtlayarak kutsal olmaya çalışıyorsan... Senin kutsal insanlarının yapmaya çalıştığı budur. Onlar kendi azizlikleriyle ve kutsallıklarıyla övünüp dururlar. Sözde azizlerine git ve gözlerinin içine bak. Senin için öyle çok suçlamaları var ki! Onlar senin cehenneme mahkûm olduğunu söylüyorlar; onların tüm vaazları itham etmektir. Ve elbette sen de onların bu suçlamalarını sessizce dinliyorsun çünkü biliyorsun ki hayatında pek çok hata, yanlışlık yaptın. Ve onlar neredeyse her şeyi suçlarlar; böylece iyi olabileceğini hissetmek imkânsız olur. Yiyecekleri seviyorsun, sen bir günahkârsın. Sabah erken kalkmıyorsun, sen bir günahkârsın; akşam erkenden yatmıyorsun, sen bir günahkârsın. Onlar her şeyi öyle bir ayarlamışlar ki, bir günahkâr olmamak çok zordur.

Evet, onlar günahkâr değildir. Onlar akşam erkenden yatar ve sabah da erkenden kalkarlar...aslında, onların yapacak başka hiçbir şeyleri yok ki! Onlar hiç hata yapmazlar çünkü onlar asla bir şey yapmazlar. Onlar sadece orada neredeyse ölü gibi otururlar. Ama şayet bir şey yaparsan, elbette, nasıl kutsal olabilirsin? Bu yüzden yüzlerce yıldır kutsal insanlar dünyadan elini eteğini çekiyor ve dünyadan kaçıyor çünkü dünyada olup da kutsal olmak imkânsız gözüküyor.

Benim yaklaşımım şudur; sen dünyada olmadığın müddetçe, kutsallığının hiçbir kıymeti yoktur. Dünyada kal ve kutsal ol! Kutsallığı tamamen farklı bir biçimde tanımlamalıyız. Başkalarının zevki pahasına yaşama; kutsallık budur. Başkalarının mutluluğunu yok etme, başkalarının mutlu olmasına yardım et; kutsallık budur. İçinde herkesin birazcık coşku hissedeceği bir iklim yarat.

PEŞiNE DÜŞMEK

Şayet mutluluğun peşindeysen bir şey kesindir: Onu yakalayamayacaksın.

Mutluluk her zaman bir yan üründür.

O, doğrudan peşine düşmenin sonucu değildir.

TEMEL ZITLIK

Tüm soruların en önemli olanı şudur: Hakiki mutluluk nedir? Ve onu elde edebilmek için bir olasılık var mıdır? Hakiki mutluluk gerçekten mümkün müdür, yoksa sadece anlık bir şey midir? Hayat sadece bir hayal midir, yoksa elle tutulur bir yanı da var mıdır? Hayat doğumla başlayıp ölümle mi biter, yoksa doğumun ve ölümün ötesine geçen bir şey var mıdır? Çünkü ebedi olmadığı müddetçe hakiki mutluluk mümkün değildir. Mutluluk anlık olanın içinde hep telaşlı kalacaktır: Bir an oradadır ve diğer an ise gitmiştir ve sen karanlıklar ve mutsuzluklar içinde kalmışsındır.

Sıradan hayatta, uyanmamış olanın hayatında böyle olur. Saadet anları vardır ve mutsuzluk anları vardır; hepsi karışmıştır, karman-çormandır. Sana gelen bu mutluluk anlarını koruyamazsın. Kendi kendine gelir ve kendi kendine de gider; sen basitçe onun kurbanısın. Ve bu ikisi arasında – mutluluk ve mutsuzluk – ikiye ayrılmışsın. Hiçbir zaman huzur içinde kalamazsın."

Bu her çeşit ikiliğin içinde bölünmüşlük... Mutluluk ve mutsuzluk ikiliği en temel ve en belirgin olandır ama bin bir tane daha zıtlık vardır: sevgi ve

nefret ikiliği, yaşam ve ölüm ikiliği, gece ve gündüz, yaz ve kış, gençlik ve yaşlılık ve bunun gibi niceleri. Fakat temeldeki ikilik, tüm diğer ikilikleri temsil eden ikilik, mutluluk ve mutsuzluk olanıdır. Ve sen ortadan ayrılmışsın, iki zıt kutba doğru çekilmişsin. Huzur içinde olamazsın: Hastalık içinde olacaksın.

Budalara göre insan bir hastalıktır. Bu hastalık mutlak mıdır; yoksa onun ötesine geçilebilir mi?

Bu durumda temel ve en kökteki soru şudur: Hakiki mutluluk nedir? Bizim bildiğimiz mutluluk kesinlikle hakiki değildir; o hayal mahsulüdür ve her zaman için kendi zıddına dönüşür. Bir an için mutluluk olarak gözüken şey, sonraki an mutsuzluğa dönüşür.

Mutsuzluğa dönüşen mutluluk bu ikisinin birbirinden ayrı olmadığını gösterir; belki aynı madalyonun iki yüzüdür. Ve bir yüze sahipsen diğeri de onun arkasında gizlenmiş olarak, kendini ortaya çıkarmak için fırsat kollayarak her zaman oradadır; ve sen bunu biliyorsun. Mutlu olduğunda, derinlerde bir yerlerde onun devam etmeyeceği, er ya da geç bunun biteceği, gecenin bastırmakta olduğu, bu ışığın sadece bir yanılsama olduğu; sana bir yararı dokunamayacağı, seni öteki kıyıya götüremeyeceği korkusu kol gezmektedir.

Senin mutluluğun gerçek mutluluk değildir; olsa olsa örtülü mutsuzluktur. Senin sevgin sevgi değildir; olsa olsa nefretinin maskesidir. Senin şefkatin, inceltilmiş, rafine edilmiş, kültürel bir şekle bürünmüş, medenileşmiş öfkenden başka bir şey değildir; senin şefkatin olsa olsa öfkeden başka bir şey değildir. Senin duyarlılığın gerçek duyarlılık değildir; olsa olsa zihinsel bir egzersizden başka bir şey değildir; uygulanan belirli bir tavır ve yaklaşımdır.

Unutma: Tüm insanlık erdemin uygulanabilir olduğu, iyiliğin uygulanabilir olduğu, kişinin nasıl mutlu olunacağını öğrenebileceği, insanın mutlu olmayı başarabileceği, mutluluğu getirecek olan bir karakter yaratmanın insanın gücü dahilinde olduğu fikriyle büyütülmektedir. Ve tüm bunlar yanlıştır, kökten yanlıştır.

Mutlulukla ilgili olarak anlaşılması gereken ilk şey onun uygulanamaz olduğudur. Ona yalnızca izin verilebilir çünkü o senin yarattığın bir şey değildir. Senin yarattığın her şey senden daha küçük, senden daha minicik olarak kalacaktır. Yarattığın şey senden büyük olamaz. Resim ressamın kendisinden daha büyük olamaz ve şiir şairden büyük olamaz. Senin şarkın senden küçük kalmaya mahkûmdur.

Şayet mutluluğu uygularsan sen tüm aptallıklarınla, tüm ego oyunlarınla, tüm cehaletinle, zihninin tüm kaosuyla hep arkada duruyor olacaksın. Bu kaotik zihinle bir kozmos yaratamazsın, zarafet yaratamazsın. Zarafet her zaman öte taraftan iner; o çok büyük bir itimatla, eksiksiz bir teslimiyet içerisinde bir armağan olarak kabul edilmelidir. Hakiki mutluluk bir bırakmışlık hali içindeyken gerçekleşir.

Fakat, bize elde etmemiz, hırslı olmamız söylendi. Zihnimiz kazanmaya çalışan birisininki gibi şekillendirildi. Eğitimimiz, kültürümüz, dinimiz; hepsi insanın hırslı olması gerektiği temel fikrine dayanır: Sadece hırslı insan doyuma ulaşabilecektir. O hiçbir zaman gerçekleşmedi, hiçbir zaman da gerçekleşmeyecek ama cehalet o kadar derindir ki bu saçmalığa inanmaya devam ederiz.

Şu ana kadar hiçbir hırslı insan mutlu olmamıştır; aslında, hırslı kişi dünyadaki en mutsuz olandır. Fakat biz çocukları hırslı olmak için

eğitmeye devam ederiz: "Birinci ol, en tepede ol ve mutlu olacaksın!" Ve, hiç aynı zamanda hem tepede olup hem de mutlu olan birisini gördün mü? Büyük İskender dünya fatihi olduğunda mutlu muydu? O, yeryüzünde yaşamış en mutsuz insanlardan birisiydi. Diyojen'in saadetini görünce kıskandı. Bir dilenciyi kıskanmak...?

Diyojen bir dilenciydi; hiçbir şeyi, bir dilenci tası bile yoktu. Buda'nın en azından beraberinde bir dilenci tası ve bir de üç adet kaftanı vardı. Diyojen çıplaktı ve bir dilenci tası yoktu. Bir gün nehre dilenci tasıyla gidiyordu. Ve sonra yoldayken, tam nehrin kenarındayken, bir köpek soluk soluğa koşarak yanından geçti, nehre atladı ve bir güzel banyo yaptıktan sonra doya doya su içti. Diyojen'in aklına şu fikir geldi: "Köpek benden daha özgür; bir dilenci tası taşımak zorunda değil. Ve şayet o başarabiliyorsa, niçin ben bir dilenci tası olmadan başaramıyorum? Bu benim sahip olduğum tek şey ve bir gözüm hep onun üzerinde olmak zorunda çünkü çalınabilir. Hatta geceleyin bile bir iki kez onun hâlâ orada mı yoksa gitmiş mi olduğunu hissetmem gerekiyor." Dilenci tasını nehre attı, köpeğin önünde saygıyla eğildi ve ona bu muhteşem mesajı varoluştan kendisine getirdiği için teşekkür etti.

Bu hiçbir şeyi olmayan adam İskender'in zihninde kıskançlık yarattı. Ne kadar sefil olmuş olmalı! "Şayet Tanrı bana tekrardan bir doğum verirse ona 'Bu sefer lütfen beni İskender yapma; Diyojen yap' diye yakaracağım," diye Diyojen'e itirafta bulundu.

Diyojen kahkahalarla güldü ve köpeği çağırdı – çünkü artık arkadaş olmuşlardı, birlikte yaşamaya başlamışlardı – köpeği çağırdı ve dedi ki: "Bak, dinle ne saçmalıklar geveliyor! Bir sonraki hayatında Diyojen olmak istiyor! Niçin bir sonraki hayat? Niye erteleyesin? Bir dahaki hayatı kim bilebilir? Bir sonraki gün bile kesin değil, bir sonraki an bile kesin değil;

nerde kaldı bir sonraki hayat! Eğer gerçekten bir Diyojen olmak istiyorsan, tam şu anda onlardan biri olabilirsin, şimdi, burada. Elbiselerini nehre fırlat ve dünyayı fethetmeyi toptan unut! Bu silme aptallık ve sen de bunu biliyorsun"

"Ve, perişan bir halde olduğunu itiraf ettin, Diyojen'in çok daha iyi, daha çok saadet içinde olduğunu itiraf ettin. O halde neden tam şu an bir Diyojen olmuyorsun? Nehrin kenarında güneşlendiğim yere yat! Bu kıyı her ikimiz için de yeterince büyük."

İskender bu daveti kabul edemedi elbette. "Davetin için teşekkür ederim. Şimdi bunu yapamam ama bir dahaki hayata..." dedi.

Diyojen sordu: "Nereye gidiyorsun? Dünyayı fethetmiş olduğunda ne yapacaksın?"

İskender, "O zaman dinleneceğim" dedi.

Diyojen de, "Bu tamamen saçma sapan görünüyor çünkü ben tam şu an dinleniyorum!" dedi.

Şayet İskender mutlu değilse, şayet Adolf Hitler mutlu değilse, şayet Rockefellerler ve Carnegiler mutlu değilse; dünyanın tüm parasına sahip olanlar mutlu değilse, dünyadaki tüm güce sahip insanlar, onlar mutlu değilse... Dünyada başarılı olmuş insanlara sadece bir bak ve başarılı olma fikrinden vazgeçeceksin. Hiçbir şey başarı kadar başarısız olamaz. Her ne kadar sana hiçbir şeyin başarı kadar başarılı olamayacağı söylenmiş olsa da, sana diyorum ki hiçbir şey başarı kadar başarısız olamaz.

Mutluluğun başarıyla hiçbir alakası yoktur. Mutluluğun hırsla hiçbir ilgisi yoktur, mutluluğun parayla, güçle, prestijle hiç ilgisi yoktur. O tamamıyla farklı bir boyuttur. Mutluluğun senin bilincinle bir ilgisi vardır, karakterinle değil. Sana hatırlatayım; karakter sen değilsin, o senin oluşturduğun bir şey. Bir aziz olabilirsin ve şayet azizliğin uygulanmakta olan bir azizlikse yine de mutlu olmayacaksın. Ve insanlar böyle aziz olurlar. Katolikler, Hindular, Jainalar; nasıl aziz olurlar? Onlar ne zaman kalkılacağını, ne yeneceğini, ne yenmeyeceğini, ne zaman yatılacağını santim santim, detaylı bir şekilde uygularlar...

KARAKTER DEĞiL BiLiNÇ

Ben karaktere hiç inanmam. Ben bilince güvenirim. Bir kimse daha bilinçli hale gelirse doğal olarak karakteri de dönüşüm geçirir. Ancak, bu dönüşüm tamamıyla farklıdır: O zihin tarafından yönetilmez; o doğaldır, o kendiliğindendir. Ve ne zaman karakterin doğal ve kendiliğinden olursa, kendine has bir güzelliği vardır; aksi taktirde değişip durabilirsin...öfkeni bırakabilirsin ama nereye bırakacaksın ki onu? Onu kendi bilinçaltına atmak zorunda kalacaksın. Hayatının bir kısmını değiştirebilirsin ama içeriye attığın her neyse kendisini başka bir köşeden ifade etmeye başlayacaktır. Böyle olması kaçınılmazdır. Bir akıntıyı bir kaya parçasıyla kapatabilirsin; başka bir yerden akmaya başlayacaktır: Onu yok edemezsin. Öfke vardır çünkü sen bilinçsizsin, açgözlülük vardır çünkü sen bilinçsizsin, sahip olma var, kıskançlık var çünkü sen bilinçsizsin.

O nedenle ben senin öfkeni değiştirmekle ilgilenmiyorum; bu bir ağacın yapraklarını budayıp ağacın bir gün ortadan kalkacağını umut etmek gibidir. Böyle olmayacak; tam tersine, ağacı ne kadar budarsan yapraklar da o kadar sık olacak.

Bu yüzden sözde azizler dünyadaki en kutsal olmayan kişilerdir; sahte, yapmacık. Evet, eğer dışardan bakarsan çok kutsal görünürler; gereğinden fazla kutsal, yapay tatlandırıcılı, aşırı tatlı, hasta edecek kadar tatlı, mide bulandırıcı. Onlara sadece saygılarını gösterip kaçabilirsin. Azizlerinle yirmi dört saat dahi yaşayamazsın; öldüresiye canını sıkarlar. Onlara ne kadar yaklaşırsan, o kadar aklın karışacak, zihnin bulanacak, allak bullak olacaksın çünkü bir taraftan öfkelerini uzaklaşması için zorladıklarını ama onun hayatlarına başka bir yerden yeniden girdiğini görmeye başlayacaksın.

Sıradan insanlar arada bir öfkelenirler ve onların öfkeleri çok yüzergezerdir, çok anlıktır. Sonrasında yine gülerler, yine cana yakınlar; yaralarını çok uzun zaman taşımazlar. Ancak senin sözde azizlerin; onların öfkesi neredeyse kalıcı bir iştir. Onlar sadece öfkelidirler ve özellikle bir şey hakkında da değil. Öfkelerini o kadar bastırmışlardır ki artık sadece öfkelidirler, nefret dolu bir haldedirler. Gözleri bunu gösterecektir, burunları bunu gösterecektir, yüzleri, yaşam tarzlarının ta kendisi bunu gösterecektir.

Lu Ting bir Yunan lokantasında yemek yedi çünkü dükkânın sahibi Papadopoulos çok iyi kızarmış pirinç yapıyordu. Her akşam içeri girip 'kizaymis pilinç' sipariş ediyordu. Bu her zaman Papadopoulos'un gülmekten yerlere yıkılmasına neden oluyordu. Bazen iki ya da üç arkadaşı etrafta sırf onun 'kizaymis pilinç' demesini duymak için bulunuyordu.

En sonunda Çinli'nin onuru o kadar incindi ki, doğru bir şekilde 'kızarmış pirinç' diyebilmek için özel diksiyon dersleri aldı.

Bir dahaki sefer lokantaya gitti ve gayet düzgün bir şekilde, "Kızarmış pirinç lütfen" dedi.

Duyduklarına inanamayan Papadopoulos, "Sen ne dedin?" diye sordu.

Lu Ting bağırarak, "Ne dediğimi duydun seni sıkindyik Yuğnanyi!" dedi.

Pek bir şey fark etmez; 'kizaymis pilinç'ti, şimdiyse 'sıkindyik Yuğnanyi!' Bir kapıyı kapatırsın, diğeri ansızın açılır. Bu, dönüşümün yolu değildir.

Karakterini değiştirmek kolaydır; esas iş bilincini değiştirmekte; bilinçli hale gelmekte, daha bilinçli, daha yoğun ve tutkulu bir şekilde bilinçli olmakta yatar. Bilinçli olduğunda öfkeli olmak imkânsızdır; açgözlü olmak imkânsızdır, kıskanç olmak imkânsızdır, hırslı olmak imkânsızdır.

Ve tüm öfke, açgözlülük, hırs, kıskançlık, paragözlük, şehvet kaybolur, onlarda mevcut olan enerji serbest kalır. Bu enerji senin saadetin olur. Artık o dışardan gelmiyor; artık o senin varlığının içinde, varlığının özündeki en derinlerdeki yerlerde gerçekleşiyor.

Ve bu enerji senin için müsait olduğunda, sen almaya açık bir alan haline gelirsin, bir çekim alanı haline gelirsin. Bir çekim alanı haline geldiğinde, bilinçaltın tarafından gereksiz yere heba edilen enerjiler toplanıp, içinde bir havuz oluşturduğunda ahreti kendine çekersin. Bir enerji gölü haline geldiğinde, yıldızları cezp edersin, ahreti cezp edersin, cennetin kendisini cezp edersin.

Ve bilincinin ahretle buluşma noktası saadettir, hakiki mutluluktur. O mutsuzluğu hiç bilmez, o saf mutluluktur. O ölümü hiç bilmez, o saf yaşamdır. O karanlığı hiç bilmez, o saf ışıktır ve onu bilmek amaçtır.

Gautama Buda bunu aramaya gitti ve bir gün, altı yıl sonra ona erdi.

Sen de ona erebilirsin ama sana hatırlatayım: Ona erebilirsin derken sende onu elde etme arzusu yaratmıyorum. Basitçe, dünyevi hiçbir şey tarafından aklın çelinmeden uçsuz bucaksız bir enerji havuzu haline gelebilirsen onun gerçekleşeceği hakikatini ortaya koyuyorum. O bir yapma eyleminden çok, olan bir şeydir. Ve onu saadet olarak adlandırmak, mutluluk demekten daha iyidir çünkü mutluluk sözcüğü, onun sanki senin mutluluk olarak bildiğin şey olduğunu sana düşündürür. Senin mutluluk olarak bildiğin şey göreceli bir durumdan başka bir şey değildir.

Benson, Krantz'ın elbise mağazasına kendisine bir takım elbise almaya gitti. Tam istediği tarzda bir şey buldu ve ceketi askıdan çıkartıp üzerinde denedi.

Krantz yanına geldi. "Evet efendim. Üzerinizde harika duruyor."

"Çok güzel görünüyor olabilir," dedi Benson, "ama bedenime hiç oturmadı. Omuzlar sıkıyor."

"Pantolonu giyin, " dedi Krantz. "Onlar o kadar dar ki omuzlar aklınıza bile gelmeyecek!"

Senin mutluluk olarak adlandırdığın şey sadece göreceli bir şey. Budaların mutluluk dediği şeyse mutlak bir şey. Senin mutluluğun göreceli bir olgudur. Budaların mutluluk dediği şeyse mutlak bir şey, başka hiç kimseyle ilgisi olmayan bir şey. O, başka kimseyle kıyaslanamaz bir şey; o basitçe senindir, o manevidir.

GÖKKUŞAĞINI KOVALAMAK

Amerikan Anayasası çok salakça bir fikir içerir. Der ki mutluluğun peşinden koşmak insanın doğuştan sahip olduğu bir haktır. Bu anayasayı yazan kimselerin ne yazdıkları hakkında hiçbir fikri yoktu. Şayet mutluluğun peşinden gitmek insanlığın doğuştan hakkıysa, o zaman mutsuzluğa ne demeli? Mutsuz olmak kimin doğuştan hakkı? Bu insanlar, mutluluk talep edersen mutsuzluğu da talep ettiğinin farkında bile değillerdi. Bunu bilsen de bilmesen de bir farkı yoktur.

Ona salakça diyorum çünkü hiç kimse mutluluğun peşinden gidemez. Ve şayet mutluluğun peşinden gidecek olursan şurası kesindir ki onu elde edemeyeceksin. Mutluluk her zaman bir yan üründür. O doğrudan bir arayışın sonucu değildir. Peşinden gitmeyi bir tarafa bırak, aklının ucunda bile yokken o gerçekleşir. O ansızın olur, birden bire ortaya çıkar. Sen tamamen başka bir şey yapıyordun.

Belki odun doğruyordun; odun kesmek kesinlikle mutluluğun peşinden gitmek değildir ama sabahın erken saatinde hâlâ hava serinken, odunların üzerine baltanın sesi düşüyor... sesler çıkarıp sonra da geride bir sessizlik bırakarak odun parçaları her tarafa yayılıyor... Terlemeye başlarsın ve serin esinti seni öncekinden de çok serinletir. Ansızın mutluluk, taşınamayacak bir coşku vardır. Fakat sen sadece odun kesiyordun ve odun kesmekten anayasada doğuştan gelen bir hak olarak bahsedilmiyor çünkü o zaman kaç tane şeyi koyabilirsin?

Unutamıyorum, bir gün... Bazı şeyler vardır; hiçbir mantıki açıklaması yoktur ve hiçbir görünür ilişki yoktur ama bir şekilde hafızanda asılı halde kalır. Onların ne amaçla orada olduğunu anlayamazsın çünkü çok daha

önemli, çok çok daha anlamlı milyonlarca şey olmuştur ve hepsi kaybolup gitmiştir. Fakat, birkaç anlamsız şey geride bir iz bırakmıştır; niçin olduğuna ilişkin bir neden bulamazsın ama onlar kalmıştır.

Böyle bir şey hatırlıyorum. Okuldan eve geliyordum; okulum evimden neredeyse bir buçuk kilometre ötedeydi. Yarı yolda bir yerde kocaman bir bo ağacı vardı. Bu bo ağacının önünden en azından günde dört kez geçiyordum; okula giderken, sonra gün ortasında öğlen yemeği için eve geliş, ondan sonra tekrar okula gidiş ve sonra da eve dönüş. O yüzden binlerce kere bu ağacın önünden geçmiştim ama bir gün bir şey oldu.

Sıcak bir gündü ve ağaca yaklaştığımda terliyordum. Ağacın altından geçtim ve o kadar serindi ki hiç farkında olmadan, neden olduğunu dahi bilmeden bir süre durdum. Ağacın gövdesinin yakınına gittim basitçe, orada oturdum ve gövdeyi hissettim. Ne olduğunu açıklayamam ama o kadar engin bir mutluluk hissettim ki, sanki ağaçla benim aramda bir şeyler akıyordu. Bunun nedeni serinlik olamazdı çünkü pek çok sefer terlemekteyken ağacın serinliğinden geçmiştim. Daha önce durmuştum da ama hiçbir zaman gidip ağaca dokunmamış ve sanki bir arkadaşımla buluşmuş gibi oturmamıştım.

Bu an pırıldayan bir yıldız gibi kaldı. Hayatımda pek çok şey oldu ama bu anın hiçbir şekilde eksildiğini görmedim: o hâlâ orada. Ne zaman dönüp baksam o hâlâ orada. O gün ne olduğunun farkında değildim, bugün de olduğumu söyleyemem ama bir şey oldu. Ve o günden sonra ağaçla aramda daha önce hissetmemiş olduğum, hatta hiçbir insanla da hissetmediğim belli bir ilişkim oldu. Ağaçla tüm dünyadaki herkesten daha yakın hale geldim. Benim için bir rutin haline geldi: Ne zaman ağacın önünden geçsem, birkaç saniyeliğine veya birkaç dakikalığına sadece ağacı hissetmek için otururdum. Hâlâ görebiliyorum; aramızda bir

şeyler gelişmeye devam etti.

Üniversiteye girmek için başka bir şehre gitmek üzere okulu bıraktığım gün, gözyaşı dökmeden babamla, annemle, amcalarımla ve tüm ailemle vedalaştım. Ben hiçbir zaman öyle kolaylıkla ağlayıp zırlayan tiplerden olmadım. Fakat aynı gün, bo ağacıyla vedalaşırken ağladım. O kanayan bir yara olarak kalmıştır. Ve ben ağlarken, her ne kadar ağacın gözlerini ve gözyaşlarını göremesem de ağacın gözlerinde de gözyaşları olduğundan mutlak surette emindim. Fakat hissedebiliyordum; ağaca dokunduğumda hüznü hissedebiliyordum ve bir kutsama, bir hoşça kal hissedebiliyordum. Ve o kesinlikle benim son buluşmamdı çünkü bir yıl sonra döndüğümde aptalca bir nedenden ağaç kesilip kaldırılmıştı.

Aptalca neden küçük bir anıt dikmeleriydi ve bu da şehrin ortasındaki en güzel noktaydı. Tüm seçimleri kazanıp belediye encümeni başkanı olabilecek kadar zengin bir geri zekâlı içindi. En azından otuz beş yıldır başkandı; şehirdeki en uzun süre başkan olmuş kişi oydu. Herkes onun başkanlığından mutluydu çünkü o bir geri zekâlıydı; istediğin her şeyi yapabilirdin ve o hiçbir rahatsızlık yaratmazdı. Sokağın ortasına evini inşa edebilirdin ve o seni rahatsız etmezdi; sadece ona oy vermek zorundaydın. O yüzden tüm şehir ondan çok memnundu çünkü herkesin böyle bir özgürlüğü vardı. Belediye encümeni, üyeler, kâtipler; hepsi ondan memnundu. Herkes onun sonsuza kadar başkan kalmasını istedi; ancak neyse ki, geri zekâlılar bile ölmek zorunda. Fakat bu ölüm pek hayırlı değildi çünkü ona bir anıt yapmak için bir yer aradılar ve bo ağacını yok ettiler. Şimdi o yaşayan ağaç yerine orada mermer bir taş duruyor.

Mutluluğun peşinden gitmek imkânsız bir şeydir. Eğer kendi tecrübelerine bakıp da mutlu olduğun anlar bulursan ki bunlar çok ender olmaya

mahkûmdur – belki de yetmiş yıllık bir hayatta mutluluk anı olarak iddia edebileceğin yedi anın vardır. Fakat, tek bir mutluluk anı bile olsa, istisnasız olarak kesin olan bir şey vardır: O sen onu aramazken gerçekleşti.

Mutluluğu aramaya çalış ve kesinlikle onu kaçıracaksın.

Pek çok konuda İsa Mesih'le aynı fikirde değilim; hatta pek çok masum gözüken noktada bile ve sanki ben nazik birisi değilmişim gibi gözükür bu. İsa der ki: "Ara ve bulacaksın. Talep et ve sana verilecektir. Kapıyı çal ve kapılar sana açılacaktır." Aynı fikirde olamam.

Amerikan Anayasası'nı yazan ahmaklar kesinlikle İsa Mesih'ten etkilendi elbette; hepsi Hıristiyan idi. "Mutluluğun peşinden gitmek" dediklerinde bilinçli olarak veya bilinçsizce akıllarında İsa'nın, "Ara ve bulacaksın" sözlerini taşıyorlardı. Ama ben sana diyorum ki: Ara ve şundan emin ol onu hiçbir zaman bulamayacaksın. Arama ve o oradadır.

Aramayı sadece bırak ve onu buldun: Çünkü aramak zihnin bir çabasıdır ve aramamak ise rahatlama hali anlamına gelir. Ve mutluluk sadece sen rahat olduğunda gerçekleşir.

Arayan bir kimse rahat değildir. Nasıl rahat olsun ki? Rahatlamayı kaldıramaz. Dünyaya bakacak olursan şaşıracaksın: Çok fakir ülkelerdeki insanların zengin olanlardan daha çok hoşnut olduklarını bulgulayacaksın. Evet, insanların açlıktan öldüğü Etiyopya'da bile ölmekte olan ama mutsuz olmayan ve acı çekmeyen insanlar bulacaksın. En çok sayıdaki mutsuz insanı Amerika'da bulacaksın. Bu acayip. Amerika'da mutluluğun peşinden koşmak doğuştan sahip olunan bir hak. Dünyadaki başka hiçbir anayasada bundan söz edilmez.

Şu Amerikan Anayasası tam bir delilik. "Mutluluğun peşinden gitmek?" Hiç kimse şu ana kadar onda başarılı olamamıştır ve onu denemiş olanlar hayatlarında çok mutsuz ve perişan olmuşlardır.

Mutluluk başına gelir. Belki de o yüzden ona mutluluk (happiness) demişlerdir: Çünkü o başına gelir (happens). Onu yönetemezsin, onu üretemezsin, onu ayarlayamazsın. Mutluluk senin çabalarının ötesindeki bir şeydir, senin ötendedir. Fakat, şayet tamamen kendini verirsen – kendin de dahil tüm dünya unutulduysa – sadece bahçende çukur kazarken o oradadır.

Mutluluk her zaman seninledir. Onun hava durumuyla hiçbir ilgisi yoktur, onun odun kesmekle hiçbir ilgisi yoktur, onun bahçede çukur kazmakla hiçbir ilgisi yoktur. Mutluluğun hiçbir şeyle alakası yoktur. O sadece senin varlığının varoluştan bir şey beklemeden, rahat, huzurlu olması halidir. Ve o mevcuttur; o gelmez ve gitmez. O her zaman tıpkı nefesin, kalp atışın, bedeninde dolaşan kan gibi oradadır.

Mutluluk her zaman oradadır ama onu kovalarsan mutsuzluğu bulacaksın. Kovalayarak onu ıskalayacaksın; mutsuzluk mutluluğu ıskalamaktır. Mutsuzluğun onun peşinden gitmekle belli bir ilişkisi, bir ortaklığı vardır. "Peşine düşersen" mutsuzluk bulacaksın. Ve Amerikan Anayasası Amerikalı insanlara "peşine düşmeleri" fikrini vermiştir.

Ve onlar umutsuzca peşine düşüyorlar – paranın, gücün, dinin – ve dünyanın her tarafına koşturup nasıl mutluluğu bulabileceklerini kendilerine öğretecek birisini arıyorlar.

Yapılacak şey sadece eve dönmek ve bu işi tamamen unutmaktır.

Mutlulukla hiç alakası olmayan bir şey yap. Resim yap. Resim yapmayı öğrenmen gerekmiyor; bir tuvale boya fırlatamaz mısın? Herhangi bir çocuk bunu yapabilir. Sadece bir tuvale boyalar fırlat ve şaşırabilirsin: Sen bir ressam değilsin ama güzel bir şey olur. Boyalar kendi kendine belli bir biçimde karışmıştır ve adını koyamadığın bir şey yaratmıştır.

Modern resimlerin adları yoktur ve pek çok resmin çerçevesi bile yoktur çünkü varoluşun bir çerçevesi yoktur. Sen kendi pencerenden bakıyorsun; göğü çerçevelenmiş gören sensin ama çerçeve pencerede vardır, gökte değil: göğün çerçevesi yoktur. O yüzden tuvale dahi resim yapmayan bazı ressamlar vardır; duvarlara, yerlere, tavanlara resim yaparlar. Garip yerler ama ben onların içinden geçenleri anlayabiliyorum. Onlar bir resim yapmakla ilgilenmiyorlar; onlar daha çok boyama eylemiyle ilgileniyorlar. O satılık değil. Tavanını nasıl satışa çıkarabilirsin ve onu kim alır ki? Fakat, öylesine kendilerini kaptırmışlardır ki, bilinmedik bir köşeden varlıklarının içine bir şey kayıverir. Hiçbir neden olmadan kendilerini coşku dolu hissetmeye başlarlar.

Bu nedenle peşinden koşturma fikrini kınıyorum. Bu peşinden gitme sözcüğünü Anayasaya her kim koyduysa, onun adını dahi bilmeden, onun hakkında hiçbir şey bilmeden onun tamamıyla perişan olmuş bir adam olduğunu söyleyebilirim. O hiçbir zaman mutluluğu tanımamış. Onun peşinden koşuyormuş; o yüzden de, kendisi için talep ettiği bu doğuştan gelen hakkı tüm Amerikalılara vermeye çalışmış. Ve bunu, bu kadar basit bir şeyi üç yüz yıldır hiç kimse eleştirmemiş.

Bir şair, bir ressam, bir şarkıcı, bir dansçı, evet arada bir mutluluğa erişir. Ancak her zaman için değişmez bir şey vardır: Ne zaman mutluluk gelse onlar yoktur. Peşinden koşan yoktur, peşinden koşma yoktur.

Nijinsky tüm dünya tarihindeki en önemli dansçılardan birisi... Bana kalırsa o insanlığın yetiştirmiş olduğu en iyi dansçıdır. Dans ettiğinde o bir mucizeydi. Bazı zamanlar öylesine büyük sıçrayışlar yapardı ki yerçekimine kafa tutardı; bu imkânsızdı, bilimsel olarak mümkün değildi. Bu kadar kocaman, büyük sıçrayışlar yerçekimi kanununa göre kesinlikle imkânsızdı. Olimpiyat oyunlarında yarışan uzun atlamacılar dahi onun atladığıyla kıyaslandığında Nijinsky'nin yanında bir hiçti. Ve hatta aşağı inmesi daha da mucizeviydi: Yavaşça, bir tüy gibi aşağı indi. Bu yerçekimine daha da çok karşı geldi çünkü yerçekimi kanunları insan bedenini ansızın çekiverirdi. Güm diye yere düşerdin, hatta bir iki kırığın dahi olurdu! Ancak o tıpkı ölü bir yaprağın ağaçtan düşmesi gibi; yavaşça, tembelce, hiç acele etmeden inerdi çünkü varılacak bir yer yok. Ya da daha da iyisi bir tüy gibi çünkü yaprak biraz daha hızlı iner. Bir kuşun tüyü hafiftir, çok hafiftir; o aşağıya dans ederek iner. Tıpkı Nijinsky'nin indiği gibi. Sahneye ayağı değdiğinde herhangi bir ses bile yoktu.

Ona defalarca soruldu: "Bunu nasıl yapıyorsun?"

"Ben onu yapmıyorum. Onu yapmayı denedim ama ne zaman denediysem olmamıştır. Ne kadar denediysem, benim yönetebileceğim bir şey olmadığı o kadar netleşti. Yavaş yavaş ben onu yapmaya çalışmadığımda, hatta aklıma bile getirmediğimde gerçekleştiğini fark ettim. Ben orada bile olmadığımda, ansızın o oradadır, oluyordur. Ve ben nasıl olduğunu anlamak için geri döndüğümde o artık orada mevcut değildir, çoktan gitmiştir ve ben artık zemindeyim" dedi.

Şimdi, bu adam mutluluğun peşinden gidilemeyeceğini biliyor. Şayet Nijinsky Amerikan Anayasası'nın yazıldığı panelde olmuş olsaydı, peşinden gitmenin kesinlikle yanlış kelime olduğunu söyleyip karşı

çıkardı. Basit bir şekilde, mutluluğun herkesin doğuştan hakkı olduğunu söylerdi, onun peşinden koşmanın değil. Bu bir avcının oyun peşinde koşması gibi değildir. O zaman tüm hayatın boyunca gölgeleri yakalamaya çalışıp ve de hiçbir yere varamadan koşup durursun. Tüm yaşamın tamamen ziyan olarak geçip gider.

Ancak Amerikan zihni bu fikre sahiptir, o yüzden her alanda – politika, iş hayatı, din – koşturup duruyorlar. Amerikalılar her zaman hareket halindedir ve hızla hareket ederler çünkü gidiyorken neden hızlı gitmeyesin ki? Ve nereye gittiğiniyse hiç sorma çünkü kimse bilmiyor. Kesin olan bir şey varsa tam hızla, sürdürebilecekleri en büyük hızla, başarabileceklerinin tümüyle gidiyorlar. Daha başka neye ihtiyaç var? Gidiyorsun, tam hızla gidiyorsun. Doğuştan sahip olduğun hakkı hayata geçiriyorsun.

O yüzden insanlar bir kadından diğerine, ondan diğerine, ondan diğerine; bir adamdan diğerine, ondan diğerine, ondan diğerine; bir işten diğerine, ondan diğerine; bir işyerinden diğerine, ondan diğerine geçiş yapıyor: Hep mutluluğun peşinden koşmak için. Ve çok garip bir şekilde, her zaman sanki mutluluk oradaymış ve birisi onun tadını çıkartıyormuş gibi gözükür, o nedenle de onun peşinden koşarsın. Onu bulacağını düşündüğün yere ulaştığında, orada değildir.

Komşunun tavuğu sana kaz gibi görünür ama doğru olduğunu anlamak için kümesin içine atlama. Tadını çıkart! Şayet komşundaki kaz gibi görünürse tadını çıkart. Niçin komşunun kümesine dalıp da onun seninkinden de küçük bir tavuk olduğunu görüp her şeyi mahvedesin?

Fakat insanlar belki bu onlara eksikliğini hissetmekte oldukları şeyi verebilir düşüncesiyle her şeyin ardından koşturup duruyor.

Hiçbir şey yardım edemeyecek. Bir sarayda yaşayabilirsin ama eski bir kulübede olduğundaki kadar, hatta belki daha da çok mutsuz olacaksın. Eski kulübede en azından eski, kokuşmuş bir kulübenin içinde olduğundan mutlu olmadığın tesellisi vardı. Bir bahane vardı; sefaletini, çektiğin acıları, mutsuzluğunu açıklayabiliyordun. Ve ayrıca, daha iyi bir evi bir gün elde edebileceğin umudu vardı; bir saray değilse bile, en azından kendine ait iyi, güzel, küçük bir ev.

İnsanları canlı tutan şey umuttur ve onların yeniden ve yeniden çabalayıp durmalarını sağlayan mazeretleri ve açıklamaları da budur. Çabalamak, çabalamak ve çabalamak Amerika'nın felsefesi haline gelmiştir. Fakat, çabalamakla elde edilemeyecek; çabalamaktan tamamen vazgeçtiğinde gerçekleşen bazı şeyler vardır. Basitçe oturursun ve, "Bu kadarı yeter, artık çabalamayacağım" dersin.

Gautama Buda'nın aydınlanması böyle gerçekleşti. O ilk Amerikalı olmuş olmalı çünkü mutluluğun peşindeydi. Arayışı için krallığını bıraktı. O pek çok şeyde bir öncüdür; o ilk kendini bırakmış kişidir. Senin hippiler pek de bir şeyi bırakmamıştır. Bir şeyi bırakmak için önce ona sahip olman gerekir. O, ona sahipti ve hiçbir insanın olmadığı kadar sahipti. Buda krallığın her tarafından gelen güzel kadınlarla çevriliydi. O yüzden tatmin olmamış hiçbir arzu kalmamıştı: En iyi yiyeceklere, yüzlerce hizmetkâra, çok büyük bahçelere sahipti.

Buda dedi ki: "Hepsinden vazgeçiyorum. Burada mutluluğu bulamadım. Onu arayacağım, onun peşinden gideceğim, mutluluğu bulmak için her şeyi yapacağım."

Ve altı yıl boyunca Buda bir kimsenin yapabileceği her şeyi yaptı. Her

türden öğretmenlere, ustalara, bilginlere, bilgelere, ermişlere gitti. Ve Hindistan bu insanlarla dolup taştığı için onları aramana gerek yoktur; sen sadece herhangi bir yere git ve onlarla karşılaşacaksın. Onlar her yerdedir; sen onları aramazsan, onlar seni arayacaktır. Ve özellikle de Buda'nın zamanlarında bu gerçekten en üst düzeydeydi. Fakat altı yıllık çok büyük bir çabadan – çile çekme, oruç ve yoga hareketleri – sonra hiçbir şey olmadı. Ve bir gün...

Niranjana küçük, pek derin olmayan bir nehirdir. Buda oruç tutuyor ve çile çekiyor ve kendisine her şekilde eziyet ediyordu. O kadar güçsüz düşmüştü ki nehri aşamamıştı ve Niranjana'da banyo yapmaya gitti. Nehir küçüktü ama o, o kadar güçsüzdü ki nehrin kıyısındaki bir ağaç köküne tutunarak ancak kendisini orada tutabiliyordu; aksi taktirde nehir onu sürükleyebilirdi. Ağacın köküne asılıyorken aklına şu fikir geldi: "Şu ermişler varoluş bir okyanus gibidir diyor. Şayet varoluş bir okyanus gibiyse, o halde yaptığım hiçbir şey doğru olamaz çünkü şu Niranjana denilen zavallı nehri dahi aşamazken, varoluş okyanusunu nasıl aşabileceğim? Yapmakta olduğum şeylerin tümünde zamanımı, hayatımı, enerjimi, bedenimi harcadım sırf." Bir şekilde nehirden çıkmayı başardı ve tüm çabaya bir son verdi ve bir ağacın altında oturdu.

O gece – bir dolunay gecesiydi – altı yılda ilk kez iyi bir uyku çekti çünkü ertesi gün yapılacak hiçbir şey, gidilecek hiçbir yer yoktu. Egzersiz yok, uygulama yok...hatta gün doğmadan önce kalkmayı gerektirecek bir neden dahi yoktu.

Sonraki gün canı istediği kadar uyuyabilirdi. İlk kez tüm çabalardan, arayışlardan, koşuşturmalardan, takip etmekten tamamen özgürleşmiş hissetti.

Elbette son derece rahatlamış bir şekilde uyudu ve sabahleyin gözlerini açtığı esnada son yıldız kayboluyordu. Son yıldız yok olurken Buda'nın da yok olduğu söylenir. Tüm gecenin dinlenmişliği, huzuru, geleceksizliği, hedefsizliği; yapılacak bir şey yok...ilk kez o bir Amerikalı değildi. Kalkmak için dahi acele etmeden yerde uzanırken, tüm bu altı yılın bir kâbus gibi gözüktüğünü anlayıverdi. Ama o geçmişti. Şu yıldız yok oldu ve Siddartha yok oldu.

Bu, saadet ya da hakikatin; aşkınlığın, tüm aramakta olduğun ancak aradığın için de ıskaladığın tüm şeylerin deneyimiydi. Budistler dahi bu öykünün önemini anlayamamıştır. Bu Gautama Buda'nın hayatındaki en önemli öyküdür. Onunla hiçbir şey kıyaslanamaz.

Fakat şaşıracaksın...ben bir Budist değilim ve Buda ile bin bir tane şey hakkında hemfikir değilim ama ben yirmi beş yüz yıldır bu öyküye dikkat çeken ve onu her şeyin odağına koyan ilk insanım çünkü Buda'nın aydınlanmasının gerçekleştiği yer burasıdır. Fakat Budist rahipleri ve keşişleri bu öyküyü anlatamazlar bile çünkü şayet anlatırlarsa ne amaçları kalır? Ne yapıyorlar? Ne duaları, ne egzersizleri; neyi öğretiyorlar? Doğaldır ki, şayet Buda'nın her türden dini saçmalıkları bıraktığının öyküsünü anlatırsan insanlar, "O halde sen niye bize dini saçmalıkları yapmayı öğretiyorsun? Bir gün bırakıvermek için mi? Ve sonunda bırakmamız gerekiyorsa, başlamanın ne âlemi var ki?" diyeceklerdir.

Rahipleri ikna etmek zor olacak; onların tüm işi ve onların tüm meslekleri yok olacak.

Saadet de tıpkı bu şekilde yağar. Hakikat de bu şekilde yağar. Sadece hiçbir şey yapmadan, oturup bekliyor olman gerekir; Godot'yu beklemek

değil, sadece beklemek; belirli herhangi bir şeyi beklemek değil, sadece beklemek, bir bekleme halinde olmak ve o gerçekleşir.

Ve o gerçekleştiği ("happens") için de ona mutluluk ("happiness") demek doğrudur.

ISTIRABIN KÖKLERi

İnsan ıstırap içinde. Ve insan yüzlerce yıldır ıstırap içinde kaldı. Istırap içerisinde olmayan bir insanı nadiren bulabilirsin. O kadar enderdir ki neredeyse inanılmaz gözükür. Bu nedenle insanlar Buda gibi insanların var olmuş olduğuna dahi inanamaz. İnsanlar buna inanamaz; onlar buna kendi ıstırapları nedeniyle inanamaz. Istırap öyle yoğundur ve onlar onunla o kadar derin biçimde iç içe geçmiştir ki, ondan bir kurtuluşun mümkün olabileceğini anlayamazlar.

İnsanlar Budaların hayal mahsulü olduğunu, Gautam Buda gibi kişilerin insanların hayalleri olduğunu düşünür. Sigmund Freud'un dediği de budur; Buda gibi insanlar "arzularımızı simgeler." Bu şekilde olmak isteriz, ıstırabımızın dışında olmak isteriz; o sessizliğe, o huzura, o kutsanmışlığa sahip olmak isteriz: Fakat o gerçekleşmemiştir. Ve Freud hiç umut yok der; o, nesnelerin doğası gereği gerçekleşemez. İnsan mutlu olamaz.

Freud gayet büyük bir hevesle ve derinlemesine dinlenilmiş olmalı; o öyle kolaylıkla reddedilemez. Onunki gelmiş geçmiş en nüfuz edebilir zihinlerden birisidir ve o mutluluk mümkün değildir dediğinde, mutlu olmayı ummak imkânsızı ummaktır dediğinde, onu gerçekten kasteder. Varılan bu sonuç bir felsefecinin değildir. İnsan ıstırabı hakkındaki kendi gözlemleri onu bu sonuca sevk etmiştir. Freud bir karamsar değildir ancak binlerce insanı gözlemledikten, onların psikolojisinin derinine indikten sonra, insanın ıstırap çekmek için içsel bir mekanizmaya sahip olacak şekilde yapılmış olduğunu fark etti. En iyi ihtimalle rahat içinde olabilir ama asla kendinden geçecek kadar mutlu olma halinde değil. En iyi ihtimalle – bilimsel teknolojilerle, toplumsal değişikliklerle, daha iyi bir

ekonomiyle ve diğer şeylerle – hayatı biraz daha elverişli hale getirebiliriz ama insan aynı şekilde ıstırap içinde kalacak. Freud nasıl Buda gibi bir insanın yaşamış olduğuna inansın? Böyle bir sükûnet tıpkı bir hayal gibi görünür; insanlık Buda hakkında hayal kurmakta.

Bu düşünce oluşur çünkü Buda o kadar nadir, o kadar istisnaidir. O kural değildir.

Niçin insanoğlu bu kadar çok ıstırap içinde kalmıştır? Ve mucizevi olan şudur ki, herkes mutlu olmayı ister. Istırap çekmek isteyen tek bir kişi bile bulamazsın ama yine de herkes ıstırap içindedir. Herkes mutlu, huzurlu, saadet içinde olmak ister. Herkes coşku içinde olmak ister, herkes kutlamak ister ama o imkânsız gözükür. Şimdi, çok derin bir nedeni olmalı, o kadar derindir ki Freudcu analiz erişemez, mantık erişemez.

Çok temel bir şey anlaşılmalıdır. İnsan mutlu olmak ister; bu yüzden berbat haldedir. Ne kadar mutlu olmak istersen, o kadar perişan olacaksın. Şimdi bu çok saçma görünür ancak temeldeki sebep budur. Ve insan zihninin nasıl çalıştığını anladığında bunu fark edebileceksin.

İnsan mutlu olmak ister; o yüzden de ıstırabı yaratır. Şayet ıstırabından kurtulmak istersen, mutlu olma arzunun dışına çıkmak zorunda kalacaksın; o zaman hiç kimse seni perişan edemez. Freud'un kaçırdığı nokta buydu. Mutlu olma arzusunun kendisinin, ıstırabın sebebi olabileceğini anlayamadı.

Bu nasıl olur? Hepsinden evvel niçin mutluluğu arzularsın? Ve mutlu olma arzusu sana ne yapar?

Mutluluğu arzuladığın anda, şimdiden uzaklaştın. Varoluşsal olandan

uzaklaştın, çoktan var olmayan bir yer olan, henüz gelmemiş olan geleceğin içine hareket etmiş oldun. Bir hayalin içine girdin. Şimdi, hayaller hiçbir zaman tatminkâr olamazlar. Senin mutluluk için duyduğun arzu bir hayaldir, hayal gerçek dışıdır. Gerçek olmayanla hiç kimse gerçek olana ulaşamamıştır. Yanlış trene binmişsin.

Mutlu olma arzusu basitçe tam şu an mutlu olmadığını gösterir. Mutlu olma arzusu basitçe senin perişan bir varlık olduğunu gösterir. Ve perişan bir varlık bir gün, bir zaman, bir şekilde mutlu olacağını geleceğe yansıtır. Yansıtman ıstırabından gelir; o ıstırabın tohumlarının ta kendisini taşır. O senden çıkar; o senden farklı olamaz. O senin çocuğun; onun yüzü seninki gibi olmak zorunda; senin kanın onun damarlarında dolaşıyor olacak. O senin devamındır.

Bugün mutsuzsun. Yarının mutlu olacağını yansıtıyorsun ama yarın senin yansıtmandır; bugün her neysen onun yansıtmasıdır. Mutsuzsun; yarın bu mutsuzluktan çıkacak ve sen daha da mutsuz olacaksın. Elbette daha çok mutsuzluk yüzünden gelecekte yine mutluluğu arzulayacaksın. O zaman bir kısırdöngüye yakalanmışsındır: mutsuz oldukça mutluluğu daha çok arzularsın; mutluluğu arzuladıkça daha çok mutsuz olursun. Şimdi, artık o kendi kuyruğunu kovalayan bir köpek gibidir.

Zen'de bunun için belli bir deyim vardır. Bu at arabasını kamçılamak gibidir derler. Eğer atların hareket etmiyorsa ve sen at arabasını kamçılamaya devam edersen, bunun bir faydası olmaz. Sen perişan haldesin, o halde hayal edebileceğin her şey, yansıtabileceğin her şey daha çok sefalet getirecek.

O yüzden yapılacak ilk şey hayal etmemek, yansıtmamak. İlk şey şimdi ve burada olmak. Olan şey her ne ise sadece şimdi ve burada ol ve senin

için muhteşem bir hakikat seni bekliyor.

Bu hakikat şimdi ve burada hiç kimsenin mutsuz olamayacağıdır.

Hiç şimdi ve burada mutsuz oldun mu? Tam şu anda; bir mutsuz olma olasılığı tam şu an var mı? Dün hakkında düşünebilir ve mutsuz olabilirsin. Yarın hakkında düşünebilir ve mutsuz olabilirsin. Ancak, tam olarak şu anda –bu güm güm nabzı atan, gerçek anda – tam şu anda mutsuz olabilir misin? Hiçbir geçmiş, hiçbir gelecek olmadan?

Mutsuzluğu geçmişten, hafızandan getirebilirsin. Dün sana birisi hakaret etti ve sen hâlâ acısını taşıyabilirsin, yarasını hâlâ taşıyabilirsin, hâlâ onunla ilgili olarak mutsuz olabilirsin. Neden; neden senin başına geldi? Neden adam sana hakaret etti? Onun için o kadar iyi şeyler yapıyordun ve sen her zaman yardımcı, her zaman dost oldun; o ise kalktı sana hakaret etti! Artık var olmayan bir şeyle oynuyorsun. Dün geçti.

Ya da yarın için mutsuz olabilirsin. Yarın paran kalmayacak; o zaman nerede kalacaksın? Ne yiyeceksin? Yarın paran bitecek; o zaman mutsuzluk gelir. O ya dünden gelir ya da yarından ama asla şimdi ve burada değildir. Tam şu an, şimdinin içinde mutsuzluk imkânsızdır.

Bu kadarını öğrendiysen bir Buda olabilirsin. O zaman hiç kimse senin yoluna engel olmuyor. O zaman tüm Freudları unutabilirsin; ö zaman mutluluk sadece mümkün değildir, o zaten gerçekleşmiştir. O tam da gözlerinin önünde ve sen onu ıskalıyorsun çünkü sürekli yan taraflara bakıyorsun.

Mutluluk senin bulunduğun yerdedir; sen neredeysen mutluluk oradadır. O seni çevreler, doğal bir olgudur. O tıpkı hava gibidir, tıpkı gökyüzü

gibidir. Mutluluk aranmamalıdır, o evrenin yapıldığı şeyin ta kendisidir. Coşku evrenin yapıldığı şeyin ta kendisidir. Fakat tam önüne bakmalısın, o an olana bakmalısın. Yanlara bakarsan kaçıracaksın.

Kendin yüzünden kaçırıyorsun. Kaçırıyorsun çünkü yanlış bir yaklaşımın var.

Ancak, geçmişe ölmeye devam et ve asla geleceği düşünme ve sonra da ıstırap çekmeye çalış; başarısız olacaksın! Mutsuz olmayacaksın; başarısızlığın mutlak surette kaçınılmazdır, öngörülebilir. Başaramazsın; ıstırap çekmede ne kadar başarılı olursan ol, ne kadar iyi eğitimli olursan ol, tam şu an mutsuzluk yaratamazsın.

Mutluluğu arzulamak senin başka bir yere bakmana neden olur ve o zaman da kaçırır durursun. Mutluluk yaratılacak bir şey değildir; mutluluk sadece görülebilecek bir şeydir. O zaten mevcut. Tam şu anda mutlu olabilirsin, engin bir biçimde mutlu olabilirsin.

Buda'ya olan şey budur. O bir kralın oğluydu, her şeye sahipti ama mutlu değildi. Giderek daha da mutsuz oldu; ne kadar sahip olursan o kadar çok mutsuz olursun. Zengin bir insanın ıstırabı budur. Bugün Amerika'da olan budur: Ne kadar zenginleşirlerse, o kadar mutsuzlaşıyorlar; daha çok zenginleştikçe o kadar ne yapacaklarını şaşırıyorlar.

Fakir insanlar her zaman ne yapılacağı konusunda emindir: Para kazanmak zorundalar, bir ev inşa etmek zorundalar, bir araba almak zorundalar; çocuklarını üniversiteye göndermek zorundalar. Onları bekleyen bir program vardır hep. Meşguldürler. Bir gelecekleri vardır, bir umutları vardır: "Bugün değilse yarın..." Perişan halde yaşarlar ama umutları vardır.

Zengin insan ıstırap içindedir ve ayrıca umutları da tükenmiştir. Istırap iki katıdır. Zengin bir adamdan daha fakirini bulamazsın; o iki kat daha fakirdir. O geleceğe yansıtılmış olarak kalır ve o bilir ki gelecek hiçbir şey sağlamayacak çünkü neye ihtiyaç duyacaksa zaten ona sahiptir. Başı belaya girer, zihni giderek daha çok kaygılı, vesveseli hale gelir. Acı çeker. Buda'nın başına gelen budur.

O zengindi. Mümkün olan her şeye sahipti. Çok mutsuz oldu. Bir gün sarayından kaçtı, tüm zenginlikleri, güzel karısını, yeni doğmuş çocuğunu terk etti; kaçtı. Bir dilenci oldu. Mutluluğu aramaya başladı. O guru senin bu guru benim dolaştı; herkese mutlu olmak için ne yapılması gerektiğini sordu ve elbette ona tavsiyede bulunmaya hazır bin bir tane insan vardı ve o hepsinin tavsiyesine uydu. Ve onların tavsiyelerine uydukça daha da çok aklı karıştı.

Buda ona söylenen her şeyi yaptı. Birisi "Hatha yoga yap" dedi; bir hatha yogisi oldu. Yoga hareketleri yaptı; ve de en sonuna kadar yaptı. Hiçbir şey kalmadı. Hatha yoga ile belki daha iyi bir bedene sahip olabilirsin ama mutlu olamazsın. Sadece daha iyi bir beden, daha sağlıklı bir beden hiçbir fark yaratmaz. Sahip olacağın daha çok enerjiyle, mutsuz olmak için tüketebileceğin daha çok enerjiye sahip olacaksın ama mutsuz olacaksın. Onunla ne yapacaksın? Daha çok paran olduğunda onunla ne yapacaksın? Yapabileceğin şeyi yapacaksın ve şayet birazcık para seni mutsuz ediyorsa, daha çok para seni daha çok mutsuz yapacak. Bu çok basit bir toplama işlemi.

Buda tüm yogayı bıraktı. Başka hocalara gitti, hiç beden hareketi öğretmeyen ama mantralar, ilahiler, meditasyonlar öğreten raja yogilerine gitti. Bunu da yaptı ama ondan da bir şey çıkmadı. O gerçekten

arayıştaydı. Gerçekten arayıştaysan hiçbir şeyin faydası olmaz, o zaman bir çıkar yol yoktur.

Vasat insanlar yolda bir yerlerde durur; onlar gerçek arayan değildir. Gerçek bir arayan arayışın ta sonuna kadar gidendir ve tüm arayışın saçmalık olduğunu fark eder. Arayışın kendisi de bir çeşit arzudur; Buda bunu bir gün gördü. Sarayını terk etmişti, dünyevi servetini terk etmişti; altı yıllık manevi arayıştan sonra, bir gün tüm arayışı bıraktı. Maddi arayış önceden bırakılmıştı, şimdi öteki dünyayı da bırakmıştı.

O arzudan tamamıyla kurtulmuştu...ve tam o anda gerçekleşti. Tam o anda kutsanma vardı. Tüm arzu sona erdi, tüm umut terk edildi, ansızın Gautam Siddartha Buda oldu. O her zaman oradaydı ama o başka bir yere bakıyordu. O oradaydı; içerdedir, dışarıdadır, o evrenin nasıl yapıldığıdır. O saadettir, o hakikattir, o ilahidir.

ACIDAN COŞKUNLUĞA

Coşku kendi varlığının içine girmektir.

Başlangıçta zordur, çetindir.

Başlangıçta acıyla yüzleşmek zorunda kalacaksın; bu yol çok çetrefillidir.

Ancak, onun içine ne kadar girersen, ödülü de o kadar büyüktür.

ANLAMAK ANAHTARDIR

Bir şeyi anlamak zorundasın: Aydınlanmak acıdan kaçmak değil, acıyı anlamaktır, ıstırabını anlamaktır, mutsuzluğunu anlamaktır; üstünü örtmek, bir şeyin yerini tutmak değildir ama, "Niçin mutsuzum, niçin çok fazla kaygı var, niçin çok fazla ıstırap var, içimde bunları yaratan nedenler nedir?" diye sorduğun derin bir kavrayıştır. Ve bu nedenleri net bir şekilde görebilmek onlardan özgürleşmek demektir.

Istırabına ilişkin bir kavrayış acıdan özgürleşmeyi getirir. Ve geride kalan şey aydınlanmadır. Aydınlanma sana gelen bir şey değildir. O, acının ve mutsuzluğun ve ıstırabın ve kaygının mükemmelen anlaşıldığı ve buharlaştığı zamandır çünkü artık sende var olmalarına gerek yoktur; bu hal aydınlanmadır. O ilk kez sana gerçek doyumu, gerçek saadeti, hakiki coşkunluğu getirecektir. Ve ancak o zaman karşılaştırabilirsin.

Önceden "doyum" olarak adlandırdığın şey doyum değildi. Önceden "mutluluk" olarak adlandırdığın şey mutluluk değildi. Fakat tam şu an onu karşılaştırabileceğin hiçbir şey yok.

Bir kez aydınlanma sana gerçek olanı tattırdığında, tüm zevklerinin, tüm mutluluklarının, en basitinden, hayallerin yapıldığı şeyden yapıldığını; onların gerçek olmadığını göreceksin. Ve şimdi gelmiş olan şey sonsuza kadar gelmiştir.

Gerçeğin tanımı budur: Sana gelen ve asla seni bir daha terk etmeyen hoşnutluktur gerçek hoşnutluk. Sana gelen ve tekrardan giden bir hoşnutluk ise hoşnutluk değildir, o sadece iki mutsuzluk arasındaki boşluktur. Tıpkı bizim iki savaş arasındaki boşluğa "barış zamanı" dememiz gibi; o barış dolu bir zaman değildir, o sadece yeni bir savaş için hazırlıktır. Şayet savaş pozitif bir savaşsa, iki savaş arasındaki zaman bir negatif savaştır, bir soğuk savaştır. Alttan altta devam eder, sıcak bir savaşa hazırlanıyorsun.

Gelen ya da giden bir şey bir rüyadır. Bırak bu bir tanım olsun. Gelen ve asla gitmeyen bir şey ise gerçekliktir.

Istırabını anlamaya çalış. Onu yaşa, onun en derinine in, nedeni bul, niçin orada? Bırak anlayış senin meditasyonun olsun.

Ve hoşnutluklarını da, mutluluklarını da anlamaya çalış ve onların yüzeyselliklerini göreceksin. Bir kez mutluluğunun yüzeysel ve ıstırabınınsa çok derin olduğunu anladığında – ve bu senin elindedir – tüm bilinçliliğinin tarzını değiştirebilirsin. Hoşnutluğun senin tüm varlığın haline dönüşebilir; hoşnutsuzluk için küçücük bir boşluk dahi kalmaz.

Sevgin hayatının kendisi haline gelir. Ve kalır. Zaman geçer ama edinmiş olduğun şey derinleşmeye devam eder. Daha çok ve daha çok çiçek ve daha çok ve daha çok şarkı doğar ondan. Bizim "aydınlanma" dediğimiz

şey budur. Sözcük Doğuludur ama deneyimin Doğu ya da Batıyla hiç alakası yoktur.

SiRK

Normalde bizim coşku olduğunu sandığımız şey coşku değildir; en iyi ihtimalle o eğlencedir. O sadece kişinin kendinden kaçınmasıdır. O bir kendini zehirleme yöntemidir, o kendini içinde kaybedip, bu sayede ıstırabını, endişeni, kederini unutabileceğin bir yöntemdir.

Dolayısıyla her türden eğlencenin coşku olduğu düşünülür; öyle değildir! Dışarıdan gelen hiçbir şey coşku değildir ve olamaz. Bir şeye bağlı olan herhangi bir şey coşku değildir ve olamaz. Coşku senin tam özünden yükselir. O kesinkes bağımsızdır; tüm dışsal koşullardan bağımsızdır. Ve o bir kendinden kaçış değildir; o sahiden kendinle yüzleşmedir. Coşku sadece sen eve vardığında yükselir.

O yüzden coşku olarak bilinen şey ne ise onun tam tersidir, taban tabana zıddıdır: coşku değildir. Aslında coşkusuz olduğun için eğlence peşine düşersin.

En büyük Rus romancılarından Maksim Gorki Amerika'yı ziyaret etmişti. Ona Amerikalıların kendilerini eğlendirmek, içinde kaybetmek için geliştirdikleri her türden şeyi gösterdiler. Onun gezisini yönlendiren adam çok mutlu olacağını umut ediyordu. Ancak, Maksim Gorki'ye etrafı gösterdikçe, o daha da mutsuz ve üzüntülü gözüktü.

Rehberi sordu, "Sorun nedir? Anlayamıyor musunuz?"

Maksim Gorki dedi ki: "Anlayabiliyorum; bu yüzden üzüntülüyüm. Bu ülke coşkusuz olmalı; yoksa bu kadar eğlenceye gerek kalmazdı."

Sadece coşkusuz bir insanın eğlenceye ihtiyacı vardır. Dünya coşkusuz hale geldikçe, bizim daha çok televizyona, filmlere, çizgi romanlara ve bin bir tane şeye ihtiyacımız vardır. Daha çok ve daha çok alkole ihtiyacımız olur, sırf içinde olduğumuz ıstıraptan kaçınalım diye, sırf içinde olduğumuz kederle yüzleşmeyelim diye, sırf bir şekilde hepsini unutalım diye yeni türden uyuşturuculara giderek daha çok ihtiyaç duyarız. Fakat sadece bunları unutarak hiçbir şeyi elde edemeyiz.

O yüzden coşku kendi içine girmektir. Başlangıçta zordur, çetindir. Başlangıçta mutsuzlukla yüzleşmek zorunda kalacaksın; yol yokuş yukarıdır. Ama ne kadar onun derinine inersen, karşılığı da, ödülü de o kadar büyüktür.

Bir kez mutsuzluğunla yüzleşmeyi öğrendiğinde, coşku dolu hissetmeye başlarsın çünkü onunla yüzleşme sürecinde mutsuzluk ortadan kalkmaya başlar ve sen de giderek daha çok bütünleşmeye başlarsın.

Bir gün mutsuzluk vardır ve sen onunla yüzleşiyorsun; ansızın bir kırılma: Sen artık mutsuzluğu kendinden ayrı görüyorsun ve sen ondan ayrısın. Her zaman ayrıydın; o sadece bir yanılsamaydı, içine düştüğün bir özdeşlikti. Artık biliyorsun ki sen bu değilsin ve bir coşku taşması, bir coşku patlaması vardır.

COŞKU DUYMAK ASiLiKTiR

Her çocuk doğduğunda coşkuyla doludur. Coşkunluk doğaldır. O yalnızca

büyük ermişlerin başına gelen bir şey değildir. O hepimizin dünyaya beraberimizde getirdiğimiz bir şeydir; herkes onunla gelir. O hayatın en derindeki özüdür. O canlı olmanın bir parçasıdır. Hayat coşkudur. Her çocuk onu dünyaya getirir ama sonra toplum çocuğun üzerine atlar, coşku olasılığını yok etmeye başlar, çocuğu perişan hale sokar, çocuğu koşullandırmaya başlar.

Toplum nevrozludur ve coşku dolu insanların burada olmasına izin vermez. Onlar onun için tehlikelidir. Mekanizmayı anlamaya çalış; o zaman her şey daha basitleşecek.

Coşkulu bir insanı kontrol edemezsin, bu imkânsızdır. Ancak perişan haldeki bir insanı kontrol edebilirsin. Coşkulu bir insan özgür olacaktır. Coşku özgürlüktür. Coşkulu olduğunda sen bir köleye indirgenemezsin. O kadar kolayca mahvedilemezsin; bir hapishanede yaşamaya ikna edilemezsin. Yıldızların altında dans etmek istersin ve rüzgârla birlikte yürümek istersin ve Ay ile ve Güneş ile konuşmak istersin. Engin, sonsuz, kocaman, muazzam olana ihtiyaç duyacaksın. Karanlık bir hücrede yaşamak için baştan çıkarılamazsın. Esir alınamazsın. Kendi hayatını yaşayacaksın ve kendi istediğini yapacaksın.

Bu toplum için çok zordur. Şayet çok fazla coşkulu insan olursa, toplum parçalara bölündüğünü hissedecektir, yapısı artık ayakta kalamaz. Coşku dolu insanlar asi olacaktır. Unutma, coşku dolu bir insana "devrimci" demiyorum; ona "asi" diyorum. Devrimci biri toplumu değiştirmek ister ama onun yerine başka bir toplum koymak ister. Asi birisiyse bir birey olarak yaşamak isteyen ve de dünyada hiçbir katı toplumsal yapının olmamasını isteyen kişidir. Asi birisi bu toplumun yerine başka bir toplumu yerleştirmek istemeyen kişidir çünkü tüm toplumlar aynı olduklarını kanıtlamıştır. Kapitalist ve komünist ve faşist ve sosyalist,

bunların hepsi kuzendir, kardeştir, pek de bir farkı yoktur. Toplum toplumdur. Tüm kiliselerin birbirinin aynısı olduğu kanıtlanmıştır; Hindu, Hıristiyan, Müslüman. Bir kez bir yapı güçlü hale geldi mi, kimsenin coşku dolu olmasını istemez çünkü coşkunluk yapıya karşıdır.

Bunu dinle ve üzerinde derin derin düşün: Coşkunluk yapıya karşıdır. Coşkunluk asidir. O devrimci değildir. Bir devrimci kendi arzusuna uygun olan, kendisine ait olan ütopyayı; başka bir yapıyı ister ama bir yapı hep aynıdır. O iktidarda olmak ister. O, zulüm gören değil, zalim olmak ister; o, sömürülmek değil, sömüren olmak ister; o, yönetilmek değil, yöneten olmak ister.

Bir asi ne yönetmek, ne de yönetilmek istemeyen kişidir. Bir asi dünyada hiçbir düzen olmamasını isteyen kişidir. Bir asi anarşisttir. Bir asi, insan yapımı yapılara değil doğaya güven duyan, şayet doğa kendi başına bırakılırsa her şeyin güzel olacağına güvenen kişidir. O öyledir!

Böylesi uçsuz bucaksız bir evren hiçbir hükümet olmadan sürüp gidiyor. Hayvanlar, kuşlar, ağaçlar, her şey hiçbir hükümet olmadan sürüp gidiyor. Niçin insan hükümete gerek duyuyor? Bir şey yanlış gitmiş olmalı. Niçin insan hükümdarlar olmadan yaşayamayacak kadar nevrozlu?

Şimdi, bu bir kısırdöngüdür. İnsan hükümdarlar olmadan yaşayabilir ama hiçbir zaman bu fırsat ona tanınmadı; hükmedenler hiçbir zaman fırsat vermeyecektir. Bir kez hükmedenler olmadan yaşayabileceğini bildiğin zaman, onların orada olmasını kim ister ki? Onları kim destekleyecek? Tam şu an kendi düşmanlarını destekliyorsun. İki düşmanın başkanlık yarışında birbirlerinin karşısına dikiliyor ve sen seçiyorsun. Her ikisi de aynı. Bu tıpkı, sana hangi hapishaneye gidebileceğin özgürlüğünün tanınması gibidir. Ve sen neşeyle oy verirsin: Ben A ya da B

hapishanesine gitmek istiyorum, ben Cumhuriyetçi hapishaneye inanıyorum, ben Demokrat hapishaneye inanıyorum. Fakat her ikisi de hapishanedir. Ve bir kez hapishaneyi desteklediğinde, hapishanenin de kendi çıkarı vardır. O zaman sana özgürlüğü tatman için izin vermeyecektir.

Bu nedenle ta çocukluğumuzdan beridir özgürlüğü tatmamıza izin verilmedi çünkü bir kez özgürlüğün ne olduğunu bilirsek, o zaman baş eğmeyeceğiz, uzlaşmayacağız; o zaman karanlık bir hücrede yaşamaya razı olmayacağız. Birisinin bizi köleleştirmesine izin vereceğimize ölmeyi yeğleyeceğiz. Hakkımızı savunacağız.

Elbette bir asi başka insanların üzerinde iktidar sahibi olmakla ilgilenmeyecektir. Başka insanlar üzerinde iktidar kurmakla çok fazla ilgilendiğin zaman, bu ruhsal bozukluk işaretidir. Bu sadece derinde bir yerde güçsüz olduğun ve şayet iktidara gelmezsen diğerlerinin senin üzerinde baskı kuracağından korktuğunu gösterir.

Makyavelli der ki en iyi savunma yöntemi saldırıdır. Kendini korumanın en iyi yolu ilk önce saldırmaktır. Bu, sözde – Batı'daki, Doğu'daki – politikacıların hepsi derinlerde aşağılık kompleksinden muzdarip olan, eğer politik olarak güçlü hale gelmeyecek olurlarsa birisinin onları sömüreceğinden korkan çok zayıf insanlardır; o halde sömürüleceğine neden sömürmeyesin? Sömüren de sömürülen de aynı teknede yol alıyor ve ikisi de kürek çekip tekneyi yüzer halde tutuyor.

Bir kez çocuk özgürlüğün tadına vardı mı, bir daha hiçbir toplumun, hiçbir kilisenin, hiçbir kulübün, siyasi partinin parçası olmayacaktır. O bir birey olarak kalacaktır, özgür kalacaktır ve kendi etrafında özgürlük titreşimleri yayacaktır. Onun varlığının ta kendisi özgürlüğe açılan bir kapı olacaktır.

Çocuğa özgürlüğü tatması için izin verilmiyor. Şayet çocuk annesine, "Anne, dışarı gidebilir miyim? Güneş çok güzel ve hava da çok temiz ve ben de apartmanın etrafında koşmak istiyorum," diye sorarsa, – saplantılı, takıntılı bir şekilde – anne hemen "Hayır!" der. Çocuk çok bir şey istemedi. O sadece dışarıya sabah güneşine, taze havaya çıkmak istedi, o sadece günışığının ve havanın ve ağaçların arkadaşlığının tadını çıkarmayı istedi – hiçbir şey istememişti ki! – ama çok derinden gelen, engellenemez bir dürtüyle anne hayır der. Bir annenin evet dediğini duymak çok zordur, bir babanın evet dediğini duymak çok zordur. Evet deseler bile gönülsüzce söylerler. Evet deseler bile çocuğun onları zorladığını, yanlış bir şey yaptığını hissettirip suçluluk duymasını sağlarlar.

Ne zaman çocuk mutlu hissetse, ne yaparsa yapsın birisinin gelip onu durdurması kaçınılmazdır; "Yapma şunu!" Yavaş yavaş çocuk şunu anlar: "Hakkında mutlu hissettiğim her şey yanlış." Ve elbette başkalarının ona yapmasını söylediği şeylerden asla mutlu olmaz çünkü bu, onda kendiliğinden oluşan bir dürtü değildir. O yüzden o da mutsuz olmanın doğru, mutlu olmanınsa yanlış olduğu sonucuna varır. Bu çok derin bir özdeşleşme haline gelir.

Şayet saati açıp içine bakmak isterse tüm aile üzerine çullanır: "Dur! Saati kıracaksın. Bu iyi bir şey değil." O sadece saate bakıyordu; o bilimsel bir meraktı. O neyin tik-tak diye ses çıkardığını görmek istedi. Bunda yanlış hiçbir şey yoktu. Ve saat onun merakı kadar, araştırmacı zihni kadar değerli değildir. Saat değersizdir – yok edilse bile hiçbir şey kaybedilmiş olmaz – fakat bir kez araştırmacı zihin yok edildiğinde çok şey kaybedilmiştir; o zaman o asla hakikati aramayacaktır.

Yahut çok güzel bir gece ve gökyüzü yıldızlarla dolu ve çocuk dışarıda oturmak istiyor ama yatma vakti gelmiş durumda. Hiç de uykusu yok; uyanık durumda, çok çok uyanık halde. Çocuğun aklı karışır. Sabahleyin uykusunu alamamış hissettiğinde herkes peşindedir: "Uyan!" Zevk alırken, yatakta olmak çok güzelken, yan dönüp biraz daha uyumak istediğinde herkes ona karşıydı: "Uyan! Uyanma vakti." Şimdi gözleri fal taşı gibi uyanık ve yıldızların tadını çıkarmak istiyor. Çok şiirsel, şu an çok romantik. İçi titrer. Bu haldeyken nasıl uyumaya çalışabilir ki? Çok heyecanlanmış durumda. Dans etmek ve şarkı söylemek istiyor ve onlar kalkmış onu uyumaya zorluyor: "Saat dokuz oldu. Artık yatma vakti." Şimdi uyanık olmaktan mutlu ama o yatmaya zorlanıyor.

Oynuyorken akşam yemeği için masaya gelmeye zorlanır. Aç değil. Acıktığında annesi der ki: "Şimdi zamanı değil." Bu şekilde tüm coşkun olma olasılığını; tüm mutlu, neşeli, keyifli olma olasılığını yok edip duruyoruz. Çocuğun kendiliğinden mutlu olduğu şeyler yanlış gibi gelir ve hiç de ilgisi olmadığını hissettiği şeyler ise doğruymuş gibi gözükür.

Okulda, sınıfın dışında bir kuş ansızın ötmeye başlar ve elbette ki çocuk tüm dikkatini tahtada çirkin tebeşiriyle dikilen matematik öğretmenine değil de kuşa verir. Fakat öğretmen daha güçlüdür, politik olarak kuştan daha güçlüdür. Kesinlikle kuşun hiç gücü yoktur ama güzelliği vardır. Kuş kafasına çekiçle vurmadan çocuğun dikkatini cezp eder. "Beni dinle! Dikkatini bana ver!" Hayır: Basitçe, doğal olarak, kendiliğinden çocuğun bilinci pencereden dışarı doğru akar. Kuşa gider. Kalbi oradadır ama o karatahtaya bakmak zorundadır. Bakılacak hiçbir şey yok, ama bakıyormuş gibi yapmak zorunda.

Mutluluk yanlıştır. Nerede mutluluk varsa çocuk bir şeylerin yanlış olacağından korkmaya başlar. Şayet çocuk kendi bedeniyle oynamaya

başlarsa, bu yanlıştır. Şayet çocuk kendi cinsel organlarıyla oynamaya başlarsa, bu yanlıştır. Ve bunlar bir çocuğun hayatındaki en keyif verici anlardan birisidir. Bedeninden keyif alıyor; bu heyecan verici. Ancak tüm heyecanlar kesilmek zorunda, tüm coşku kesilmek zorunda. Bu rahatsızlıktır, toplum ruhsal olarak hastalıklıdır.

Aynı şey ebeveynlere kendi anne-babaları tarafından yapıldı; aynı şeyi kendi çocuklarına yapıyorlar. Bu yolla bir kuşak diğerini mahveder durur. Bu yolla ruhsal hastalıklarımızı bir kuşaktan diğerine aktarır dururuz. Tüm dünya bir tımarhaneye dönüşmüştür. Hiç kimse coşkulu olmanın ne demek olduğunu bilmiyor gibi. O kaybolmuş durumda. Barikat üzerine barikatlar yaratılmış.

İnsanların, meditasyon yapmaya başlayıp, kabaran bir enerji hissetmeye başladıklarında, mutlu olduklarını hissetmeye başladıklarında birden bire bana gelip, "Çok garip bir şey oluyor. Mutlu hissediyorum ve aynı zamanda da hiçbir nedeni yokken suçluluk duyuyorum" dediklerini gözlemledim. Suçluluk? Ayrıca akılları da karışır. Niçin kişi suçluluk duysun ki? Yanlış hiçbir şey yapmadıklarını biliyorlar. Bu suçluluk nereden gelir? Bu çok derinlerde kök salmış olan coşkunun yanlış olduğu koşullanmasından geliyor. Üzgün olmak iyidir ama mutlu olmaya izin verilmez.

Bir seferinde polis müdürünün arkadaşım olduğu bir şehirde yaşıyordum. Üniversite günlerinden kalma bir arkadaşımdı. Bana gelirdi ve derdi ki: "Perişan haldeyim. Yardım et bundan kurtulayım."

Ben de ona, "Ondan kurtulmaktan bahsediyorsun ama gerçekten ondan kurtulmak istediğini göremiyorum. Her şeyden önce neden bu polis karakolunda çalışmayı seçtin? Mutsuz olmalısın ve başkalarının da

mutsuz olmasını istiyorsun" dedim. .

Bir gün üç arkadaşımdan şehrin değişik yerlerine gidip dans etmelerini ve mutlu olmalarını istedim. Dedim ki, "Siz sadece gidin ve bunu bir deney olarak yapın." Elbette bir saat dolmadan polis tarafından yakalanmışlardı.

Polis müdürünü aradım, dedim ki: "Niçin arkadaşlarımı tutukladın?"

"Bu insanlar delirmiş olmalı," dedi.

Sordum: "Yanlış bir şey yapmışlar mı? Kimseye zarar vermişler mi?"

"Hayır öyle bir şey yok. Gerçekten, yanlış hiçbir şey yapmamışlar."

"O halde ne diye onları yakaladın?"

"Fakat onlar sokakta dans ediyorlardı. Ve kahkaha atıyorlardı!"

"İyi de, şayet onlar kimseye zarar verecek bir şey yapmamışlarsa, niye onlara karışasın ki? Neden onları durdurasın? Kimseye saldırmamışlar, kimsenin alanına girmemişler. Sadece dans ediyorlardı. Masum insanlar gülüyor."

O da dedi ki: "Haklısın ama bu tehlikeli."

"Neden tehlikeli? Mutlu olmak tehlikeli mi? Coşkulu olmak tehlikeli mi?" Demek istediğimi anladı ve hemen onları serbest bıraktı. Bana koşarak geldi ve, "Haklı olabilirsin. Kendime mutlu olmak için izin veremiyorum ve başka kimsenin de mutlu olmasına izin veremiyorum" dedi.

Bunlar senin politikacıların, bunlar senin polis müdürlerin, bunlar senin yargıçların, jürilerin, liderlerin, sözde azizlerin, din adamların, papaların; otoritelerin bunlar. Hepsinin senin sefaletinde büyük çıkarı var. Onlar senin perişanlığına yaslanıyorlar. Sen mutsuzsan onlar mutludur.

Sadece mutsuz bir insan tapınağa gidip dua eder. Mutlu bir insan bir tapınağa gidecek? Ne için?

Duyduğum kadarıyla Adolf Hitler bir Britanyalı diplomatla konuşuyormuş. Bir gökdelenin on üçüncü katında duruyorlardı ve onu etkilemek için bir Alman askerine aşağı atlamasını emretti. Ve asker bir an bile duraksamadan atlayıverdi ve elbette öldü. Britanyalı diplomat gözlerine inanamadı; inanılmaz bir şeydi. Tamamen şok olmuştu. Ne büyük ziyan? Hiçbir nedeni yokken. Ve onu daha çok etkilemek için başka bir askere daha "Atla!" diye emretti ve diğeri de atladı. Ve hatta onu daha da çok etkilemek için üçüncü bir askere daha emretti.

Bu arada diplomat kendine gelmişti. Koşup askeri durdurdu ve dedi ki, "Ne yapıyorsun? Hayatını bir hiç uğruna heba ediyorsun?" O da, "Bu ülkede ve bu manyağın altında kim yaşamak ister ki efendim? Bu Adolf Hitler'le kim yaşamak ister? Ölmek daha iyi! Özgürlük bu" dedi.

İnsanlar mutsuz olduğunda ölüm özgürlük gibi gözükür. Ve insanlar bedbaht olduklarında o kadar büyük bir öfkeyle, kızgınlıkla dolu olurlar ki; öldürülme riski olsa bile öldürmek isterler. Politikacı sen sersefil olduğun için mevcut. Böylece Vietnam devam edebilir, Bangladeş, Arap ülkeleri devam edebilir. Savaş devam eder. Orada ya da burada devam eder.

Bu işlerin durumu anlaşılmalıdır; neden mevcuttur ve onun dışına nasıl çıkabilirsin. Onun dışına çıkmadığın müddetçe, tüm mekanizmasını,

koşullanmasını – içinde yaşadığın hipnozu – anlamadığın sürece, eline alıp bakmadığın ve ondan vazgeçmediğin müddetçe hiçbir zaman coşkulu olamayacaksın ve hiçbir zaman söylemek istediğin şarkıyı söylemeye muktedir olamayacaksın. O zaman kendi şarkını söylemeden öleceksin. O zaman kendi dansını etmeden öleceksin. O zaman hiç yaşamamış olarak öleceksin.

GERÇEK Mi SEMBOLiK Mi?

Senin yaşamın sadece bir umuttan ibaret; o bir gerçeklik değil. Bir gerçeklik olabilir.

Senin toplum dediğin, medeniyet dediğin, kültür dediğin, eğitim dediğin şu hastalığın çok ince bir yapısı vardır. Yapı şudur: O, sana sembolik fikirler verir bu sayede gerçek yavaş yavaş bulutlanır, bulutlu hale gelir, gerçeği göremezsin ve gerçek olmayana bağlanırsın. Örneğin, toplum sana hırslı olmayı öğretir; hırslı olmana yardım eder. Hırs umut içerisinde yaşamak demektir, yarında yaşamak demektir. Hırs bugünün yarın için kurban edilmesi demektir.

Bugün, mevcut olan her şeydir; şimdi senin var olduğun, her zaman var olacağın yegâne zamandır. Yaşamak istersen ya şimdi olacaktır ya da asla olmayacaktır.

Fakat toplum seni hırslı yapar. Çocuklukta okula gittiğinde ve hırs sana öğretildiğinde zehirlendin: zengin ol, güçlü ol, bir şey ol. Hiç kimse sana asla zaten mutlu olma gücüne sahip olduğunu söylemez. Herkes sana sadece belirli koşulları yerine getirdiğinde – yeterli paraya, büyük bir eve, büyük bir arabaya, şuna ve buna sahip olduğunda – mutlu olma gücüne

sahip olduğunu söyler, ancak o zaman mutlu olabilirsin.

Mutluluğun bu şeylerle hiçbir alakası yoktur. Mutluluk edinilen bir şey değildir, o senin doğandır. Hayvanlar hiç parası olmadan mutludur. Onlar Rockefeller'ler değildir. Ve hiçbir Rockefeller de bir geyik ya da bir köpek kadar mutlu değildir. Hayvanların politik bir gücü yoktur – başbakan ve başkan değildirler – ama mutludurlar. Ağaçlar mutludur; yoksa çiçek açmayı keserlerdi. Hâlâ çiçek açıyorlar; hâlâ bahar geliyor. Hâlâ dans ediyorlar, hâlâ şarkı söylüyorlar, onlar hâlâ kendi varlıklarını ilahi olanın ayaklarının altına seriyorlar. Onların duası süreklidir, onların ibadeti hiç durmaz. Ve onlar herhangi bir kiliseye gitmezler; buna gerek yok. Tanrı onlara gelir. Rüzgârda, yağmurda, güneşte Tanrı onlara gelir.

Sadece insan mutlu değil çünkü insan gerçekle değil, hırsla yaşar. Hırs bir hiledir. O zihnini başka bir yöne çekmek için bir hiledir. Sembolik hayat gerçek olanın yerine geçmiştir.

Bunu hayatta gözlemle. Anne çocuğu onun istediği kadar sevemez çünkü anne kendi kafasında takılıp kalmış durumdadır. Hayatı, tatmin olmuş bir hayat değildir. Hayatı tam bir felaket olmuştur. Çiçek açmaya muktedir olamamıştır. Hırs içerisinde yaşamıştır. Erkeğini kontrol etmeye, ona sahip olmaya çalıştı. Kıskanç oldu. Sevgi dolu bir kadın olamadı. Eğer sevgi dolu bir kadın olamamışsa, nasıl çocuğuna karşı ansızın sevgi dolu olabilir?

R. D. Laing'in bir kitabını okuyordum. Bana Hayatın Gerçekleri (The Facts of Life) kitabını yollamıştı. Kitapta bir psikanalizcinin pek çok anneye, "Çocuğunuz doğacakken, gerçekten onu buyur eden bir ruh halinde miydiniz, çocuğu kabul etmeye hazır mıydınız?" sorusunu sorduğu bir deneye atıfta bulunuyor yazar. Bir anket düzenlemiş. İlk soru:

"Çocuk kazara mı oldu yoksa çocuğu arzuladınız mı?" Yüzde doksan kadın, "Kaza ile oldu; arzulamamıştık onu" demiş. Sonraki soru: "Hamilelik olduğunda şüpheleriniz var mıydı? Çocuğu istediniz mi, yoksa kürtaj mı olmak istediniz?" Çoğu haftalarca çocuğa sahip olmak mı yoksa kürtaj mı yaptırmak konusunda emin olamadıklarını söylemiş. Sonra da karar vermeden çocuk doğar. Belki başka kaygıları vardı; belki dini kaygılar: günah yazılabilir, cehennemlik olabilir. Katolik olabilirler ve kürtajın bir cinayet olduğu fikri onları durdurmuş olabilir. Ya da belki toplumsal kaygılar olabilir. Ya da kocası çocuğu istemiştir ya da onlar çocuğu kendi egolarının bir devamı olarak istemişlerdir. Ancak çocuk öldürülmemiştir. Çok ender olarak bir anne, "Evet, çocuğumu buyur ettim. Onu bekliyordum ve mutluydum" demiştir.

Şimdi istenmeyen bir çocuk doğmuş oldu; ta en başından beridir anne ona sahip olmak ya da olmamak konusunda şüphe içerisindeydi. Bunun yansımaları olmak zorundadır. Çocuk bu gerginlikleri hissetmiş olmalı. Anne çocuğu aldırmayı düşündüğünde, çocuğun kalbi kırılmış olmalı. Çocuk annenin bedeninin bir parçasıdır; her titreşim çocuğa ulaşır. Ya da anne düşündüğünde ve emin olamadığında, ne yapması ne yapmaması konusunda muallakta kaldığında, çocuk da bir titreme, sarsılma hisseder; o ölüm ile yaşam arasında asılı duruyor. Sonra bir şekilde çocuk doğuyor ve anne de onun bir kaza sonucu olduğunu düşünüyor; doğum kontrolünü denediler – onu-bunu denediler ve başarısız oldu ve çocuk ortaya çıktı – o yüzden birisinin buna hoşgörü göstermesi gerekiyor.

Bu hoşgörü sevgi değildir. Çocuk ta en başından beri sevgiye özlem duyuyor. Ve anne de suçluluk hissediyor çünkü doğal olduğunda verebileceği kadar çok sevgi vermiyor. O yüzden onun yerine başka bir şey koyar. Çocuğu çok fazla yemeye zorlar. Çocuğun ruhunu çok fazla sevgiyle dolduramaz; o da çocuğun bedenini tıka-basa doldurur. Bu,

yerine başka bir şey koymadır. Gidip görebilirsin. Anneler o kadar takıntılıdır ki. Çocuk "Aç değilim," der ve anneler zorlamaya devam eder. Onların çocukla hiçbir ilgisi yoktur, çocuğu dinlemezler. Onlar başka bir şeyle yer değiştiriyorlar: Sevgi vermezler o yüzden yemek veriyorlar. Sonra çocuk büyür; sevemezler, o yüzden para verirler. Para sevginin yerine geçer.

Ve çocuk da paranın sevgiden daha önemli olduğunu öğrenir. Eğer sevgin yoksa korkulacak bir şey yoktur ama paran olmak zorundadır. Hayatta açgözlü olacaktır. Bir manyak gibi paranın peşinden koşacaktır. Sevgiyi umursamayacaktır. "Her şeyin bir sırası vardır. Önce bankada büyük bir hesabım olmalı. Şu kadar param olmalı; ancak o zaman sevgiye gücüm yeter" diyecektir.

Şimdi, sevginin paraya ihtiyacı yoktur; olduğun halinle sevebilirsin. Ve şayet sevginin paraya ihtiyacı olduğunu düşünür ve paranın peşine düşersen, bir gün paran olabilir ve sen ansızın kendini boş hissedersin çünkü tüm bu yılları para biriktirmekle harcadın. Ve onlar sadece harcanmış değildir; tüm bu yıllar sevginin olmadığı yıllardı, o nedenle sevgiyi yaşayamadın. Şimdi para vardır ama sen nasıl seveceğini bilmiyorsun. Hissetmenin lisanını, sevginin lisanını, coşkunluğun lisanını unutmuş haldesin.

Evet güzel bir kadını satın alabilirsin ama sevgi bu değildir. Dünyadaki en güzel kadını satın alabilirsin ama sevgi bu değildir. Ve o seni sevdiği için gelmiyor; o sana banka hesabın yüzünden geliyor.

Para bir semboldür. Güç, siyasi iktidar bir semboldür. Saygınlık bir semboldür. Bunlar gerçeklikler değildir; bunlar insanların yansıtmalarıdır. Bunlar amaçlar değildir; onların maddeselliği yoktur. Onlar mevcut

değildir, onlar sadece mutsuz bir zihnin yansıttığı rüyalardır.

Coşkun bir halde olmak istersen sembolik olanın dışına çıkmalısın. Sembolik olandan özgürleşmek demek toplumdan özgürleşmektir. Sembolik olandan özgürleşmek bir birey haline gelmektir. Sembolik olandan özgürleşmek için gerçek olanın içine girme cesareti gösterdin. Ve sadece gerçek gerçektir; sembolik olan gerçek değildir.

OLMAK VE BiR ŞEY HALiNE GELMEK

Coşkunluk nedir? Edinilen bir şey mi? Hayır. Kazanman gereken bir şey mi? Hayır. Dönüşmen gereken bir şey mi? Hayır. Coşkunluk, olmaktır ve bir şey haline gelmekse perişanlıktır. Bir şey olmak istersen perişan olursun. Bir şey olmak perişanlığın temel nedenidir. Eğer coşku dolu olmak istiyorsan; o halde o sadece şimdidir, şimdi buradadır, tam şu andır. Tam olarak şu an – kimse yoluna çıkmıyor –mutlu olabilirsin. Mutluluk son derece belirgin ve kolaydır. O senin doğandır. Onu halihazırda taşıyorsun. Sadece ona çiçek açması, tomurcuklanması için bir şans tanı.

Ve coşkunluk kafaya ait bir şey değildir, unutma. Coşkunluk kalbe aittir. Coşkunluk düşünmeye ait değildir; o hissetmeye aittir. Ve sen hissetmekten yoksun bırakıldın, duygularından ayrı düştün. Hissetmenin ne demek olduğunu bilmiyorsun. "Hissediyorum," dediğinde bile, hissettiğini düşünüyorsun. "Mutlu olduğumu hissediyorum," dediğin zaman, izle, incele ve hissettiğini düşündüğünü bulgulayacaksın. Hissetmek dahi düşünmenin içerisinden geçmek zorundadır. O, düşüncenin sansüründen geçmek zorundadır. Yalnızca düşünme onu onayladığında izin verilir. Şayet düşünme onu onaylamazsa bilinçaltına,

varlığının bodrum katına atılır ve unutulur.

Daha çok kalbe ve daha az kafaya ait ol. Kafa senin sadece bir kısmın; benim kullandığım anlamıyla kalbinse senin tüm varlığındır. Kalp senin bütün olmandır. O yüzden ne zaman herhangi bir şeyin içinde bütün olursan hislerin iş görüyor demektir. Ne zaman bir şeyin içinde bölük pörçük olursan, kafandan iş görüyorsun demektir.

Bir ressamı resim yaparken izle. Ve, bu gerçek bir ressam ile bir teknisyen arasındaki farktır: Şayet resim yapan sadece nasıl resim yapılacağını bilen, bilgi birikimine sahip olan, boyalar, fırçalar ve tuvaller hakkında her şeyi bilen ve eğitimden geçmiş bir teknisyense, kafasından iş görüyor demektir. O, bir teknisyen olacaktır. Resim yapacaktır ama bütün olarak onun içinde olmayacaktır. Sonra da teknisyen olmayan gerçek bir ressamı izle. Onun içinde kaybolacak, sarhoş olacaktır. O sadece elleriyle resim yapmayacaktır ve kafasıyla resim yapmayacaktır. Tüm varlığıyla resim yapacaktır, tüm yüreği işin içinde olacaktır; ayakları, kanı, kemikleri, ilikleri, her şeyi içinde olacaktır. Bunu görebilirsin, onun bütünüyle içinde olduğunu, kaybolduğunu izleyebilirsin, hissedebilirsin. Başka hiçbir şey yoktur. Sarhoştur. O anda artık o yoktur. O bir yapan değildir. Yapan kafadır. Bu tamamen içinde kaybolma anında o bir yapan değildir; o sanki bütünün onun aracılığıyla resim yaptığı bir geçitten ibarettir.

Bir dansçıyla – gerçek bir tanesiyle, yalnızca bir uygulamacı olmayanıyla – karşılaştığında göreceksin ki o dans etmiyor, hayır. Ahretten bir şey onun içinde dans ediyor. O bütünüyle içindedir.

Ne zaman bir şeyin içine bütünüyle girersen, coşku dolu olursun. Bir şeyin içine yarım yamalak girersen, ıstırap içerisinde kalacaksın çünkü bir

parça bütünden ayrı olarak hareket ediyor olacak. Bir bölünme, bir ayrılık, bir gerginlik, kaygı olacak.

Şayet kafadan seversen, sevgin sana coşkulu bir deneyim vermeyecek. Şayet kafandan meditasyon yaparsan...

Bir nehre yüzmek için giderdim ve çok severdim. Ne zaman yüzmeden geri dönsem komşularımızdan birisi hep beni izlerdi ve son derece coşku dolu olduğumu görürdü. Bir gün sordu: "Ne oluyor? Hep seni nehre giderken görüyorum ve saatlerce orada kalıyorsun ve nehirde yüzüyorsun. Ben de seninle geliyorum çünkü sen çok mutlu görünüyorsun."

"Lütfen gelme. Olayın özünü anlamayacaksın ve nehir çok üzülecek. Hayır, gelme çünkü motivasyonunun ta kendisi engel olacak. Yüzebilirsin ama bu mutluluk duygusunun ne zaman başına geleceğini izliyor olacaksın. Hiçbir zaman olmayacak çünkü sen olmadığında o gerçekleşir" dedim.

Şayet sen yoksan yüzmek meditasyon haline gelebilir, koşmak bir meditasyon haline gelebilir; herhangi bir şey meditasyon hâline gelebilir. Coşkunluk kalbe aittir, bütüne aittir. Kalp ile ifade edilen şey senin tüm organik bütünlüğündür.

Ve bugün dans et, yarın değil. Bırak dans şimdi ve burada olsun ve bırak bütünlüğünden gelsin. Sen kendini bırak; bir ayyaşa dön.

Evet, coşku çılgındır. Ve sadece çılgın insanlar bu bedeli ödeyebilir. Sıradan akıllı insan çok kurnazdır, çok hesapçıdır, çok hilekârdır. O coşkunun bedelini ödeyemez çünkü onu kontrol edemez. Nasıl ki coşku

dolu bir kişiyi toplumun kontrol edemeyeceğini söylediysem, bunu sana da söyleyeyim: Neşeni kontrol edemezsin, coşkunu kontrol edemezsin. Kontrol eder halde kalmak istersen, hiçbir zaman asla coşkulu olmayacaksın; o zaman sadece mutsuz olabilirsin. Yalnızca mutsuzluk kontrol edilebilir; toplum tarafından ya da hatta senin tarafından!

Pek çok insan bana gelir ve ıstıraplarından kurtulmak istediklerini söylerler ama kontrolsüzlük haline geçmeye hazır değillerdir. Coşkuyu da kontrol etmek isterler. Onlar her zaman kontrolde olmak isterler. Onlar her zaman efendi, patron olmak isterler. Bu mümkün değildir. Patron gitmek zorundadır. Coşku sadece varlığındaki tüm kontrol kaldırıldığında ayağa kalkabilir. Coşku kontrol nedir bilmez, o vahşidir.

Coşkunluk vahşidir, kontrol edemezsin. Tüm kontrolü kaybetmelisin. Onun içine, tam olarak onun uçurumunun içine düşmelisin ki o dipsiz bir uçurumdur. Düşmeye ve düşmeye ve düşmeye devam eder durursun ve asla varamazsın çünkü coşkunun sonu yoktur. O hiç bitmeyen bir süreçtir, sonsuzdur. Ve o çok büyüktür, nasıl kontrol edebileceksin? Düşüncenin kendisi bile saçma.

Çılgınca dans ederken, çılgınca şarkı söylerken, hiçbir kontrol olmadan, mevcudiyetin olmadan coşku doluyken – coşku o kadar çok dolu iken, taşıyorken, seni alıp götürüyorken ve tüm kontrol bırakıldığında – bir mucizeye tanık olacaksın. Ölüm ve yaşam birlikte dans ediyorlar çünkü tüm karşıtlıklar ortadan kalkar. Şayet sen bölünmüşsen zıtlıklar ortaya çıkar. Şayet sen bölünmemişsen, karşıtlıklar ortadan kalkar.

Sen bölünmüş durumda olduğunda tüm dünya bölünür. Evren'in üstüne yansıtılan senin kendi çatlağındır. Sen bölünmemiş tümleşik, tek, organik, orgazmik bir haldeysen o zaman tüm zıtlıklar kaybolur. O zaman yaşam

ve ölüm iki şey değildir; karşıt değil, el ele dans eden birbirlerinin tamamlayıcısıdırlar. O zaman iyi ve kötü iki ayrı şey değildir; onlar el ele birbiriyle dans ediyorlar. O zaman madde ve bilinç iki ayrı şey değildir. İçinde olup biten şey budur: Ruh bedenle dans ediyor; beden ruhla dans ediyor. Onlar iki değil. Onlar tek; onlar kesinlikle tek, tek olanın ifade biçimleri. Beden görünür ruhtan başka bir şey değildir ve ruh ise görünmeyen bedendir.

Ve Tanrı yukarıdaki cennetlerde bir yerlerde değildir. O şimdi burada; ağaçlarda, taşlarda, senin içinde, benim içimde, her şeyin içinde. Tanrı varoluşun ruhudur, görünmez olan, en içteki özdür. İçsel olan, dışsal olanla dans ediyor. Yüce olan, aşağılık olanla dans ediyor. Kutsal, kutsal olmayanla dans ediyor ve günahkâr, azizle dans ediyor.

Bir kez tek haline geldin mi, ansızın tüm zıtlıklar ortadan kalkar.

Bu nedenle gerçekten bilge olan bir kimse aynı zamanda bir aptaldır, öyle olmak zorundadır çünkü aptallık ve bilgelik beraber dans ediyorlar. Ve gerçekten ermiş bir kimse, gerçek bir aziz aynı zamanda bir alçaktır; öyle olmak zorunda, bu kaçınılmazdır. Tanrı ve şeytan iki ayrı şey değildir. Hiç şeytan (devil) sözcüğü üzerinde düşünmüş müydün? İlahi (divine) ile aynı kökten gelir; ikisi aynı köke aittir. Her ikisi de bir Sanskrit kökten, diva'dan gelir; ondan deva gelir, ondan divine gelir, ondan da devil gelir.

Derinde bir vardır. Farklı boyutlarda, yönlerde devinen dallar pek çoktur; yapraklar milyonlarcadır. Fakat, derine indikçe bire bir ağaca ulaşırsın.

Bir dansın içindeyken her şey seninle dans eder. Evet, doğru olan eski bir deyiş vardır: ağladığında yalnız ağlarsın, güldüğündeyse tüm dünya seninle birlikte güler. Mutsuzsan ayrı düşmüşsündür.

Mutsuzluk seni ayırır; ayrılık seni mutsuz yapar. Onlar birliktedir, onlar tek bir pakettir. Ne zaman mutsuz isen ansızın ayrı kalırsın. Bu nedenle ego mutlu olmayı göze alamaz çünkü mutlu olursan ego var olamaz; artık ayrı değilsin. Egoist coşku dolu olmayı göze alamaz. Nasıl coşkulu olmaya kalkışsın ki? Çünkü coşku içerisindeyken ego orada olmayacak. Bu kadarı çok fazla. O en iyisi mutsuz kalsın. Sırf ego var olabilsin diye etrafında bin bir çeşit mutsuzluk yaratacaktır.

Hiç gözledin mi? Hakikaten mutlu olduğunda ego kaybolur. Gerçekten mutlu olduğunda ansızın derin bir, bütünle birlikte bir olma duygusuna sahip olursun. Mutsuz olduğunda tek başına kalmak istersin; mutlu olduğundaysa paylaşmak istersin.

Buda mutsuz olduğunda ormana gitmek istedi, dünyadan kaçtı. Altı yıl sonra ne oldu? Coşkuyla dolduktan sonra geri geldi, piyasaya geri döndü. Eriştiği şey neyse paylaşılmak zorundaydı.

Istırapta bir tohum gibisindir. Coşkudaysa bir çiçek; ve elbette güzel kokular rüzgâra bırakılmalıdır.

Bunu hayatında da küçük bir ölçekte gözlemleyebilirsin. Mutsuzken kapılarını kapatırsın, dostlarını görmek istemezsin. Hiçbir yere gitmek istemezsin, hiçbir şeye katılmak istemezsin. "Beni yalnız bırakın. Lütfen beni yalnız bırakın" dersin. Bir kimse çok, çok mutsuz olduğunda intihar eder. Bunun anlamı nedir? İntihar nedir? İntihar dünyadan bir daha geri dönemeyecek kadar uzaklaşma çabasıdır. Yalnızlığın içine geri dönülemez, kati bir şekilde girmek demektir. İntihar budur.

Hiç bir adamın mutluyken, coşku doluyken, dans ederken intihar ettiğini

duymuşluğun var mı? Hayır, dans içinden yükseldiğinde dışarı doğru infilak edersin, kapılarını ardına kadar açarsın, arkadaşlarını çağırırsın, komşularını çağırırsın ve, "Gelin bir ziyafet vereceğim; haydi biraz dans edelim ve eğlenelim. Paylaşacak çok şeyim var ve size sunmak istiyorum" dersin. Ve kapına gelen kim olursa selamlarsın, buyur edersin. Mutluluk anlarında herkesi buyur edersin. Sen mutsuzken ise her zaman buyur ettiklerin dahi artık hoş karşılanmaz.

Eğer dans edersen varoluşun bütünü bir dans halini alır. O zaten bir dans. Hindular ona Ras-Leela derler; Tanrı dans ediyor ve Tanrı'nın yanı sıra yıldızlar ve Ay ve Güneş ve Dünya dans ediyor, Tanrı'nın etrafında.

Budur her zaman sürüp giden dans; ancak onu sadece dans etmenin yollarını, coşkunun lisanını öğrendiğinde bilebileceksin.

İkinci Dünya Savaşı sırasında tüfeğini savaş alanındayken yere atıp en küçük kâğıt parçasını koşarak yerden alıp meraklı bir şekilde inceleyen, sonra da kâğıt yere doğru süzülerek giderken üzgün bir şekilde başını sallayan bir asker vardı. Hastaneye yatırıldığında suskundu; takıntısı belirsiz ve çözülemez olarak kaldı. Her seferinde kaçınılmaz bir hayal kırıklığının takip ettiği gözle görülür bir umutla kâğıt parçalarını toplayıp psikiyatri koğuşlarında bir başına dolandı durdu. Askerliğe uygun olmadığı ilan edildi, bir gün ordudan terhis edildiğini duydu, terhisini aldığı sırada sesi geri geldi, "İşte bu!" diye bağırdı. "İşte bu!"

Coşkunluk nihai özgürlüktür. Ve o zaman kişi coşkuyla bağırır, "İşte bu! İşte bu! Evreka! Buldum onu!"

Ve ironi odur ki onu bulmak için bir yere gitmene gerek yok. O zaten var. O senin özünün, varlığının ta kendisi. Şayet bulmaya karar verirsen, tam

şu anda bulabilirsin. Onun tek bir an bile ertelenmeye ihtiyacı yoktur. Yoğun bir susamışlık kapıyı açabilir. Çok büyük bir ivedilik seni tam şu an özgürleştirebilir.

ISTIRABIN KÖKENLERiNi ANLAMAK

SORULARA VERiLEN YANITLAR

Niçin ıstırabımızı, cehaletimizi ve mutsuzluğumuzu bırakamıyoruz? İnsanoğlu nasıl mutlu ve saadet içinde olabilir?

Mutluluğun vermeyeceği pek çok şeyi ıstırap sana verebilir. Aslında mutluluk senden pek çok şeyi alır götürür. Mutluluk senden hep sahip olduğun şeylerin tümünü, hep olduğun şeylerin tümünü alır; mutluluk seni yok eder. Istırap senin egonu besler ve mutluluksa basitçe egosuz olma halidir. Sorun budur, sorunun can alıcı noktası budur. Bu nedenle insanlara mutlu olmak çok zor gelir. Bu nedenle milyonlarca insan ıstırap içerisinde yaşamak zorundadır...ıstırap içerisinde yaşamayı tercih eder. O sana çok, çok kristalize olmuş bir ego verir. Istırap içerisinde varsın. Mutluyken yoksun. Istırap içinde kristalleşme vardır; mutluluk içinde ise ışıldar hale gelirsin.

Şayet bu anlaşılırsa her şey netleşir. Istırap seni özel kılar. Mutluluk evrensel bir olgudur, hiçbir özel tarafı yoktur. Ağaçlar mutludur ve hayvanlar mutludur ve kuşlar mutludur. Varoluşun tümü, insan hariç mutludur. Mutsuz olarak insan çok özel, sıra dışı olur.

Istırap seni insanların ilgisini çekebilir hale getirir. Ne zaman perişan bir halde olursan sana ilgi gösterilir, sempati duyulur, sevilirsin. Herkes sana özen göstermeye başlar. Perişan olmuş birisine kim acı çektirmek ister? Kim kıskanır sefil birisini? Perişan haldeki birisine kim düşman olabilir? Bu çok ucuz bir şey olurdu.

Perişan birisine özen gösterilir, sevilir, ilgi gösterilir. Mutsuzluğun çok büyük bir getirisi vardır. Eğer kadın mutsuz değilse kocası basitçe onu unutmaya başlar. Şayet kadın mutsuzsa koca onu göz ardı etmenin bedelini ödeyemez. Şayet baba mutsuzsa tüm aile, karısı, çocukları çevresindedir, onun için endişelidir; bu çok rahatlık verir. Kişi yalnız olmadığını, bir ailesi, dostları olduğunu düşünür.

Hasta, depresyonda, ıstırap içinde olduğunda, teselli etmek için, rahatlatmak için arkadaşların seni ziyaret etmeye gelir. Mutlu olduğunda aynı arkadaşların seni kıskanmaya başlar. Gerçekten mutlu olduğunda, tüm dünyayı karşında bulacaksın.

Hiç kimse mutlu bir insandan hoşlanmaz çünkü mutlu bir insan diğerlerinin egosunu incitir. Diğerleri şöyle düşünmeye başlar: "Yani sen şimdi mutlu oldun ama hepimiz biz hâlâ karanlıkta, ıstırap içerisinde ve cehennemde sürünüyoruz."

Dünya mutsuz insanlardan oluşur ve hiç kimse tüm dünyayı karşısına alabilecek kadar cesaret sahibi değil; bu çok tehlikeli, çok riskli. Istıraba tutunmak daha iyi, o seni kalabalığın bir parçası yapar. Mutlusun ve sen bir bireysin, mutsuzsun kalabalığın bir parçasısın; Hindu, Müslüman, Hıristiyan, Hintli, Arap, Japon.

Mutluluk mu? Mutluluğun ne olduğunu biliyor musun? O Hintli, Hıristiyan, Müslüman mıdır? Mutluluk basitçe mutluluktur. Kişi başka bir dünyaya götürülür. Kişi artık insan zihninin yaratmış olduğu dünyanın, çirkin tarihin bir parçası değildir. Kişi artık zamanın bir parçası bile değildir. Gerçekten mutlu, saadet içerisinde olduğunda, zaman ortadan kalkar, mekân ortadan kalkar.

Albert Einstein, geçmişte bilim adamları zaman ve mekân diye iki gerçeklik olduğunu düşünmüştür der. Fakat o, bu iki gerçeklik iki tane değildir; onlar aynı olan tek bir gerçeğin iki yüzüdür demiştir. Bu nedenle o da tek bir sözcük olan zaman-mekân sözünü icat etmiştir. Zaman uzayın dördüncü boyutundan başka bir şey değildir. Einstein bir mistik değildi, aksi taktirde üçüncü bir gerçekliği de tanıtırdı; aşkın olanı, ne zaman ne de mekân olanı. Bu da oradadır, ben ona "tanık" diyorum. Ve bir kez bu üçü orada mevcutken tüm üçlüye sahipsindir. Tanrı'nın üç yüzü, tirmurti kavramının tümüne sahipsin. O zaman tüm dört boyuta da sahip olursun. Gerçeklik dört boyutludur; uzayın üç boyutu ve dördüncü boyutu da zaman.

Ancak beşinci olarak adlandırılamayacak bir şey daha vardır çünkü gerçekten de o beşinci değildir; o bütündür, aşkın olandır. O toplumsal değildir, o geleneksel değildir, onun insan zihniyle hiçbir alakası yoktur.

Sorduğun soru önemlidir: "Bu ıstıraba tutunma da nedir?"

Bunun nedenleri vardır. Mutsuzluğuna bir bak, izle ve nedenlerin neler olduğunu görebileceksin. Ve sonra da coşku içinde olmanın keyfine izin verdiğin o ender anlara bir bak ve sonra da aradaki farkları gör.

Birkaç şeyi fark edeceksin: Mutsuz olduğunda boyun eğersin. Toplum buna bayılır, insanlar sana saygı duyar, çok büyük bir saygınlığın olur. Hatta bir aziz haline bile gelebilirsin; bu yüzden de senin azizlerin toptan mutsuzdur. Mutsuzluk yüzlerinde, gözlerinde kocaman harflerle yazılıdır. Mutsuz oldukları için de tüm coşkunun karşısındadırlar. Coşkunun tümünü zevk düşkünlüğü olarak lanetlerler; her türlü coşku olasılığını günah olarak lanetlerler. Kendileri mutsuzdur ve tüm dünyayı da mutsuz görmek isterler. Aslına bakarsan onlar sadece mutsuz bir dünyada aziz

olarak algılanılırlar! Mutlu bir dünyada onların hastaneye kaldırılmaları, psikolojik tedavi görmeleri gerekir. Onlar hastadır.

Pek çok aziz gördüm ve geçmişteki azizlerin hayatlarına bakıyorum. Onların yüzde doksan dokuzu anormal; nevrozlu hatta psikopat. Ama onlar çok saygı gördüler ve unutma, onlar ıstırap çektikleri için saygı gördüler. Ne kadar ıstırap içerisinden geçtilerse, o kadar da saygı gördüler. Her gün kendi bedenlerine kamçıyla vuran azizler ve bu muhteşem çileciyi, kendini cezalandıran kişiyi görmek için toplanan insanlar olmuştur. En büyüğü bedeninin her tarafı yara içinde kalanıydı ve bu insanlar aziz olarak algılandı! Gözler aracılığıyla güzelliğin farkına varıldığı ve bu sayede de arzu kabardığı için gözlerini dağlayan azizler olmuştur. Ve onlar gözlerini yok ettiği için saygı görmüşlerdir. Onlara varoluşun güzelliklerini görmeleri için göz verildi ama onlar kör olmaya karar verdi. Cinsel organını kesip atan azizler vardır ve onlar kendi kendilerini yok etmekte oldukları, kendilerine karşı vahşet uyguladıkları için çok fazla, muhteşem bir saygı gördüler. Bu insanlar psikolojik olarak hastaydı.

Istırabının içine bir bak ve çok temel şeyler bulacaksın. O sana saygınlık verir. İnsanlar sana karşı daha dostça, daha sempatik davranır. Şayet mutsuzsan daha çok arkadaşın olacaktır. Bu çok garip bir dünyadır, bir şeyler kökten yanlıştır onda. Bu böyle olmamalıdır, mutlu insanın daha çok arkadaşı olmalıdır. Fakat mutlu ol ve insanlar seni kıskansınlar: artık arkadaşça davranmazlar. Aldatılmış hissederler; sende onlarda olmayan bir şey vardır. Niçin mutlusun? O nedenle biz de, yüzlerce asırdır mutluluğu bastırıp, mutsuzluğu ifade ettiğimiz çok ince bir mekanizmayı öğrendik: İkinci benliğin olmuştur o.

Bu mekanizmayı bırakmak zorundasın. Nasıl mutlu olunacağını öğren,

mutlu insanlara saygı duymayı öğren ve mutlu insanlara daha çok ilgi göster. İnsanlığa büyük bir hizmet olur bu. Mutsuz insanlara çok fazla sempati duyma. Bir insan ıstırap çekiyorsa yardım et ama sempati duyma. Ona perişanlığın değerli bir şey olduğu fikrini aşılama. Ona yardım ettiğini ama bunun saygıdan kaynaklanmadığını, tek sebebinin, perişanlığı olduğunu net bir şekilde bilmesini sağla. Ve sen sırf perişanlık çirkin bir şey olduğu için bu adamı mutsuzluğunun içinden çıkartmaya çalışıyorsun. Bırak bu kişi perişanlığın çirkin olduğunu, mutsuzluğun erdemli bir şey olmadığını, insanlığa büyük bir hizmette bulunmadığını hissetsin.

Mutlu ol, mutluluğa saygı duy ve insanlara mutluluğun hayatın amacı olduğunu anlamaları için yardım et. Ne zaman saadet içerisinde bir insan görürsen ona saygı duy, bu kutsaldır. Ve ne zaman bir topluluğun coşku dolu olduğunu, şenlikli olduğunu hissedersen, onu kutsal bir yer olarak algıla.

Tamamıyla yeni bir dil öğrenmek zorundayız, ancak o zaman bu kokuşmuş insanlık değişebilir. Sağlığın, bütünlüğün, mutluluğun dilini öğrenmek zorundayız. Bu çok zor olacak çünkü yatırımlarımız çok büyük.

Bu bir kimsenin sorabileceği en kökten sorulardan birisidir. Aynı zamanda gariptir de; çünkü mutsuzluğu, ıstırabı, acıyı bırakmak kolay olmalı. Bu zor olmamalı: Şayet mutsuz olmak istemiyorsan o zaman bunun ardında çok derin bir karmaşa bulunmak zorundadır. Karmaşa şuradadır; ta çocukluğundan beridir mutlu olmana, coşku dolu olmana, neşeli olmana izin verilmedi.

Ciddi olmak için zorladılar ve ciddiyetse üzüntülü olmayı ima eder. Hiçbir zaman yapmak istemediğin şeyleri yapmaya zorlandın. Çaresiz, zayıf ve

başkalarına bağımlıydın; doğal olarak ne söyledilerse yapmak zorunda kaldın. Bu şeyleri istemeden, mutsuzca, derin bir direnç içerisinde yaptın. Kendine karşı o kadar çok şey yapmaya zorlandın ki, yavaş yavaş bir şey senin için çok netleşti: Sana karşı olan her şey doğrudur ve sana karşı olmayan herhangi bir şey de yanlış olmaya mahkûmdur. Ve sürekli bu şekilde yetiştirilmek seni doğal bir biçimde hüzünle doldurdu.

Tıpkı sağlıklı olmanın doğal olması gibi, neşeli olmak da doğaldır. Sağlıklı olduğunda doktora gidip, "Niçin sağlıklıyım?" diye sormazsın. Sağlığınla ilgili bir soruya gerek yoktur. Fakat hasta olduğunda, hemen sorarsın: "Neden hastayım? Sebep nedir, hastalığımın nedeni nedir?"

Niçin mutsuz olduğunu sormak tamamen iyi bir şeydir. Niçin saadet içerisindeyim diye sormak doğru olmaz. Hiçbir neden olmadan coşku dolu olmanın manyaklık olduğunun öğretildiği delirmiş bir toplumda büyütüldün. Basitçe, ortada bir neden yokken gülümsüyorsan insanlar kafanda bazı tahtaların gevşemiş olduğunu düşünür: Niye gülüyorsun? Niçin çok mutlu görünüyorsun? Ve eğer, "Bilmiyorum, sadece mutlu hissediyorum" dersen, cevabın sadece onlardaki sende bir şeylerin yanlış gittiği fikrini güçlendirecektir.

Fakat eğer mutsuz isen hiç kimse sana neden mutsuz olduğunu sormayacaktır. Mutsuz olmak doğaldır; herkes öyledir. Sana özgü bir şey değildir. Kendine has bir şey yapmıyorsun.

Bilinçsizce bu fikir, yani mutsuzluğun doğal, coşkunluğun ise yapay olduğu içinde yer ediyor. Coşku dolu olmak kanıtlanmalıdır. Sefalet kanıta ihtiyaç duymaz. Her ne kadar bu sana karşı bir şey de olsa, yavaşça bu içinde derinlere – kanına, kemiklerine, iliklerine – kadar gömülür. O halde sen şizofren olmaya zorlanmış durumdasın; doğana karşı olan bir şey

sana dayatılmıştır. Olmadığın bir şey olmak için kendinden uzaklaştırıldın.

Herkesin olmaması gereken yerde, olmaması gereken şey olmasıdır insanlığın bütün sefaletini yaratan. Ve o olmaya gereksinim duyduğu yerde – doğuştan orada olmaya hakkı olan yerde – olmadığı için de mutsuzdur. Ve sen bu kendinden giderek daha ve daha çok uzaklaşma halinde olduğun için, eve geri dönüş yolunu unutmuş durumdasın. O yüzden de her neredeysen bunun senin evin olduğunu düşünüyorsun; mutsuzluk senin evin haline gelmiş, keder senin doğan haline gelmiş. Acı çekmek sağlıklı olarak kabul edilmiş, hastalık olarak değil.

Ve birisi, "Bu sefil hayatı bırak, gereksizce taşıdığın bu acıları bırak" dediğinde çok önemli bir soru meydana çıkar: "Sahip olduğumuzun hepsi bu! Eğer ondan vazgeçersek hiç kimse olacağız, kimliğimizi kaybedeceğiz. En azından şimdi şu an birisiyim; acı çeken birisiyim, perişan birisiyim, üzgün birisiyim. Eğer tüm bunları bırakırsam o zaman kimliğim nedir sorusu ortaya çıkacak. Ben kimim? Eve dönüş yolunu bilmiyorum ve sen toplum tarafından yaratılmış olan sahte evi, ikiyüzlülüğü benden almış durumdasın."

Kimse sokakta çıplak durmak istemez.

Sefil olmak daha iyidir; sefalet bile olsa, en azından giyebileceğin bir şey vardır...ama bunun bir zararı yoktur çünkü herkes aynı tarz elbiseyi giyiyor. Bedelini ödeyebilenler için mutsuzluk pahalı bir şeydir. Bedeli ödeyemeyenler içinse iki katı daha pahalıya mal olur; onlar yoksul türden bir sefaletin içinde yaşamak zorundadır, pek fazla böbürlenecek bir şey yoktur.

O halde zengin olan sefil insanlar vardır ve yoksul olan sefil insanlar vardır. Ve sefalet içindeki yoksul insanlar çok çalışıp bir şekilde zengin sefillerin statüsüne erişmeye çalışıyorlar. Mevcut olan tüm çeşitler bunlardır.

Üçüncü çeşit tamamen unutulmuştur. Üçüncüsü senin gerçekliğindir ve içinde hiç sefalet yoktur.

Bana niçin insanın mutsuzluğunu bırakamadığını soruyorsun; bunun basit nedeni onun sahip olduğu yegâne şey olmasıdır. Onu daha da mı yoksul yapmak istiyorsun? O zaten yoksul. Perişan halde zengin insanlar vardır; onunsa küçük, minnacık bir sefaleti vardır. Onunla gurur duyamaz. Ve sen ona bundan bile vazgeçmesini söylüyorsun. O zaman o, bir hiç kimse olacaktır; o zaman boş olacaktır, hiçlik olacaktır.

Ve tüm kültürler, tüm toplumlar, tüm dinler insanlığa karşı bir suç işlemiştir: Onlar hiçlikle ilgili, boşlukla ilgili bir korku yaratmıştır.

Hakikatse hiçliğin zenginliğe açılan kapı olmasıdır. Hiçlik coşku dolu olmaya açılan kapıdır ve kapı yokluk olmak zorundadır. Duvar vardır; duvara giremezsin, basitçe kafanı çarparsın, kaburgalarını kırabilirsin. Niçin duvara giremezsin? Çünkü duvarın boşluğu yoktur, o katıdır, karşı çıkar ("object"). Bu nedenle biz nesnelere "obje" deriz: Onlar karşı çıkar, onların içerisinden geçmene izin vermezler, seni engellerler.

Bir kapı karşı çıkmayan olmalıdır, boşluk olmak zorundadır. Bir kapı demek seni engelleyecek bir şey olmaması demektir. İçeri girebilirsin.

Ve bizler boşluğun kötü bir şey olduğuna, yokluğun kötü bir şey olduğuna koşullandırılmış olduğumuz için, mutsuzluğu bırakıp, kederi bırakıp, tüm

çekilen acıları bırakıp sadece bir boşluk olmamız koşullanmamız tarafından engelleniyor.

Boşluk olduğun an bir kapı; ilahi olana açılan bir kapı, kendine açılan bir kapı, seni evine götüren bir kapı, sana özgü olan doğan ile seni bağlayan bir kapı haline gelirsin. Ve insanın içinde var olan doğası coşku dolu olmaktır.

Coşkulu olmak elde edilebilecek bir şey değildir.

O zaten mevcuttur; onunla beraber doğduk.

Onu kaybetmedik, basitçe ona sırtımızı dönerek uzaklaştık.

O hemen arkamızda; küçük bir dönüş ve muhteşem bir devrim.

Ve benimle birlikte bu teorik bir soru değildir. Ben yokluğu sadece bir kapı olarak kabul ettim; ben ona meditasyon diyorum, o yokluk için başka bir isim olmaktan öte bir şey değildir. Ve yokluk gerçekleştiği an, bir anda kendinle yüz yüze duruyorsundur ve tüm ıstırap kaybolur.

Yapacağın ilk şey basitçe kendine, nasıl bu kadar da geri zekâlı olmuş olduğuna gülmektir. Bu mutsuzluk hiçbir zaman mevcut değildi; bir elinle onu yaratıyorken, diğer elinle de yok etmeye çalışıyordun. Ve doğaldır ki bölünmüş haldeydin, şizofren bir haldeydin.

Bu çok basit ve kolay.

Varoluştaki en basit şey kişinin kendisi olmasıdır.

Bunun için bir çabaya gerek yoktur; sen zaten osun.

Sadece bir hatırlama...sadece toplumun seni maruz bıraktığı aptalca fikirlerin dışına çıkmak. Ve bu bir yılanın eski derisinin dışına kayıverip asla ardına bile bakmaması kadar basit bir şeydir.

Bunu anlarsan, tam şu an bu olabilir.

Çünkü tam şu an görebilirsin ki mutsuzluk yok, keder yok.

Sessizsin, yokluğun kapısında duruyorsun; içeri doğru bir adımcık daha ve binlerce hayat boyudur seni beklemekte olan hazineyi bulmuşsundur.

Niçin affetmek, çoktan geçip gitmiş acılara yapışıp kalmayı bırakmak bu kadar zor?

Ego mutsuzlukla geçinir; ne kadar çok mutsuzluk varsa onun için o kadar beslenme vardır. Coşku dolu anlarda ego tamamen yok olur ve tam tersi: Şayet ego yok olursa coşku üzerine yağmaya başlar. Eğer egoyu istersen affedemezsin, unutamazsın; özellikle de acıları, yaraları, hakaretleri, aşağılanmaları, kâbusları. Unutamayacağından değil. Onları abartmaya devam edip duracaksın, onları vurgulayacaksın. Hayatında güzel olan şeyleri unutmaya meyledeceksin, yaşamındaki neşeli anları unutacaksın; onlar ego söz konusu olduğu sürece bir amaca hizmet etmezler. Neşe ego için zehir gibidir ve mutsuzluksa vitamin gibidir.

Egonun tüm mekanizmasını anlamak zorunda kalacaksın. Şayet affetmeye çalışırsan bu gerçek affediş değildir. Çaba ile sadece baskılayabilirsin. Sadece zihninin içinde sürüp giden aptalca oyunu

anladığında affedebilirsin. Yeniden ve yeniden onun tüm saçmalığı görülmek zorundadır; aksi taktirde bir taraftan bastıracaksın ve o diğer taraftan gelmeye başlayacak. Bir şekliyle onu bastıracaksın; o ise kendisini başka bir biçimde gösterecek: Bazen o kadar zor fark edilir bir biçimde olur ki onun çok iyi yenilenmiş, yeniden dekore edilmiş ve dayanıp döşenmiş aynı eski yapı olduğunu fark etmek nerdeyse imkânsızdır, neredeyse yeniymiş gibi görünür.

Ego negatifte yaşar çünkü temelde ego negatif bir olgudur; o hayır deme üzerinde var olur. Hayır egonun ruhudur. Ve nasıl olur da coşkuya hayır diyebilirsin? Mutsuzluğa hayır diyebilirsin, ıstıraba hayır diyebilirsin. Nasıl olur da çiçeklere ve yıldızlara ve günbatımına ve güzel, ilahi olan her şeye hayır diyebilirsin? Ve varoluşun tamamı onunla dolu – güllerle dolu – ancak sen hep dikenleri topluyorsun; bu dikenlere çok büyük bir yatırımın var. Bir taraftan devamlı olarak, "Hayır, bu perişanlığı istemiyorum" diyorsun ve diğer taraftan ise ona yapışıyorsun. Ve asırlardır sana affet denildi.

Ancak ego affetmek aracılığıyla da yaşayabilir, "Affettim. Düşmanlarımı bile affettim. Ben sıradan bir insan değilim" fikriyle kendisini beslemeye başlayabilir. Ve şunu asla unutma, hayatın temel ilkelerinden birisi şudur; sıradan bir insan var olmadığını düşünen kişidir, ortalama insan var olmadığını düşünen kişidir. Sıradanlığını kabul ettiğin an sıra dışı hale gelirsin. Cehaletini kabul ettiğin an, ilk ışık huzmesi varlığının içine girmiştir, ilk çiçek açmıştır.

İsa, düşmanlarını bağışla, düşmanlarını sev der. Ve o haklıdır çünkü eğer düşmanlarını bağışlayabilirsen onlardan özgürleşirsin; aksi taktirde onların hayaleti seni takip etmeye devam eder.

Bugün birisi sormuştu: "Osho niçin uyumlu bir aşk ilişkisi sıkıcı olur ve ölür?" Uyumlu olduğu basit gerçeği nedeniyle! Ego için tüm çekiciliğini kaybeder; sanki yokmuş gibi gözükür. Şayet mutlak bir uyum halindeyse onu tamamen unutacaksın. Biraz çatışmaya ihtiyaç vardır, biraz mücadeleye ihtiyaç vardır, biraz nefrete ihtiyaç vardır. Sevgi – senin sözde sevgin – pek derine gitmez; o sadece cildinin derinliğindedir ve hatta o kadar bile derin değildir. Ancak nefretin çok derine gider; senin egon kadar derine iner.

İsa, "Bağışla," derken haklıdır ama o asırlardır yanlış anlaşılmıştır. Buda da aynı şeyi söylemiştir; tüm uyanmış kişiler kaçınılmaz olarak aynı şeyi söyler. Doğal olarak lisanları farklı olabilir – farklı çağlar, farklı zamanlar, farklı insanlar – ancak vazgeçilmez olan özü farklı olamaz. Bağışlayamazsan bu, düşmanınla, acılarınla, incinmişliklerinle yaşayacaksın demektir.

O nedenle bir taraftan unutmak ve bağışlamak istersin çünkü unutmanın en iyi yolu affetmektir – eğer affetmezsen unutamazsın – ama diğer taraftan da daha derin bir bağ vardır. Bu bağı anlamadığın sürece, ne İsa, ne de Buda yardım edemeyecek. Onların güzel sözleri senin tarafından hatırlanacak ama onlar senin yaşam tarzının bir parçası olamayacak, kanında, kemiğinde, iliğinde dolaşmayacak. Onlar senin manevi ikliminin bir parçası olmayacak; onlar bir yabancı, dışarıdan dayatılan bir şey olarak kalacak; onlar güzel, entelektüel olarak cezp edici ama varoluşsal olarak sen yine eski şekilde yaşamaya devam edeceksin.

Anımsanması gereken ilk şey egonun varoluştaki en negatif şey olduğudur. O karanlık gibidir. Karanlığın pozitif bir varoluşu yoktur; o sadece ışığın yokluğudur. Işığın pozitif bir varoluşu vardır; bu nedenle karanlıkla doğrudan bir şey yapamazsın. Eğer odan karanlık

içerisindeyse, karanlığı odanın içinden dışarı çıkaramazsın, onu dışarı atamazsın, onu hiçbir biçimde doğrudan yok edemezsin. Onunla savaşmaya çalışırsan, yenilgiye uğrayacaksın. Karanlık onunla savaşarak yenilgiye uğratılamaz. İhtişamlı bir güreşçi olabilirsin ama karanlığı yenemeyeceğini bilmek seni şaşırtacaktır. Karanlığın var olmaması basit nedeni yüzünden bu imkânsızdır. Karanlıkla ilgili bir şey yapmak istersen ışık aracılığıyla gitmen gerekir. Karanlık istemezsen içeriye ışık getir. Karanlık istersen, o zaman da ışıkları kapat. Ama ışıkla bir şey yap; karanlıkla doğrudan hiçbir şey yapılamaz. Negatif var olmaz; ego da öyle.

Bu nedenle affetmeni önermiyorum. Sana sevmelisin ve nefret etmemelisin demiyorum. Sana bütün günahlarını bırakmalısın ve erdemli olmalısın demiyorum. İnsan türü bunların hepsini denedi ve tamamen başarısız oldu. Benim işim tamamen değişik. Ben diyorum ki: Varlığına ışık getir. Tüm bu karanlık parçalarıyla uğraşma.

Ve karanlığın tam ortasında ego vardır. Ego karanlığın merkezidir. Sen ışık getir – yöntem meditasyondur – daha çok farkında ol, daha çok tetikte ol. Aksi taktirde bastırmaya devam edeceksin ve bastırılan şey ne olursa olsun tekrar ve tekrar ve tekrar bastırılmak zorundadır. Ve faydası olmayan, hiçbir faydası olmayan bir egzersizdir. O başka bir yerden gelmeye başlayacaktır. Sende daha zayıf başka bir nokta bulacaktır.

"Niçin affetmek, çoktan geçip gitmiş acılara yapışıp kalmayı bırakmak bu kadar zor?" diye soruyorsun.

Onların sahip olduğun yegâne şey olması basit gerçeği yüzünden. Ve eski yaralarınla oynamaya sürekli devam ediyorsun ki bu sayede onları hafızanda taze tutabilesin. Onların iyileşmesine asla izin vermiyorsun.

Bir adam trenin kompartımanında oturuyordu. Onun tam karşısında da yanında bir piknik sepeti duran bir rahip oturuyordu. Adamın yapacak başka işi olmadığı için o da rahibi izlemeye koyuldu.

Bir süre sonra rahip piknik sepetini açıp dizlerinin üzerine özenle koyduğu bir bezi çıkarttı. Sonra cam bir kâse aldı ve bezin üzerine yerleştirdi. Sonra bir bıçak ve bir elma çıkarttı, elmayı soydu, kesti, elmanın dilimlerini kâseye koydu. Sonra kâseyi eline aldı, arkasına yaslandı ve elmayı pencereden dışarı boca etti.

Sonra bir muz aldı, soydu, doğradı, kâseye koydu ve pencereden dışarıya boca etti. Aynı şeyi bir armuda ve birkaç tane kiraza ve bir ananasa ve bir tas kremaya da yaptı; hepsini özenle hazırladıktan sonra pencereden aşağıya boca etti. Sonra kâseyi temizledi, bezdeki kırıntıları silkeledi ve hepsini piknik sepetine geri koydu.

Rahibi şaşkınlık içinde izlemekte olan adam en sonunda sordu: "Affedersiniz Peder ama ne yapıyorsunuz burada?"

Rahip son derece sakin bir şekilde yanıtladı: "Meyve salatası yapıyorum."

"Ama hepsini pencereden aşağıya atıyorsunuz" dedi adam.

"Evet," dedi rahip. "Meyve salatasından nefret ederim."

İnsanlar nefret ettikleri şeyleri taşımaya devam ediyorlar. Nefretlerinin içinde yaşıyorlar. Yaralarına sürekli parmak basıyorlar ki bu sayede iyileşmesin; iyileşmesine izin vermiyorlar, onların tüm hayatı geçmişlerine bağlı.

Şimdide yaşamaya başlamadıkça, geçmişi unutmayı ve bağışlamayı başaramayacaksın. Geçmişte olan her şeyi unutup bağışlamanı önermiyorum; benim yaklaşımım bu değil. Ben diyorum ki: Şimdide yaşa. Varoluşa pozitif yaklaşım budur; şimdide yaşa. Daha çok meditasyon halinde ol, daha farkında ol, daha tetikte ol çünkü sen tetikteyken ve farkındayken şimdidesindir, demek de onu söylemenin başka bir yoludur.

Farkındalık geçmişte ve gelecekte olamaz. Farkındalık sadece şimdiyi bilir. Farkındalık geçmiş nedir bilmez; onun sadece tek bir zamanı vardır o da şimdiki zamandır. Farkında ol ve sen şimdinin daha çok tadını çıkartmaya başladıkça, şimdinin içinde olmanın saadetini hissetmeye başladıkça, herkesin yapmaya devam edip durduğu şu aptalca şeyi bırakacaksın. Geçmişe gidip durmayı bırakacaksın. Unutmak ve bağışlamak zorunda kalmayacaksın, o basitçe, kendiliğinden ortadan kayboluverecek. Şaşıracaksın: nereye gitmiştir? Ve bir kez geçmiş artık mevcut değilse gelecek de yok olur çünkü gelecek sadece geçmişin bir yansımasıdır. Geçmişten ve gelecekten özgür olmak özgürlüğü ilk defa tatmak demektir. Ve bu deneyimde kişi bütün, sağlıklı hale gelirse tüm yaralar iyileşir. Ansızın artık hiçbir yara yoktur; çok derin bir iyi olma hali içinden yükselir. Bu iyi olma hali dönüşümün başlangıcıdır.

Niçin pireyi deve yaparız?

Çünkü ego pirelerle iyi hissetmez, rahat edemez; o develeri ister. Sefillik bile olsa bir köstebek yuvası olmamalıdır, bir Everest olmalıdır. Mutsuzluk bile olsa ego sıradan bir mutsuzluk istemez; o olağanüstü bir mutsuzluk ister! Şöyle ya da böyle kişi birinci gelmek ister. O yüzden de kişi pireyi deve yapmaya devam eder durur. İnsanlar hiçbir şey yokken problem

yaratıp durur. Binlerce insanla problemleri hakkında konuşmuşumdur ve henüz gerçek bir sorunla karşılaşmadım! Tüm sorunlar uyduruk; onları sen yaratıyorsun çünkü sorunlar olmadan kendini boş hissediyorsun. Sorunlar olmadan yapılacak hiçbir şey yok, kavga edilecek bir şey yok, gidecek bir yer yok. İnsanlar bir gurudan diğerine, bir ustadan diğerine, bir psikanalizciden diğerine, bir yüzleşme grubundan diğerine gidip duruyor çünkü eğer gitmezlerse boşluk hissedecekler ve hayatın anlamsızlığını hissedecekler birden. Sorun yaratırsın ve bu sayede de hayatın çok büyük bir iş, bir gelişim olduğunu hissedersin çok çetin mücadele etmek zorundasındır.

Ego sadece mücadele ettiğinde, savaştığında var olabilir, unutma. Ve sorun ne kadar büyükse, meydan okuma ne kadar büyükse, egon da o kadar yükselir, yükseğe havalanır.

Sorunlar yaratırsın. Sorunlar var olmaz. Şimdi eğer izin verirsen, pireler dahi yoktur. Bu da senin hilendir. Diyorsun ki, "Tamam, develer olmayabilir ama pireler vardır." Hayır pireler dahi yok; bunlar senin yaratımların. Önce hiçbir şey yokken pireleri yaratıyorsun, sonra da pirelerden develeri yaratıyorsun.

Ve rahipler ve psikanalizciler ve gurular mutludur çünkü onların tüm ticareti senin sayende var olur. Şayet hiçbir şeyden pireler yaratmazsan ve pirelerden de develer yaratmazsan, guruların sana yardım etmelerinin ne yararı olur? Önce yardım edilecek bir durumda olman gerekir.

Lütfen yaptığın şeye bir bak, ne saçmalıklar yapıyorsun. Önce bir sorun yaratıyorsun, sonra da çözüm arayışına giriyorsun. Sadece niçin sorunu yarattığını izle. Sorunu yaratıyorken, çözüm ta en başındadır; yaratma onu! Fakat bu seni cezp etmez çünkü o zaman birden kendi üstüne

dümdüz fırlatılırsın. Yapılacak hiçbir şey yok? Aydınlanma yok, satori yok, samadhi yok? Ve sen derinden huzursuzsun, boşsun, kendini her ne ile olursa olsun doldurmaya çalışıyorsun.

Hiçbir sorunun yok; sadece bu kadarı anlaşılmak zorundadır.

Tam şu anda tüm sorunları bırakabilirsin çünkü onlar senin yaratımların.

O halde sorunlarına bir kez daha bir bak. Derinlemesine baktıkça, daha küçük görüneceklerdir. Onlara bakmayı sürdür ve yavaş yavaş kaybolmaya başlayacaklar. Bakmaya devam et ve boşluk olduğunu; güzel bir boşluğun seni sarmaladığını bulacaksın. Yapılacak hiçbir şey yok, hiçbir şey olmaya gerek yok çünkü zaten osun.

Aydınlanma edinilecek bir şey değildir, sadece yaşanılır. Ben aydınlanmaya eriştim dediğimde basitçe onu yaşamaya karar verdim demektir. Bu kadarı yeter! Ve o zamandan beridir onu yaşamaktayım. Artık sorun yaratmakla ilgilenmemen bir karardır; hepsi bu. Artık şu sorun yaratma ve çözüm arama saçmalığıyla bir işinin kalmaması bir karardır.

Tüm bu saçmalık kendi kendinle oynadığın bir oyundur. Kendi kendine saklanıyorsun ve kendi kendini yakalamaya çalışıyorsun; her iki taraf da sensin. Ve bunu biliyorsun! Bu yüzden ben bunu derken gülüyor, kahkaha atıyorsun. Komik bir şeyden bahsetmiyorum; bunu anlıyorsun. Sen kendi kendine gülüyorsun. Sadece gülmene bir bak, sadece kendi gülümsemene bir bak; bunu anlıyorsun. Böyle olmak zorunda çünkü bu senin kendi oyunun. Sen saklanıyorsun ve kendini yakalamak ve bulabilmek için bekliyorsun.

Kendini tam şimdi bulabilirsin çünkü saklanan sensin. Bu nedenle Zen

insanları insanların kafalarına vurup duruyor. Ne zaman biri gelip "Bir Buda olmak istiyorum," diye sorsa usta çok kızar. Bu kişi saçmalıyor, o bir Budadır. Şayet Buda bana gelip nasıl bir Buda olunacağını sorarsa ne yapmam beklenebilir? Kafasına vuracağım! "Sen kimi aptal yerine koyduğunu sanıyorsun? Sen bir Budasın."

Kendin için gereksiz yere bela çıkarma. Eğer bir sorunu nasıl daha büyük ve daha büyük ve daha büyük hale getirdiğini, onu nasıl fır fır döndürdüğünü ve tekerleği nasıl daha hızlı ve daha hızlı ve daha hızlı hareket ettirdiğini izleyebilirsen, bir kavrayış üzerine güneş gibi doğacaktır. O zaman ansızın sefaletinin üzerinde bulursun kendini ve tüm dünyanın sempatisine ihtiyaç duyarsın.

Sen çok büyük bir sorun yaratıcısın...sadece bunu anla ve birden problemlerin yok olacak. Sen mükemmel bir şekle sahipsin; sen mükemmel doğdun, tüm mesaj budur. Sen mükemmel doğdun; mükemmellik senin en derindeki doğandır. Sadece onu yaşamak durumundasın. Karar ver ve onu yaşa. Şayet bu oyundan bıkmadıysan devam edebilirsin ama neden olduğunu sorma. Biliyorsun. Neden basit. Ego boşlukta var olamaz, o bir şeyle savaşmaya ihtiyaç duyar. Hayalindeki bir hayalet bile işe yarayacaktır ama savaşacak birisine ihtiyaç duyarsın. Ego sadece çatışmada var olur; egonun bir varlığı yoktur, o bir gerginliktir. Ne zaman bir çatışma varsa gerginlik yükselir ve ego var olur; çatışma yoksa gerginlik kalkar ve ego yok olur. Ego bir nesne değildir, bir gerginliktir.

Ve elbette hiç kimse küçük gerginlikler istemez, herkes büyük gerginlikler ister. Şayet senin kendi problemlerin yetmezse, insanlık hakkında ve dünya hakkında ve gelecek hakkında ....sosyalizm, komünizm ve tüm bu çöplükler hakkında düşünmeye başlarsın. Sanki bütün dünya senin

tavsiyelerine mahkûmmuş gibi onun üzerinde düşünmeye başlarsın. O zaman, "İsrail'de ne olacak? Afrika'da ne olacak?" diye düşünmeye başlarsın. Ve tavsiyelerde bulunmaya devam edersin ve sorun yaratırsın.

İnsanlar çok heyecanlanır ve uyuyamazlar çünkü bir takım savaşlar sürüyor. Çok heyecanlanırlar. Kendi hayatları o kadar sıradan ki başka bazı kaynaklardan sıra dışılıklar edinmek zorunda kalacaklar. Ulus zor bir dönemde ve onlar ulus ile özdeşleşir. Kültür zor bir dönem geçiriyor, toplum zor bir dönem geçiriyor; şimdi daha büyük sorunlar var ve sen onlarla özdeşleşirsin. Sen bir Hindusun ve Hindu kültürü zor durumda; Sen bir Hıristiyansın ve kilise zor durumda. Tüm dünya tehlikede. Artık sen sorunun aracılığıyla büyük hale gelirsin.

Egonun bazı problemlere ihtiyacı vardır. Bunu anlarsan, bu kavrayışın kendisinin içinde tekrardan develer pireye dönüşür ve sonra da pireler yok olur. Ansızın bir boşluk, her tarafta saf bir boşluk vardır. Aydınlanma denen şey tamamen buna ilişkin bir şeydir; hiçbir sorun olmadığının derinden anlaşılmasıdır.

O zaman, çözülmesi gereken sorun yokken ne yapacaksın? Birden yaşamaya başlayacaksın. Yiyeceksin, uyuyacaksın, seveceksin, sohbet edeceksin, şarkı söyleyeceksin, dans edeceksin; yapılacak başka ne var ki? Bir tanrı haline geldin, yaşamaya başladın.

Şayet bir Tanrı varsa kesin olan bir şey var: Hiçbir sorunu olmayacaktır. Bu kadarı kesindir. O zaman tüm vaktinde ne yapacak? Sorun yok, danışılacak psikiyatr yok, gidip teslim olunacak bir guru yok...Tanrı ne yapıyor? Ne yapacak? Çıldırıyor, deliriyor olmalı! Hayır, o yaşıyor; onun hayatı tamamıyla yaşamla dolu. Yiyor, uyuyor, dans ediyor, âşık oluyor ama hiçbir sorun olmadan.

Tam şu anı yaşamaya başla ve daha çok yaşadıkça daha az sorun olduğunu göreceksin. Çünkü artık senin boşluğun çiçek açıyor ve yaşıyor, buna gerek yok. Yaşamadığında aynı enerji acılaşır. Bir çiçek haline gelecek olan enerji tıkanır. Ve tomurcuklanmasına izin verilmediğinde kalpteki bir diken halini alır. O aynı enerjidir.

Küçük bir çocuğu, bir köşeye zorla oturup tamamıyla hareketsiz, kıpırdamaz hale gelmesini söyle. Ne olduğunu gözlemle...sadece birkaç dakika önce mükemmelen rahattı, akıyordu; şimdi yüzü kıpkırmızı olacaktır çünkü kendisini zorlamak, tutmak zorunda kalacaktır. Tüm bedeni kaskatı hale gelecektir ve yerinde duramayacaktır ve kendisinin dışına zıplamak isteyecektir. Enerjiyi kıpırdamadan oturmaya zorladın; artık onun bir amacı yok, anlamı yok, hareket edecek alanı yok, tomurcuklanacak ve çiçek açacak bir yer yok; tıkanmış, donmuş, katılaşmıştır. Çocuk cehennem azabı çekiyor, geçici bir ölüm bu. Şimdi eğer çocuğa yeniden bahçede koşuşturmasına ve oynamasına izin vermezsen sorun yaratmaya başlayacaktır. Fantezi kuracak; zihninde sorunlar yaratacak ve bu sorunlarla boğuşmaya başlayacak. Büyük bir köpek görecek ve korkacak ya da bir hayalet görecek ve onunla savaşmak zorunda kalıp ondan kaçacak. Şimdi o problemler yaratıyor; bir önceki an her yöne doğru, etrafta akan aynı enerji tıkanmıştır ve tatsızlaşmıştır.

Şayet insanlar biraz daha çok dans edebilir, biraz daha çok çılgınlaşabilirse enerji daha iyi akacaktır ve onların sorunları yavaş, yavaş kaybolacaktır.

Bu nedenle dans üzerinde fazlasıyla ısrar ediyorum. Orgazm olana kadar dans et; bırak tüm enerji bir dansa dönüşsün ve birden göreceksin ki bir

kafan yok; kafanda tıkalı kalmış enerji her yerde hareket ediyor, güzel desenler, hareketler, resimler yaratıyor. Ve dans ettiğinde bedeninin artık katı bir şey olmadığı, esneyen, akan bir şey olduğu bir an gelir. Dans ettiğinde artık sınırlarının o kadar belirgin olmadığı bir an gelir; erir ve kozmosla karışırsın, sınırlar karışıyor.

Bir dansçıyı izle; onun bir enerji olgusu haline geldiğini, artık sabit bir form olmadığını, bir çerçevede olmadığını göreceksin. Çerçevesinin, şeklinin dışına akıyor ve daha canlı hale, daha canlı ve daha canlı hale geliyor. Fakat sadece sen kendin dans edersen gerçekten ne olduğunu bileceksin. İçerdeki kafa kaybolur; yeniden bir çocuksun. O zaman sorun yaratmazsın.

Yaşa, dans et, uyu her şeyi mümkün olduğunca tam olarak yap. Ve tekrar ve tekrar hatırla: "Ne zaman kendini herhangi bir sorun yaratırken yakalarsan kendini hemen onun içinden sıyır. Bir kez sorunun içine girdiğinde bir çözüme ihtiyaç olacak. Ve bir çözüm bulsan dahi, bu çözümün içinden bin bir tane başka sorun çıkacaktır yeniden. Bir kez ilk adımı kaçırdığında yeniden tuzağa düştün.

Ne zaman kendini bir sorunun içine doğru girerken görürsen, kendini yakala; koş, zıpla, dans et ama sorunun içine girme. Hemen bir şeyler yap ki sorunu yaratan enerji sıvılaşsın, buzları çözülmüş hale gelebilsin; eriyip kozmosa geri dönsün.

İlkel insanların pek çok sorunu yoktur. Hindistan'da hiç rüya dahi görmediğini söyleyen ilkel gruplarla karşılaştım. Freud bunun mümkün olabileceğine inanamazdı. Onlar rüya görmez ancak, şayet arada bir birisi rüya görecek olursa – ki bu çok ender bir olaydır – tüm köy oruç tutar, Tanrıya dua eder. Bir şey yanlış gitmiştir, yanlış bir şey olmuştur...bir

kişi rüya görmüştür. Bu onların kabilelerinde asla olmaz çünkü onlar o kadar tam bir şekilde yaşarlar ki uykuda tamamlanmak üzere kafada hiçbir şey kalmaz.

Tamamlamadan bıraktığın ne varsa rüyalarında tamamlanmak zorundadır; yaşamadığın her ne varsa bitmemiş bir iş olarak kalır ve kendisini zihinde tamamlar; rüya denilen şey budur. Tüm gün düşünmeye devam edersin. Düşünmek sadece yaşamak için kullandığından daha fazla enerjin olduğunu gösterir; senin sözde hayatının ihtiyaç duyduğundan daha fazla enerjin var.

Gerçek hayatı ıskalıyorsun. Daha çok enerji kullan, o zaman taze enerjiler akıyor olacak. Sen sadece bir cimri olma. Onları bugün kullan; bırak bugün tam olsun; yarın kendi başının çaresine bakar, yarın hakkında endişeye kapılma. Kaygı, problem, endişe, bunların hepsi sadece bir tek şeyi; doğru bir biçimde yaşamadığını, hayatının henüz bir kutlama, bir dans, bir şenlik olmadığını gösteriyor. O yüzden de tüm bu sorunlar...

Yaşarsan ego yok olur. Hayat ego nedir bilmez, o sadece yaşamayı, yaşamayı, yaşamayı bilir. Hayat benlik, merkez nedir bilmez; hayat ayrım nedir bilmez. Nefes alırsın; hayat içine girer. Nefes verirsin; sen hayatın içine girersin. Ayrım yoktur. Yersin ve ağaç meyve aracılığıyla içine girer. Sonra bir gün ölürsün, toprağa gömülürsün ve ağaçlar seni emer ve sen bir meyveye dönüşürsün. Çocukların da seni tekrardan yiyecek. Sen atalarını yemektesin; ağaçlar onları meyvelere dönüştürmüştür. Sen bir vejetaryen olduğunu mu sanıyorsun? Görünüme aldanma. Hepimiz yamyamız.

Hayat tektir, o hareket etmeye devam eder. O senin içine gelir; senin

içinden geçer. Aslında, senin içine geldiğini söylemek doğru değildir çünkü sanki hayat senin içine gelir ve senin dışına çıkarmış gibi anlaşılır. Sen var olmuyorsun; yalnızca hayatın gelmesi ve gitmesi var olur. Sen var olmuyorsun; sadece sonsuz sayıda biçimiyle, enerjisiyle, milyonlarca ... hayat var oluyor. Bunu bir kez anlayabilirsen, bırak bu anlayış senin yegâne kanunun olsun.

Niçin her zaman bu kadar berbat hissediyorum? Beni bundan tamamen kurtaramaz mısın?

Cevap sorunun içinde. Kendi varlığının sorumluluğunu almak istemiyorsun, başka birisi bunu yapmalı. Ve ıstırabın tek nedeni de budur.

Başka birisinin senin ıstırabını dindirmesini sağlayacak hiçbir yol yoktur. Başka birisinin seni coşku dolu yapabilmesinin bir yolu yoktur. Fakat coşku dolu mu yoksa ıstırap içerisinde mi olduğun hakkında başka kimsenin hiçbir şey yapamayacağını, kendinin sorumlu olduğunu fark edebilirsen....

Istırabın senin yaptığın bir şeydir; coşkun da senin yapacağın bir şey olacaktır.

Ancak, bunu kabul etmek zordur: ıstırap benim yaptığım bir şey mi?

Herkes kendi ıstırabından başkalarının sorumlu olduğunu hisseder. Koca, mutsuzluklarının nedeninin karısı olduğunu düşünür; kadın, mutsuzluklarının nedeninin kocası olduğunu düşünür; çocuklar, mutsuzluklarının nedeninin ebeveynleri olduğunu düşünür; ebeveynler,

mutsuzluklarının nedeninin çocukları olduğunu düşünür. Bu son derece karmaşık bir hal almıştır. Ve başka birisi senin ıstırabının sorumlusu olduğunda, sorumluluğu başka birisine vererek özgürlüğünü kaybettiğinin farkına varmazsın. Sorumluluk ve özgürlük aynı madalyonun iki yüzüdür.

Ve sen ıstırabından başkalarının sorumlu olduğunu düşündüğün içindir ki şarlatanlar, sözde kurtarıcılar, Tanrı'nın sözcüleri, "Beni takip etmek dışında yapmanız gereken hiçbir şey yok. Bana inanın ve sizi kurtaracağım. Ben sizin çobanınızım ve siz de benim koyunlarımsınız" diyen peygamberler var.

İsa Mesih gibi insanlara karşı, ayağa kalkıp tek bir kişinin dahi, "Senin çoban bizim de koyun olduğumuzu, senin kurtarıcı olduğunu ve bizim de senin merhametine bağımlı olduğumuzu, tüm dinin sana inanmak olduğunu söylemek tamamıyla bir hakarettir" dememesi gariptir. Fakat biz ıstırabımızın sorumluluğunu başkalarının omzuna attığımız için saadetin de başkalarından geleceği mantıksal sonucunu kabul etmiş durumdayız.

Doğaldır ki şayet ıstırap başkalarından geliyorsa, o zaman saadet de başkalarından gelmek zorundadır. Fakat o zaman sen ne yapıyorsun? Sen ne ıstırabından, ne de saadetinden sorumluysan; bu durumda senin işlevin nedir? Amacın nedir? Birkaç kişinin seni perişan etmeleri ve sonrasında başkalarının da sana yardım edip seni kurtarması ve mutlu kılması için sadece bir hedef tahtası olmak mı? Sen yalnızca bir kukla mısın ve tüm iplerin başkalarının elinde mi?

Sen kendi insanlığına saygı duymuyorsun; sen kendine saygı duymuyorsun. Senin kendi varlığın için, kendi özgürlüğün için hiç sevgin yok.

Hayatına saygılı olursan, tüm kurtarıcıları reddedeceksin. Tüm kurtarıcılara, "Kaybolun! Sadece kendinizi kurtarın, bu yeter. Bu benim hayatım ve onu ben yaşamalıyım. Yanlış bir şey yaparsam mutsuzluğumun acısına katlanacağım; hiçbir şikâyette bulunmadan yanlış davranışlarımın sonuçlarını kabul edeceğim" dersin.

Muhtemelen kişi bu şekilde öğrenir; düşerek kişi ayağa kalkar; yanlış yola saparak yeniden geri döner. Bir hata yaparsın... fakat her hata seni daha zeki yapar; aynı hatayı bir daha yapmayacaksın. Aynı hatayı tekrar edersen bu senin öğrenmiyor olduğun anlamına gelir. Zekânı kullanmıyorsun, bir robot gibi davranıyorsun.

Benim tüm çabam her insan evladının kendisine ait olan – ve önüne gelene dağıtmış olduğu – öz saygısını geri vermektir. Ve tüm aptallık burada başlar çünkü ıstırabından sorumlu olduğunu kabul etmeye hazır değilsin.

Sadece bir düşün: Sorumlusu olmadığın tek bir ıstırap dahi bulamazsın. Kıskançlık olabilir, kızgınlık olabilir, açgözlülük olabilir ama içindeki bir şey bu ıstırabı yaratıyor olmalı.

Ve sen hiç herhangi birisinin başka birisine saadet getirdiğini gördün mü? Bu da sana, senin sessizliğine, senin sevgine, senin huzuruna, senin güvenine bağlıdır. Ve mucize gerçekleşir; kimse onu yapmaz.

Tibet'te Marpa hakkında güzel bir öykü vardır. Gerçek olaylara dayanmıyor olabilir ama son derece önemlidir. Ben olayları pek umursamıyorum. Benim üzerinde durduğum şey ise tamamıyla farklı bir şey olan taşıdığı hakikat ve önemdir.

Marpa bir usta olduğunu duymuştu. Ustayı aradı ve ona gitti, ustanın önünde eğildi, tamamen ona güvendi. Ve ustaya sordu: "Şimdi yapmam gereken şey nedir?"

Usta dedi ki: "Bir kez benim önümde eğilip kendini teslim ettin mi, yapman gereken hiçbir şey yoktur. Sadece bana inan. Benim adım senin için yegâne gizli mantradır. Ne zaman zora düşersen sadece benim adımı anımsa ve her şey düzelecektir."

Marpa onun ayağına dokundu. Ve hemen denedi onu, o öylesine basit bir adamdı ki, nehrin üzerinde yürüdü. Usta ile yıllardır birlikte olan diğer müritler buna inanamadı; suyun üzerinde yürüyordu! Ustaya bunu ilettiler, "Şu adam, siz onu anlamamışsınız. O sıradan bir adam değil, suyun üzerinde yürüyor!"

Usta, "Ne?" dedi.

Hepsi nehre doğru yürüdü ve Marpa suyun üzerinde yürüyor, şarkı söylüyor, dans ediyordu! Kıyıya geldiğinde usta sordu: "Bunun sırrı nedir?"

"Sırrı nedir mi? O sizin bana verdiğiniz sırla aynı sır; sizin adınız. Sizi hatırladım. Dedim ki, 'Usta, su üstünde yürümeme izin ver' ve oldu" dedi.

Usta kendi isminin bunu yapabileceğine inanamadı. Kendisi bile su üstünde yürüyemiyordu. Ama kim bilir... hiç denememişti. Denemeden önce birkaç şeyi daha kontrol etmekte yine de fayda olduğunu düşündü, o yüzden de Marpa'ya, "Şu uçurumdan da atlayabilir misin?" diye sordu.

Marpa, "Ne derseniz yaparım" dedi. Tepeye tırmandı ve uçurumdan

atladı. Ve, hepsi vadide durup Marpa'nın kalan parçaları olacak mı diye bekliyordu! Marpa'nın parçalarını dahi bulsalar bu bir mucize için yeterli olacaktı; tepe o kadar yüksekti.

Ama Marpa aşağıya gülümseyerek, lotus pozisyonunda oturur vaziyette indi. O vadideki bir ağacın altına indi ve oturdu. Hepsi etrafını çevreledi. Hepsi ona baktı, bir sıyrık dahi yoktu.

Usta dedi ki: "Bu önemli bir şey. İsmimi kullandın mı?"

"Senin adındı" dedi.

Usta, "Bu kadarı yeterli, şimdi ben deneyeceğim" dedi ve ilk adımda battı.

Marpa usta battığında inanamadı. Müritleri bir şekilde atlayıp onu çıkardılar; nerdeyse ölmüş gibiydi. Ciğerlerinden su çıkarıldı... bir şekilde hayatta kaldı.

Marpa, "Neler oluyor?" diye sordu.

Usta dedi ki, "Beni bağışlamalısın. Ben bir usta değilim, ben sadece bir taklitçiyim."

Ancak, Marpa da, "Şayet sen bir taklitçiysen, o zaman ismin nasıl işe yaradı?" diye sordu.

Taklitçi, "Benim adım işe yaramadı, o senin güvenindi. Kime güvendiğinin önemi yok; güvenin, sevginin, bunların bütünlüğünün önemi var. Ben kendime güvenmiyorum. Ben herkesi kandırıyorum, nasıl güvenebilirim? Benim için güven imkânsızdır. Sen masum bir adamsın, bana güvendin.

Senin güvenin yüzünden mucizeler gerçekleşti" dedi.

Öykünün gerçek olup olmaması önemli değil.

Bir şey kesin; ıstırabın hatalarından kaynaklanıyor ve saadetin de güveninden, sevginden kaynaklanıyor.

Esaretin senin yaratımındır ve özgürlüğünse senin manifestondur.

Bana soruyorsun, "Niçin ıstırap içindeyim?" Istırap çekiyorsun çünkü onun sorumluluğunu kabul etmemiş durumdasın. Istırabının ne olduğunu sadece gör, nedenini bul; ve sebebi kendi içinde bulacaksın. Sebebi ortadan kaldır ve ıstırap yok olacak.

Fakat insanlar sebebi ortadan kaldırmak istemiyor, onlar ıstırabı ortadan kaldırmak istiyor. Bu mümkün değil, bu kesinlikle bilimsel değil.

Ve sonra benden seni kurtarmamı, sana yardım etmemi istiyorsun. Bir dilenci olmana hiç gerek yok. Dilenci olmanıza gerek yok. Siz koyun değilsiniz, siz imparatorlarsınız.

Mutsuzluğunun sorumluluğunu kabul et ve saadet, özgürlük, coşku, aydınlanma, ölümsüzlük için tüm sebeplerinin içinde saklı olduğunu bulacaksın. Hiçbir kurtarıcıya ihtiyaç yok. Ve hiçbir zaman kurtarıcılar olmadı; tüm kurtarıcılar sahte. Onlara tapınılmıştır çünkü sen hep seni kurtaracak birisini aradın. Onlar hep ortaya çıktı çünkü onlara hep talep vardı ve nerede bir talep varsa orada arz da vardır.

Bir kez başkalarına yaslanmaya başladığında ruhunu kaybediyorsundur. Herhangi başka birisinin sahip olduğu kadar evrensel bir bilince sahip

olduğunu, herhangi bir Gautam Buda'nınki kadar ihtişamlı bir bilince sahip olduğunu unutuyorsun; sadece onun farkında değilsin, onu aramamış durumdasın. Ve aramadın çünkü onu başkalarında; seni kurtaracak birisinde, sana yardım edecek birisinde arıyorsun. Tüm krallığın sana ait olduğunu fark etmeden dilenmeye devam edip duruyorsun.

Öz saygı ve özgürlük ve sorumluluk en temel prensiplerden birisi olarak anlaşılmalıdır.

Niçin herkes olmadığı bir şeymiş gibi davranıyor? Bunun ardındaki psikoloji nedir?

Bunun nedeni herkesin ta çocukluğundan beridir ayıplanmasıdır. Kendi kendine, kendiliğinden yaptığı her ne olursa olsun o kabul edilmezdir. Çocuğun yetişmek zorunda olduğu kalabalığın, insanların kendi fikirleri ve idealleri vardır. Çocuk bu fikir ve ideallere uymak zorundadır. Çocuk çaresizdir.

Bunu hiç düşündün mü? İnsan yavrusu tüm hayvanlar alemindeki en çaresiz çocuktur. Tüm hayvanlar ebeveynlerinin ve topluluğun desteği olmadan hayatta kalabilir ama insan yavrusu bunu yapamaz, hemen ölecektir. O dünyadaki en çaresiz yaratıktır: çok hassas ve ölüm tehlikesine çok açıktır. Doğaldır ki güç sahibi insanlar çocuğu istedikleri kalıba dökebilirler.

O yüzden herkes şu an olduğu hale, yani kendisine karşı hale gelmiştir. Herkesin olmadığı bir şeymiş gibi davranmasının ardındaki psikoloji budur.

Herkes şizofren bir haldedir. Onların asla kendileri olmalarına izin verilmedi, doğalarının mutlu olmalarına müsaade etmediği bir başka kişi olmaya zorlandılar.

O nedenle kişi büyüyüp ayakları üzerinde durmaya başladığında, gerçekte varlığının parçası olsaydı hoşuna gidecek olan pek çok şeyi taklit etmeye başlar. Fakat bu delirmiş dünyada herkes çarpıtılmış durumdadır. Herkes bir başkası haline getirilmiştir; onlar bu değil ve onlar bunu biliyor. Herkes bir doktor olmaya, bir mühendis olmaya, bir politikacı olmaya, bir suçlu olmaya, bir dilenci olmaya zorlandığını biliyor. Etrafta her türden zorlama vardır.

Hindistan, Bombay'da tek işi çocukları çalıp sakatlamak, kör etmek, topal bırakmak ve onları dilenmeye ve topladıkları tüm parayı geri getirmeye zorlamak olan insanlar vardır. Evet, onlara yiyecek, barınacak bir yer verilecektir. Onlar insan değildir, onlar birer mal gibi kullanılacaktır. Bu en aşırı olandır ama aynı şey, az ya da çok herkesin başına gelmiş durumdadır. Hiç kimse kendisiyle barışık değildir.

Bu dünyada yalnızca tek bir mutluluk vardır ve o da kendin olmaktır. Ve hiç kimse kendisi olmadığı için de, herkes kendisini bir şekilde; maskelerle, ikiyüzlülüklerle, gösterişlerle saklıyor. Kim olduklarından utanıyorlar.

Dünyayı, herkesin kendi çiçeklerinin getirilmesine izin verildiği güzel bir bahçe değil, bir pazaryeri haline soktuk. Kadife çiçeklerini gül getirmeleri için zorluyoruz; şimdi kadife çiçekleri nereden gül üretip getirsinler? Bu güller plastik güller olacaktır ve kalbinin en derinlerinde kadife çiçeği utanç duyup, "Kalabalığa baş kaldıracak kadar cesur olamadım. Bana

plastik gülleri dayattılar ve ben içimde özsuyu akmakta olan kendi gerçek çiçeklerime sahibim ama kendi gerçek çiçeklerimi gösteremiyorum" diye haykırıyor olacak.

Sana her şey öğretildi ama sana kendin olman öğretilmedi. Bu mümkün olan en çirkin toplum şeklidir çünkü herkesi perişan eder.

İstemediğin bir şey olmak, birlikte olmak istemediğin birisiyle olmak, yapmak istemediğin bir şey yapmak, bunlardır senin ıstırabının temelleri.

Ve bir taraftan toplum seni perişan etmeyi başarmıştır ve diğer taraftan da aynı toplum senin mutsuzluğunu göstermemeni bekler; en azından toplum içinde, açıkta değil. O senin özel meselen.

Bunu onlar yarattı; o gerçekten toplumsal bir mesele özel mesele değil. Perişanlığın için tüm sebepleri yaratmış olan aynı kalabalık sana, "Istırabın sana aittir ama dışarı çıktığında gülümseyerek çık. Mutsuz suratını başkalarına gösterme" der. Onlar buna görgü kuralları, adap, kültür der. O sadece ikiyüzlülüktür.

Er ya da geç karar vermek zorundasın. "Bedeli ne olursa olsun ben sadece kendim olmak istiyorum. Ayıplanmak, kabullenmemek, saygınlığı yitirmek; hepsi tamam ama artık bir başkasıymış gibi yapamayacağım" demek zorundasın. Ve bu karar ve bu kararın ilanı – özgürlüğün ilanı, kalabalığın ağırlığından özgürleşmenin ilanı – doğal varlığını, senin bireyliğini dünyaya getirir.

O zaman hiçbir maskeye ihtiyaç duymazsın. O zaman sadece, neysen o olarak kendin olabilirsin.

Nasıl kendim olabilirim?

Bu dünyadaki en kolay şey olmalı ama değildir. Kendisi olmak için kişinin bir şey yapmasına ihtiyaç yoktur; o zaten odur. Başka türlü nasıl olabilirdin? Nasıl başka birisi olabilirdin? Fakat sorunu anlayabiliyorum. Sorun çıkar çünkü toplum herkesi yozlaştırır. O zihni, varlığı yozlaştırır. O sana şeyleri dayatır ve sen de kendinle temasını kaybedersin. O senden, olman gereken kişiden daha başka bir şey çıkartmaya çalışır. Seni merkezinin dışına çıkarır. Seni kendinden uzaklara sürükler. O sana bir İsa gibi ya da bir Buda gibi olmayı ya da şöyle ya da böyle olmayı öğretir; asla sana kendin olmanı söylemez. Asla sana olma özgürlüğünü tanımaz; zihnine yabancı, dışsal imajları zorla yerleştirir.

O zaman sorunlar çıkar. Rol yapabilirsin ama rol yaptığında asla tatmin olmazsın. Her zaman kendin olmak istersin – bu doğaldır – ve toplum da ona izin vermez. O senden başka birisi olmanı ister. Senin taklit olmanı ister. Senin gerçek olmanı istemez çünkü gerçek insanlar tehlikeli insanlardır; gerçek insanlar asidir. Gerçek insanlar öyle kolaylıkla kontrol edilemez, sisteme uydurulamaz. Gerçek insanlar kendi gerçekliklerini kendi tarzlarında yaşar; onlar kendi işlerine bakar, başka şeylerle uğraşmazlar. Onları din adına, devlet, ulus, ırk adına feda edemezsin. Onları herhangi bir şeye feda olmak için baştan çıkarmak imkânsızdır. Gerçek insanlar her zaman için kendi mutluluğu için vardır. Onların mutluluğu en son noktadadır: Onu başka hiçbir şey için feda etmezler. Problem budur.

O yüzden toplum her çocuğun aklını çeler: Çocuğa başka birisi olmayı öğretir. Ve çocuk da yavaş yavaş ikiyüzlülüğü, böbürlenmeyi öğrenir. Ve bir gün – ironi buradadır – toplum seninle şu şekilde konuşmaya başlar, sana der ki: Sana ne olmuş böyle? Niçin mutlu değilsin? Niçin perişan

haldesin? Niçin üzgünsün? Sonra da din adamı gelir. Önce seni yozlaştırırlar, mutluluktan yolundan uzaklaştırırlar – çünkü mümkün olan tek mutluluk vardır ve o da kendin olmaktır – ve sonra da gelip sana derler ki: Niçin mutsuzsun? Niçin sefil bir haldesin? Ve sonra da sana mutlu olmanın yollarını öğretirler. Önce seni hasta ederler ve sonra da ilaç satarlar. Bu muhteşem bir tezgâh.

Bir gün...

Yaşlı, ufak-tefek bir Musevi bir bayan uçakta iriyarı bir Norveçlinin yanına oturur. Gözlerini dikip, adama uzun, uzun bakar. En sonunda ona dönüp, 'Affedersiniz siz Musevi misiniz?" diye sorar.

Adam, "Hayır" diye yanıtlar.

Birkaç dakika geçtikten sonra adama bakıp yeniden, "Bana söyleyebilirsiniz; siz Musevi'siniz değil mi?" diye sorar.

Adam üzerinde çalışmaya devam ederek tekrar der ki: "Sizin bir Musevi olduğunuzu söyleyebilirim."

Kadının kendisini rahatsız etmesine bir son vermek için beyefendi yanıtlar: "Tamam, Musevi'yim."

Kadın adama bakıp kafasını ileri geri sallayarak, "Hiç benzemiyorsunuz" der.

İşte böyledir. "Nasıl kendim olacağım" diye soruyorsun. Sadece şu öykünmeyi bırak, sadece şu başka birisi olma güdüsünü bırak, sadece İsa, Buda gibi olma arzusunu, komşun gibi görünmeyi bırak. Rekabeti ve

karşılaştırmayı bırak ve kendin olacaksın. Karşılaştırmak zehirdir. Her zaman için başkalarının nasıl yaptığına odaklı olarak kafan işliyor. Onun büyük bir arabası ve büyük bir evi var ve sen ıstırap çekiyorsun. Onun çok güzel bir kadını var ve sen acı çekiyorsun. O iktidar ve politika merdivenlerini tırmanıyor ve sen mutsuzsun. Karşılaştır ve taklit edeceksin. Şayet kendini zengin insanlarla karşılaştırırsan, onlarla aynı yönde koşmaya başlayacaksın. Şayet kendini okumuş kişilerle kıyaslarsan, bilgi depolamaya başlarsın. Şayet kendini şu sözde azizlerle kıyaslarsan, erdem biriktirmeye başlarsın ve bir taklitçi olacaksın. Ve bir taklitçi olmak tüm kendin olma fırsatını kaçırmak demektir.

Kıyaslamayı bırak. Sen eşsizsin. Hiç kimse senin gibi değil, senin gibi bir kimse hiçbir zaman olmadı ve hiçbir kimse de asla senin gibi olmayacak. Sen basitçe eşsizsin ve ben sen eşsizsin dediğimde sen başkalarından daha iyisin demiyorum, unutma. Sadece onların da eşsiz olduğunu söylüyorum. Eşsiz olmak her varlığın sıradan bir niteliğidir. Eşsiz olmak bir kıyaslama değildir, eşsiz olmak nefes almak kadar doğal bir şeydir.

Herkes nefes alıyor ve herkes eşsiz. Canlıyken eşsizsindir. Sadece cesetlerin hepsi birbirine benzer; canlı kimseler eşsizdir. Onlar asla benzemezler; olamazlar. Hayat asla kendini tekrar eden bir döngü izlemez. Varoluş asla tekrar etmez: O her gün yeni bir şarkı söyler, her gün yeni bir resim yapar.

Kendi eşsizliğine saygı duy ve kıyaslamayı bırak. Kıyaslamadır suçlu olan. Bir kez kıyaslarsan kötü yola düşmüşsündür. Kimseyle kıyaslama; diğer kişi sen değilsin, sen de diğer kişi değilsin. Bırak başkaları olsun ve sen de kendi varlığının içinde rahatla. Her kim olursan ol tadını çıkarmaya başla. Sana sunulan anlardan zevk al.

Kıyaslama geleceği araya koyar, kıyaslama hırsı araya koyar ve kıyaslama şiddet getirir. Savaşmaya, mücadele etmeye başlarsın, düşman hale gelirsin.

Hayat bir eşya gibi değildir. Mutluluk eşya gibi bir şey değildir: Eğer birileri ona sahipse sen olamazsın – "Şayet birileri mutluluğa sahipse ben ona nasıl sahip olacağım?" – Mutluluk bir eşya falan değildir. İstediğin kadar alabilirsin. Bu sadece sana bağlıdır. Onun için kimse rekabet etmiyor, senin bir rakibin yok. Tıpkı bahçenin güzelliği gibidir; ona bakıp beğenebilirsin, başka birisi de bakıp beğenebilir. Başka birisi bahçeyi beğenip güzel bulduğunu söylediği için sen engellenmezsin; diğeri seni sömürmüyor. Bahçe, başka birisi onu beğendiği, güzelliğinden başka birisi heyecan duyduğu için azalmadı. Aslında bahçe daha güzel çünkü birisi onu beğendi, bu kişi bahçeye bir boyut kattı.

Mutlu olan insanlar – sırf mutlu olarak mutluluk titreşimleri yaratırlar – esasen varoluşa bir nitelik katarlar. Eğer daha çok ve daha çok insan mutlu olursa bu dünyayı daha çok ve daha çok beğenebilirsin. Rekabet terimleri ile düşünme. Onlar mutlu iken nasıl mutlu olabilirsin gibi değildir. O yüzden de onların üzerine atlayıp mutluluk kopartmak ve rekabet etmek zorunda değilsin. Unutma, insanlar mutsuzsa senin mutlu olman çok zor olacaktır. Mutluluk herkese sunulmuştur; kalbini açan herkese mutluluk her zaman sunulmuştur.

Bu birisinin bir şeyi elde etmesi gibi değildir. Bu politik bir iş değildir: bir kişi bir ülkenin başkanı olmuştur şimdi hiç kimse başkan olamaz. Fakat birisi aydınlandığında, bu hiç kimsenin aydınlanmasını engellemez, hatta yardım eder. Buda aydınlandığı için senin aydınlanman kolaylaşmıştır. İsa aydınlandığı için o senin için de kolaylaşmıştır. Birisi yoldan yürümüştür; ayak izleri oradadır, bu kişi sana ince ipuçları bırakmıştır.

Daha kolay daha derin bir güvenle, daha az çekince ile ilerleyebilirsin. Bütün dünya aydınlanabilir; her bir varlık aydınlanabilir. Fakat herkes bir başkan olamaz.

Bir ülkede yüzlerce milyon insan vardır; yalnızca tek bir kişi başkan olabilir: elbette ki o rekabetli bir şeydir. Fakat yüzlerce milyon insan aydınlanabilir bu sorun değildir.

Aşkın olan her şey rekabetsizdir ve senin varlığın aşkındır. O yüzden sadece onu araştır. Toplum senin kafanı bulandırdı; sana rekabetçi bir hayatı öğretti. Toplum hırstır; meditasyon hali, farkındalık hırssızdır. Ve sen hırssız olduğunda, sadece o zaman kendin olabilirsin bu çok basittir.

Bazen kendimi Sartre'ın dediği gibi "diğer insanlar cehennemdir" değil de "cehennem benim" gibi hissediyorum. Cehennemdeyim. Cehennem! Saadeti bulmadan önce cehennemi kabul etmek zorunda mıyım? Bunun nasıl olduğunu anlamıyorum.

Hayır, cehennemde değilsin, cehennem sensin. Egonun kendisi cehennemdir. Bir kez ego olmadığında cehennem yoktur. Ego senin etrafında seni mutsuz eden seni perişan eden yapılar yaratır. Ego bir yara gibi çalışır: O zaman her şey acıtmaya başlar. Ben cehennemdir.

Benlik cehennemdir, benliksizlik ise cennettir. Olmamak cennette olmaktır. Olmak ise her zaman cehennemde olmaktır. "Saadeti bulmadan önce cehennemi kabul etmek zorunda mıyım?" Cehennemi anlamak zorundasın çünkü eğer cehennemi anlamazsan ondan asla kurtulamayacaksın ve anlamak içinse kabul etmek bir zorunluluktur. Onu sürekli reddedersen hiçbir şey anlayamazsın. Bizim yapmakta olduğumuz

da budur. Kendi varlığımızın parçalarını sahiplenmemeye devam ediyoruz. "Bu ben değilim, diye ısrar ediyoruz. Jean Paul Sartre diğeri cehennemdir der; kendinde bir şeyi reddettiğinde onu başkasına yansıtırsın.

Yansıtma mekanizmasına bir bak. Kendinde neyi reddedersen başkalarına yansıtırsın. Onu bir yere koymak zorundasın. Onun orada olduğunu biliyorsun.

Önceki akşam bir kadın bana kocasının onu öldüreceğinden çok korktuğunu söyledi. Daha geçen gün bir kadın bana kocasının kendisini öldüreceğinden korkmaya başlamış olduğunu söyledi. Şimdi, onun çok basit ve güzel bir kocası var, çok basit bir adam. Çok ender olarak bu kadar basit insanlar bulabilirsin. Onun kadını öldüreceği fikri neredeyse saçmalıktır. Kadın bunu söylerken kocası ağlamaya başladı. Fikir tamamıyla o kadar saçmaydı ki gözyaşları dökülmeye başladı. Bir erkeği ağlarken görmek çok enderdir çünkü erkekler ağlamamak üzere eğitilmişlerdir. O bunu hissetti; ne yapılabilir ki? Ve kadın adamın onu her an boğuvereceğini düşünüyor. Karanlıkta adamın ellerini boğazında hissediyor. Şimdi, ne oluyor?

Sonra yavaş yavaş başka şeyler hakkında konuştu. Çocuğu yoktu ve karşı konulmaz bir biçimde bir çocuk istiyordu. Bana başka insanların çocuklarına baktığında onları öldürme isteği duyduğunu söyledi. Artık her şey netti. Artık hiçbir şey karmaşık değil. Başkalarının çocuklarını öldürmek istediğini çünkü kendisinin çocuğu olmadığını ve başka kimsenin de anne olmasını istemediğini söyledi. Şimdi bu katil onun içindedir ve o bunu kabul etmek istemiyor. O birisinin üzerine yansıtılmalıdır. O, öldürücü bir içgüdüye sahip olduğunu kabul edemiyor; o yansıtılmak zorundadır. Bir katil olduğunu ya da çocukları öldürme

düşüncelerine sahip olduğunu kabul etmek çok zordur.

Şimdi, kocası en yakındaki insandır, yansıtılması en uygun olandır, nerdeyse bir ekran gibi. Şimdi bu zavallı adam ağlıyor ve kadın da onun kendisini öldüreceğini sanıyor. Çok derin bilinçaltında kadın adamı öldürme fikrine dahi sahip olabilir çünkü içinde belli bir mantığa sahip olmalı; bu adam yüzünden hamile kalamıyor. Başka erkeklerle birlikte olsaydı, bir anne olmuş olacaktı. Yüzeyde bunu kabul etmeyecektir ama çok derinde bu adamın kocası olması yüzünden bir anne olmayı başaramamıştır. Bilinçaltında bir yerde bir düşüncenin – şayet bu adam ölürse başka bir adam bulabilecektir, ya da buna benzer bir şey – gölgesi kol geziyordur. Ve sonra da başkalarının çocuklarını öldürme fikri... O bunu yansıtıyor. Ve sen fikirlerini başkalarının üzerine yansıtırken onlardan korkarsın. Artık bu adam ona bir katil gibi görünür.

Hepimiz bunu yaparız. Şayet varlığının bazı kısımlarını reddedersen, yadsırsan, onu nereye koyacaksın? Onu başkasının üzerine koyacaksın.

İnsan kendisindeki hiçbir şeyi reddetmeyip, her şeyi kabul etmedikçe, çatışmalar devam edecektir, şiddet sürecektir, savaşlar devam etmiştir. Organik bütünlüğünün içine onu tekrar özümse çünkü reddedilen kısım senin başına pek çok bela çıkaracaktır. Neyi reddedersen et onu başka bir yere koymak zorunda kalacaksın. Onu başka birisinin üzerine yansıtacaksın. Reddedilen kısım bir yansımaya dönüşecek ve yansıtan gözler ise yanılsama içerisinde yaşar. O zaman onlar gerçekçi olmaz.

Jean-Paul Sartre der ki, "Başka insanlar cehennemdir." Bu anlaşılması gereken bir şeydir. Her zaman bu şekilde düşünürsün. O sadece çok sık rastlanılan ortak bir yanlış anlamayı, ortak bir yanılsamayı ifade ediyor. Eğer mutsuzsan başka birisinin seni mutsuz ettiğini düşünürsün. Eğer

kızgınsan başka birisinin seni kızdırdığını düşünürsün ama her zaman başka birisi.

Eğer öfkeliysen sen öfkelisin. Eğer mutsuzsan sen mutsuzsun. Hiç kimse seni bu şekle getirmiyor. Sen kızmaya karar vermedikçe hiç kimse seni kızdıramaz. O zaman herkes bir yardım olabilir, o zaman herkes üzerine yansıtabileceğin bir ekran olarak kullanılabilir. Sen kendin mutsuz olmaya karar vermediğin sürece, hiç kimse seni mutsuz edemez. O zaman tüm dünya senin mutsuz olmana yardım eder.

Benlik cehennemdir, diğeri değil. "Ben dünyadan ayrıyım," düşüncesinin ta kendisi cehennemdir. Ayrı düşmek cehennemdir. Egoyu bırak ve gör; ansızın tüm ıstırap kaybolur, tüm çatışma kaybolur.

"Saadeti bulmadan önce cehennemi kabul etmek zorunda mıyım?" diye soruyorsun. Kesinlikle, mutlaka. Kabul etmek ve anlamak zorunda kalacaksın. Aslında cehennem, bu kabul ve anlayışla bütünleşmenin içine yeniden özümsenecek. Çatışman çözülecek, gerginliğin çözülecek. Daha fazla tek bir parça haline geleceksin, daha fazla bir arada olacaksın. Ve sen bir arada olduğunda bir ego fikri dahi yoktur.

Ego bir hastalıktır. İki yana çekiştirildiğinde, bölünmüş bir şekilde yaşadığında, aynı anda birbirinin karşısındaki boyutlarda ve yönlerde hareket etme varken, bir çatışma içinde yaşadığında ego ortaya çıkar.

Hiç başın ağrımadan kafanı hissettiğin oldu mu? Baş ağrın varken başını hissedersin. Eğer tüm baş ağrısı yok olursa kafa kaybolur; sağlıklı olduğunda onu hissetmezsin. Mükemmel sağlık bedensizliktir; bedeni hissetmezsin bile. Bedeni unutabilirsin; onu hatırlaman için seni çekiştiren bir şey yok.

Bir çocuk mükemmelen sağlıklıdır; onun bir bedeni yoktur. Yaşlı adamın kocaman bir bedeni vardır; kişi yaşlandıkça daha çok hastalık, rahatsızlık, çatışma yerleşir. O zaman beden işlemesi gerektiği gibi, ahenkli bir şekilde, akortlu bir şekilde çalışamaz. O zaman kişi bedenini daha çok hisseder.

Bu basit olguyu, yani baş ağrısının başın farkına varmanı sağladığını anlayabiliyorsan, o halde ruhundaki de hastalık benzeri bir şey olmalı ki senin benliğini hissetmeni sağlıyor. Aksi taktirde mükemmelen sağlıklı bir ruhun hiçbir benliği olmayacaktır. Gautam Buda'nın dediği de budur; benlik yoktur. Sadece benliksizlik var olur ve cennetlik hal de budur. O kadar sağlıklı ve ahenk içerisindesindir ki, benliğini hatırlamaya gerek yoktur.

Fakat normalde biz egomuzu yetiştirmeye devam ederiz. Bir taraftan mutsuz olmamak için çaba sarf ederken, diğer taraftan da egoyu yetiştiririz. Tüm yaklaşımlarımız çelişkilidir.

Duydum ki:

Sosyetik bir kendini beğenmiş ölmüş, cennetin kapılarına varmış. Aziz Peter selamlayarak, "Hoş geldiniz buyurun hemen içeri girin" demiş.

Yüzünü ekşiterek, "Girmeyeceğim," dedi. "Şayet herhangi birisinin rezervasyonu olmadan içeri girmesine izin veriyorsanız, bu benim kafamdaki cennet değildir."

Şayet şans eseri dahi olsa cennetin kapılarına ulaşabilirse, içeri girmeyecektir. Bu onun kafasındaki cennet değildir; rezervasyon olmadan

herkes buyur mu ediliyor? O zaman ne anlamı var? Sadece çok az insan, çok nadir insanlara izin verilmeli. O zaman ego cennete girebilir. Aslında ego cennete giremez, o sadece cehenneme girebilir. Egonun bizzat kendi cehennemini gittiği her yere taşıdığını söylemek daha doğru olur.

Bir gün:

Nasreddin Hoca kırsalda bir bok çukuruna düştü ve dışına çıkmayı başaramadı. O da orada durup, "Yangın var, yangın var!" diye bağırmaya başladı ve birkaç saat sonra da sonunda itfaiyeciler ulaştı.

"Burada yangın yok!" dedi heyecanla şef. "Niçin 'Yangın' diye bağırıp duruyorsun?"

"Ne diye bağırmamı isterdin?" diye sordu Hoca. "Bok diye mi?"

Ego öyle bir şeydir ki cehennemde bile olsa onu kabul etmeyecektir. Ego devamlı kendi kendisini dekore eder.

"Saadeti bulmadan önce cehennemi kabul etmek zorunda mıyım?" diye soruyorsun. Başka yolu yok. Sadece kabul etmek zorunda kalmayacak, anlaman ve içine girmen gerekecek. Onun acı ve şoklarından azap çekmek zorunda kalacaksın, bu sayede onun ne olduğunun mükemmelen farkına varırsın. Sadece onun ne olduğunu öğrendiğinde, onu nasıl yarattığını bilebileceksin. Ve yalnızca onu nasıl yarattığını bildiğin zaman, o zaman artık onu yaratmayı isteyip istemediğin sana kalır. O zaman o senin seçimindir. "Nasıl olduğunu anlamıyorum," diyorsun. Evet, cehennemi anlamak zordur. Bizim tüm çabamız onu reddetmek içindir. Bu yüzden belki içinden ağlıyorsun ama dışarıda gülümsemeye devam ediyorsun. Üzgünsün belki ama mutluymuş gibi

yapmaya devam edersin. Mutsuz olduğunu kabul etmek zordur. Fakat, eğer onu reddetmeye devam edersen, yavaş yavaş o senin farkındalığın ile bağlantısını yitirecektir.

Bir şey bilinçaltı haline geldi dediğimizde olan şey budur. Bu onun bilinç ile bağlantısının kesildiği anlamına gelir. Onu o kadar uzun süre reddettin ki, hayatındaki gölgelerin içinde gözden yitip gitti, bodrum kata yerleşti. Onunla asla karşılaşmazsın ama o oradan çalışmaya ve seni etkilemeye ve senin varlığını zehirlemeye devam eder.

Mutsuzsan gülümseyebilirsin ama bu gülümseme yüzüne yapıştırılmıştır. O sadece dudakların bir egzersizidir. Onun senin varlığınla hiçbir bağlantısı yoktur. Gülümseyebilirsin, bir kadını gülümsemenle kendine âşık edebilirsin. Ama unutma; o da aynı şeyi yapıyor. O da gülümsüyor ve mutsuz. O da rol yapıyor. O halde iki sahte gülümseme bizim "aşk" dediğimiz bir durum yaratıyor. Ama ne kadar gülümsemeye devam edebilirsin? Rahatlaman gerekecek. Birkaç saat sonra rahatlaman gerekecek.

Şayet gören bir gözün varsa görebilirsin; bir kimseyle üç saat yaşarsan onun gerçekliğini görebilirsin. Çünkü üç saatliğine bile rol yapmak çok zordur. Şayet senin içinden gelen bir gülme yoksa nasıl üç saat sürekli gülünür? Defalarca unutacaksın ve senin mutsuz suratın gözükecek.

Birkaç anlığına kandırabilirsin. Birbirimizi böyle kandırırız. Ve çok mutlu insanlar olduğumuz konusunda sözler veririz ama değilizdir. Aynı şey diğeri tarafından da yapılır. O zaman tüm aşk ilişkileri ve tüm arkadaşlıklar ıstırap olur.

Istırabını saklayarak ondan kurtulamayacaksın; daha çok ıstırap

yaratacaksın. İlk şey onunla yüzleşmektir. Gerçeğinle yüzleşmeden asla bir yere gitme ve asla başkası gibiymiş gibi yapma. Mutluluğun gerçekleşmesi hiçbir zaman böyle olmaz.

Sadece kendin ol. Şayet perişansan perişan ol. Kötü hiçbir şey olmayacak. Pek çok beladan kurtulacaksın. Elbette kimse sana âşık olmayacak; tamam, pek çok beladan kurtulacaksın. Yalnız kalacaksın ama yalnız kalmakta yanlış bir şey yok. Yüzleş onunla, derinine in onun, dışarı çıkart, bilinçaltından köklerini sök ve onu bilince getir. Bu zor bir iş ama getirisi çok büyük. Bir kez onu gördün mü; onu basitçe fırlatıp atabilirsin. O sadece görülmediğinde var olur, sadece bilinçaltında, karanlıkta var olur. Bir kez onu ışığa getirdin mi kaybolup gider.

Zihninin tümünü ışığa getir ve göreceksin; tüm ıstırap verici şeyler ölmeye başlar ve tüm güzel ve coşkulu şeyler yeşermeye başlar. Bilincin ışığında kalan şeyler iyidir ve ölen şeyler ise kötüdür. Benim günah ve erdem tanımım budur. Günah farkındalıkla gelişemeyen şeydir; onun gelişmek için farkında olmamaya ihtiyacı vardır. Farkında olmamak onun için bir zorunluluktur. Erdem ise mutlak farkındalıkla gelişebilen şeydir; bir zorluk yoktur.

Hayatımda ne zaman bir ilişkinin sona ermesi nedeniyle perişan hissetme devresi yaşamışsam, her seferinde kendime sadece güldüğüm, özgür hissettiğim ve yaptığım tek şeyin kendimi sevmek olduğunu gördüğüm bir noktaya ulaşırım. Bu çoğunluk insanın acı çekmesinin kökenindeki şey midir yoksa sadece benim kendi oyunum mudur?

Bu sadece senin kendi oyunun değildir. Bu çoğunluk insanın acı

çekmesinin kökenindeki şeydir; ancak, senin ona verdiğin anlamda değil. Kendini sevmeyi bıraktığın için perişan bir hale düşmüş değilsin. Bunun nedeni senin hiç var olmayan bir benlik yaratmış olmandır. O yüzden bazen bu gerçek olmayan benlik başkalarını severek ıstırap çeker çünkü sevgi gerçek olmayana dayandırıldığında mümkün olmaz. Ve bu sadece tek taraflı değildir: iki gerçek olmayan birbirini sevmeye çalışıyor...er ya da geç bu düzenleme başarısız olacaktır. Bu düzenleme başarısız olduğunda kendi üzerine yığılırsın; gidilebilecek başka bir yer yok. O yüzden dersin ki: "Kendimi sevmeyi unutmuşum."

Bir açıdan bu küçük bir rahatlamadır, iki tane gerçek olmayan şey yerine şimdi bir tane var. Fakat, kendini severek neyi başarmış olacaksın? Ve ne kadar süre kendini sevmeye muvaffak olacaksın. O gerçek değil; o kendisine uzun süre bakmana müsaade etmeyecektir çünkü bu tehlikelidir. Şayet ona uzun süre bakarsan, bu sözde benlik kaybolacaktır. Istıraptan gerçek özgürleşme olacaktır bu. Sevgi ne kendine, ne de başkalarına yönelmemiş olarak kalacaktır. Sevgi birisine yönelmeyecektir çünkü yönelebileceği hiç kimse yoktur ve sevgi yönelmeden var olduğunda muhteşem bir saadet vardır.

Fakat bu sahte benlik sana bunun için fazla zaman tanımayacaktır. En kısa sürede yeniden birisine âşık olacaksın çünkü sahte benlik başka gerçekliği olmayan şeylerden desteğe ihtiyaç duyar. Bu yüzden insanlar aşkın içine düşerler ve aşkın dışına düşerler ve aşkın içine düşerler ve aşkın dışına düşerler: Ve bunu düzinelerce kez yapmış olmalarına rağmen hâlâ işin özünü görememeleri çok garip bir durumdur. Birine âşık olduklarında ıstırap çekerler; tek başınayken ve âşık değilken – anlık olarak birazcık da olsa rahatlamış olsalar da – ıstırap çekerler.

Hindistan'da, bir kimse öldüğünde insanlar cesedi taşıyıcı bir sedyeye

koyarlar ölü yakma yerine omuzlarında taşırlar. Ancak, yol boyunca pozisyonunu değiştirip cesedin taşındığı sedyenin ağırlığını sol omuzdan sağ omuza koyacaklardır. Ve birkaç dakika sonra da tekrardan değiştirip sol omuza koyarak sürekli değiştirirler. Sol omuzdan sağ omuza değiştirdiğinde bir rahatlamaymış gibi hissedilir. Hiçbir şey değiştirilmiyor; ağırlık hâlâ orada ve senin üzerinde dinleniyor ama sol omuz bir çeşit rahatlama hisseder. Bu anlıktır çünkü az sonra sağ omuz tekrardan değişmek zorunda kalacaktır.

Ve, budur işte senin hayatın. Belki bu kadın ya da bu adam hep aramakta olduğun cenneti sana getirecek diye diğerini değiştirip durursun. Fakat herkes – başarısızlık olmadan – cehennemi getirir! Hiç kimse bunun için yargılanamaz çünkü onlar da tam olarak senin yaptığın şeyi yapıyor: İçlerinde hiçbir şeyin yetişemeyeceği, gerçek olmayan bir benlik taşıyorlar. O çiçek açamaz. O boştur; dekore edilmiştir ama içinde ise boştur ve içi koftur.

O yüzden birisine uzaktan baktığında cazip görünür. Yakına geldikçe cazibe azalır. Tanıştığında ise o bir buluşma değil çarpışmadır. Ve ansızın diğer kişinin boş olduğunu görürsün ve kandırıldığını, ihanet edildiğini hissedersin çünkü diğer kişi vaat etmiş olduğu hiçbir şeye sahip değildir. Seninle ilgili olarak da diğer kişi için aynı şey geçerlidir. Tüm vaatler yerine gelmemiş olur ve birbirinizin üzerinde bir yük olursunuz, birbirinize bir ıstırap olursunuz, birbirinize bir üzüntü olursunuz, birbiriniz için yıkıcı olursunuz. Ayrılırsın. Bir süreliğine bir rahatlama olur fakat içsel sahte gerçekliğin seni bu halde tutamaz; kısa sürede başka bir kadının, başka bir adamın peşine düşeceksin ve aynı tuzağa gene düşeceksin. Sadece yüzler farklı; içsel gerçeklik aynı: boş.

Şayet gerçekten ıstıraptan ve acıdan kurtulmak istiyorsan o zaman şunu

anlamak zorundasın: bir benliğin yok. O zaman o sadece küçük bir rahatlama olmayacak ama muhteşem bir rahatlama olacak. Ve şayet bir benliğin yoksa, diğerine olan ihtiyaç kaybolur. O gerçek olmayan benliğin devamlı olarak başkası tarafından beslenmesi ihtiyacıydı. Diğerine ihtiyacın yok.

Ve dikkatlice dinle: Diğerine ihtiyacın olmadığında sevebilirsin ve bu sevgi ıstırap getirmeyecektir. İhtiyaçların, taleplerin, arzuların ötesine geçerek sevgi çok yumuşak bir paylaşım, çok büyük bir anlayış haline gelir.

Kendini anladığında insanlığın tümünü anlamış olacaksın. O zaman hiç kimse seni perişan edemez. Onların gerçek olmayan bir benlikten azap çektiğini ve mutsuzluklarını yakınlarındaki herhangi birisinin üzerine attıklarını bilirsin.

Sevgin diğerinin kendi benliğinden kurtulmasına yardım edebilecek hale sokar seni.

Ben sadece tek bir armağan biliyorum: Sevgi sana sadece bir tek şeyi; olmadığını fark etmeni, "benliğinin" hayal mahsulü olduğunu sunabilir. İki insan arasındaki bu fark ediş birdenbire onları bir yapar çünkü iki hiçlik iki olamaz. İki hiçlik erimeye ve karışmaya başlar. Onların bir olması kaçınılmazdır.

Örneğin burada oturuyorsan ve herkes bir egoysa o halde pek çok insan vardır; onlar sayılabilir. Fakat tamamen sessizliğin olduğu anlar vardır; o zaman burada kaç kişi olduğunu sayamazsın. Sadece tek bir bilinç, tek bir benliksizlik vardır. Ve sadece bu haldeyken iki insan ebedi coşku içerisinde yaşayabilir. Sadece bu haldeyken herhangi bir grup engin güzellikte yaşayabilir; insanlığın tümü muhteşem bir kutsama içerisinde

yaşayabilir.

Ama "benliği" görmeye çalış ve bulamayacaksın. Ve onu bulamamak çok büyük bir öneme sahiptir. Bodhidharma'nın Çin İmparatoru Wu ile buluşmasını pek çok sefer anlatmışımdır; çok garip, çok bereketli bir buluşmadır. İmparatot Wu belki de o zaman dünyadaki en ihtişamlı imparatordu; tüm Çin'i, Moğolistan'ı, Kore'yi, Hindistan dışındaki tüm Asya'yı yönetiyordu. Gautam Buda'nın öğretilerinin hakikatine ikna oldu ama Buda'nın mesajını getirmiş olan insanlar alimlerdi. Hiçbirisi mistik değildi. Ve sonra Bodhidharma'nın geldiği haberi geldi ve tüm toprakları büyük bir beklenti sardı. İmparator Wu Buda'nın öğretilerinden etkilenmişti ve bu onun tüm imparatorluğunun da etkilendiği anlamına geliyordu. Şimdi gerçek bir mistik, bir Buda geliyordu. Bu ne muhteşem bir keyifti!

İmparator Wu hiçbir zaman Hindistan ve Çin sınırında birisini karşılamaya gitmemişti. Çok büyük bir saygıyla Bodhidharma'ya hoş geldin dedi ve, "Gelen her keşişe ve alime sorular sormaktayım ama hiç kimsenin bir yararı olmadı; her şeyi denedim. Nasıl bu benlikten kurtulabilirim? Çünkü Buda benliksiz bir hale gelmediğiniz müddetçe ıstırabınız son bulmaz diyor" diye sordu.

Samimiydi. Bodhidharma gözlerinin içine baktı ve ona dedi ki: "Ben dağın yakınındaki nehrin yanında duran tapınakta kalıyor olacağım. Yarın sabah tam olarak saat dörtte gel ve bu benliği sonsuza kadar bitireceğim. Ama unutma yanında hiçbir silah getirme, yanında hiçbir muhafız getirme; tek başına gelmek zorundasın."

Wu biraz endişeliydi; adam çok garipti: "Benim benliğimi bu kadar çabuk nasıl yok edebilir? Alimler ona bunun hayatlar ve hayatlar boyu sürecek

meditasyon sonucu olabileceğini söylemişlerdi; ancak o zaman benlik kaybolur. Adam garip! Ve benimle karanlıkta buluşmak istiyor, sabahın dördünde, tek başına, bir kılıç, muhafız, bir arkadaş dahi olmadan. Bu adam tuhaf görünüyor; her şeyi yapabilir. Ve benliği sonsuza kadar bitirmekle ne demek istiyor? Beni öldürebilir ama benliği nasıl öldürecek?"

İmparator Wu tüm gece uyuyamadı. Defalarca fikrini değiştirdi; gitmek mi yoksa gitmemek mi? Ama Bodhidharma'nın gözlerinde bir şey vardı, sesinde bir şey vardı ve, "Kesin olarak dörtte gel sadece ve benliğini sonsuza kadar bitireceğim! Bunun için endişelenmene gerek yok!" derken belirli bir otorite aurası vardı. Söylediği şey saçma geldi ama onu söyleyiş tarzı ve görüntüsü o kadar inandırıcıydı ki: Ne dediğini biliyordu.En sonunda Wu gitmeye karar verdi. Risk almaya karar verdi: "En kötü ihtimalle beni öldürebilir, daha kötü ne olabilir ki? Ve ben her şeyi denedim. Bu benliksizliği elde edemiyorum ve şu benliksizliğe ulaşmadan da ıstırabın bir sonu yok."

Tapınağın kapısını çaldı ve Bodhidharma, "Geleceğini biliyordum; Ayrıca tüm gece boyunca fikrini değiştirip durduğunu da biliyordum. Ama bunun bir önemi yok; geldin. Şimdi lotus pozisyonunda otur ve gözlerini kapa ve ben de senin önünde oturacağım. Benliğini içerde bulduğun anda hemen onu yakala ki ben de onu öldürebileyim. Onu sadece sıkıca tut ve bana onu yakaladığını söyle ve ben de onu öldüreceğim ve bu iş bitecek. Bu sadece dakikalar sürecek bir iş" dedi.

Wu biraz korkmuştu. Bodhidharma çılgın bir adammış gibi göründü; çılgın bir adam gibi bir portre çizerdi ama öyle değildi. Resimler semboliktir. İnsanlarda bırakmış olduğu izlenim bu olmalı. Bu onun gerçek yüzü değildi ama insanların anımsadığı resim bu olmalıydı. Wu'nun önünde

kocaman sopasıyla oturuyordu ve ona, "Onu yakaladığın zaman bir an dahi bekleme – içerdeki her çatlağı, her köşe-bucağı araştır – gözlerini aç ve onu yakaladığını bana söyle ve ben de onu öldüreyim" dedi.

O zaman sessizlik vardı. Bir saat geçti, iki saat geçti. Sonunda güneş doğuyordu ve Wu faklı bir adamdı. Bu iki saat içinde kendi içine baktı, her köşeye her aralığa. Bakmak zorundaydı; şu adam orada oturuyordu; kafasına sopasıyla vurabilirdi. Her şeyi bekleyebilirdin, her şeyi, Bodhidharma görgü, nezaket kurallarına uyacak bir adam değildi; Wu'nun mahiyetindekilerden birisi değildi. O yüzden Wu azimli bir şekilde, yoğun olarak bakmak zorundaydı. Ve baktıkça rahatlamaya başladı... çünkü hiçbir yerde yoktu! Ve onu aradıkça tüm düşünceler yok oldu. Arayış o kadar yoğundu ki tüm enerjisi o işin içindeydi; düşünecek ve arzulanacak ve ıvır-zıvır şeyler için hiçbir şey yoktu.

Güneş doğmaktayken Bodhidharma Wu'nun yüzünü gördü; aynı adam değildi: O kadar sessiz, o kadar derin. Yok olmuştu.

Bodhidharma onu sarstı ve dedi ki: "Gözlerini aç; orada değil. Onu öldürmem gerekmiyor. Ben şiddet uygulayacak bir adam değilim, ben bir şey öldürmem! Ama bu benlik yok. Hiç onu aramadığın için var olmayı sürdürür. O sadece senin onu aramamanda, farkında olmamanda var olur. Şimdi kayboldu."

İki saat geçmişti ve Wu son derece memnundu. O hiç böyle tatlılığın, böyle tazeliğin, böyle yeniliğin, böyle güzelliğin tadına bakmamıştı. Ve o yoktu. Bodhidharma sözünde durmuştu. İmparator Wu onun önünde eğildi, ayağına dokundu ve, "Lütfen senin deli olduğunu düşündüğüm, nezakete sahip olmadığını düşündüğüm, senin tuhaf olduğunu düşündüğüm, tehlikeli olabileceğini düşündüğüm için beni affet. Senden

daha merhametli bir insan görmedim…tamamen doyuma ulaştım. Artık içimde hiçbir soru yok" dedi.

İmparatot Wu öldüğünde mezarına altın harflerle Bodhidharma'nın sözlerinin kazınmasını istemiştir, bu sayede asırlar boyunca gelecek olan insanlar bilecektir ki... "Çılgın görünen ama mucizeler yaratabilmeye muktedir olan bir adam vardı. Hiçbir şey yapmadan benim bir benliksiz olmama yardım etti. Ve o zamandan beri her şey değişti. Her şey aynı ama ben aynı değilim ve hayat saf bir sessizlik şarkısına dönüştü."

Niçin bana ıstırap veren şeyleri bırakmak çok acı veriyor?

Sana ıstırap veren şeyler sana bazı zevkler de veriyor olmalı; aksi taktirde bu soru ortaya çıkmazdı. Şayet saf ıstırap olsaydı onları bırakabilirdin. Fakat hayatta hiçbir şey saf değildir; her şey karşıtı ile karışmış haldedir. Her şey karşıtını rahminde taşır.

Istırap dediğin şeyi analiz et, içine nüfuz et ve sana sahip olmak istediğin bir şeyi verdiğini göreceksin. Belki henüz gerçek değil, sadece bir umut belki de sadece gelecekte olacak bir vaattir ama yarın her zaman için arzuladığın ve özlemini çektiğin şeyin gerçekleşeceği umuduyla ıstıraba tutunursun, acıya tutunursun. Zevk umudu için ıstıraba katlanırsın. Şayet saf ıstırap olsa ona tutunmak imkânsız olurdu.

Istırabınla ilgili olarak sadece daha çok tetikte ol, gözlemle. Mesela kıskanç hissediyorsun. Bu ıstırap verir. Ama çevreye bir bak; bunda olumlu bir şey olmalı. Ayrıca bu sana biraz başkalarından ayrı olduğun duygusu, biraz üstün olma duygusu, biraz ego da verir. Kıskançlığın en azından sevgiymiş gibi rol yapar. Kıskanç hissetmezsen belki de artık

sevmediğini ve kıskançlığa tutunduğunu çünkü sevgine – en azından sevgi fikrine – tutunmak istiyor olduğunu düşüneceksin. Eğer kadının ya da erkeğin bir başkasıyla birlikte olur ve pek de kıskanç hissetmezsen, hemen artık sevmediğin endişesine kapılırsın. Oysa sana asırlardır sevgililerin kıskanç olduğu söylendi. Kıskançlık sevginin tümleşik bir parçası haline gelmiş durumda: Kıskançlık olmadan sevgin ölür; sadece kıskançlık ile senin sözde sevgin yaşayabilir. Sevgini istiyorsan kıskançlığını ve onun tarafından yaratılmış ıstırabı da kabul etmek zorunda kalacaksın.

Ve zihnin mantıklı nedenler bulma konusunda çok kurnaz ve hilekârdır. "Kıskanç hissetmek doğaldır" diyecektir. Ve o doğal görünür çünkü diğer herkes aynı şeyi yapıyor. Zihnin, "Sevgilin seni terk ettiğinde kalbinin kırılması doğaldır çünkü o kadar çok sevdin ki! Nasıl sevgilin seni terk ettiğinde acıdan, yaradan kaçınabilirsin?" der. Aslında yarandan çok ince ve bilinçsiz bir şekilde keyif de alıyorsun. Yaran sana muhteşem bir sevgili olduğun, çok fazla, çok derinden sevdiğin fikrini veriyor. Sevgin çok engin, sevgilin seni terk ettiği için darmadağın oldun. Dağılmamış dahi olsan dağılmış gibi yaparsın kendi yalanına inanacaksın. Çok büyük bir ıstırap içerisinde olduğuna inanacaksın, ağlayıp, sızlanacaksın ve gözyaşların hakiki falan olmayacaktır ama sırf kendini çok büyük bir âşık olduğuna ikna etmek için ağlayıp zırlayacaksın.

Her türden ıstırabı sadece gözle: Ya içinde kaybetmeye hazır olmadığın bir zevk vardır yahut önünde bir havuç gibi sallanan bazı umutlar vardır. Ve o çok yakın görünür, hemen köşe başındadır ve sen çok yol kat ettin ve hedef o kadar yakındadır ki: Niye bırakasın? Onun içinde bir mantık; kimi ikiyüzlülükler bulacaksın.

Sadece birkaç gün önce bir kadın erkeğinin onu terk ettiğini ve ıstırap

çekmediğini bana yazdı: Kendisinde yanlış olan şeyin ne olduğunu bilmek istiyor. "Niçin ıstırap çekmiyorum? Çok mu sertim, taş kalpliyim? Hiç azap çekmiyorum." Darmadağın olmayı bekliyordu. "Tam aksine," diye yazmış, "İtiraf etmeliyim mutlu hissediyorum ve bu beni üzüyor. Bu ne biçim bir aşk? Mutlu, hafiflemiş hissediyorum; varlığımdan çok büyük bir yük kalkmış gibi." Bana, "Bu normal mi? Yoksa en basitinden bende yanlış bir şeyler mi var?" diye soruyor.

Onda yanlış hiçbir şey yok, o tamamen doğru. Aslında sevgililer – uzun bir birliktelikten ve birlikte olduğunuzda kaçınılmaz olan ıstıraplardan sonra – birbirlerini terk ettiklerinde bu bir rahatlamadır. Fakat bunun bir ferahlama olduğunu itiraf etmek egonun yapamayacağı bir şeydir. En azından birkaç gün asık suratla, gözlerinden yaşlar süzülerek dolaşacaksın; düzmece ama dünyaya hâkim olan düşünce budur.

Eğer birisi ölür ve sen üzülmezsen sende bir şeylerin yanlış gittiğini hissedersin. Bir kimse öldüğünde nasıl üzülmekten kaçınırsın? Bize bunun doğal olduğu söylendiği için o normaldir ve herkes doğal ve normal olmak ister. O normal değil, sadece ortalama. O normal değil, o sadece uzun zamandır geliştirilmiş bir alışkanlık; yoksa onun için ağlanıp zırlanacak hiçbir şey yoktur. Ölüm hiçbir şeyi yok etmez. Beden topraktır ve toprağa geri döner ve bilincin iki seçeneği vardır: Eğer hâlâ arzuları varsa, o zaman başka bir rahme gider ya da eğer tüm arzular yok olmuşsa varoluşun, ebediyetin rahmine gider. Hiçbir şey zarar görmez. Beden yeniden toprağın bir parçası olur, dinlenmeye geçer ve ruh da evrensel bilincin içine yönelir ya da başka bir bedenin içine girer.

Fakat sen ağlayıp sızlarsın ve üzüntünü pek çok gün taşırsın. Bu sadece bir formalitedir; ya da eğer o bir formalite değilse ölmüş olan insanı hiçbir zaman sevmemiş olma ihtimalin çok büyük bir olasılıktır ve şimdi de

pişmanlık duyuyorsun. Bu kişiyi hiçbir zaman tamamıyla sevmedin ve artık bunun için vakit yok. Artık o kişi ortadan kayboldu ve onlar asla mevcut olmayacak. Belki kocanla tartışmıştın ve o da aynı gece uykusunda öldü; şimdi o öldüğü için ağladığını söylüyorsun ama gerçekte ondan af dileyemediğin için ağlıyorsun. Bir hoşça kal bile diyemedin. Tartışma bir bulut gibi üzerinde sonsuza kadar asılı kalacak.

Şayet an be an tam olarak yaşarsan, o zaman asla hiçbir pişmanlık, suçluluk olmaz. Şayet tam olarak sevdiysen, hiçbir soru yoktur. Bir gün sevgili ayrılırsa, bu şimdi yollarımızın ayrıldığı anlamına gelir. Elveda diyebiliriz, birbirimize şükran duyabiliriz. Çok şey paylaştık, çok fazla sevdik, birbirimizin hayatlarını çok zenginleştirdik; bunda ağlayıp sızlanacak ve ıstırap çekilecek ne var ki?

Ancak insanlar kendi mantıksallaştırmalarıyla o kadar çok iç içe geçmişlerdir ki onun ötesini göremezler. Ve onlar her şeyi mantıksallaştırırlar. Son derece bariz olarak basit olan şeyler dahi karmaşıklaşır.

"Niçin bana ıstırap veren şeyleri bırakmak çok acı veriyor?" diye bana soruyorsun. Onların sana ıstırap verdiğine henüz ikna olmadın. Ben sana diyorum onlar sana ıstırap veriyor diyorum ama sen henüz ikna olmadın. Ve bu benim sana bunu söylememle ilgili bir şey değildir; temel olan şey senin şunu anlamak zorunda olmandır: "Bunlar bana ıstırap veren şeyler" ve ıstırabında çıkarların olduğunu görmek zorunda olacaksın. Şayet bu çıkarları istiyorsan ıstırapla yaşamayı öğrenmek zorunda kalacaksın; şayet ıstırabı bırakmak istersen, çıkarlarından da vazgeçmek zorunda kalacaksın.

Bunu hiç gözlemledin mi? Eğer ıstırabın hakkında insanlarla konuşursan

sana sempati duyarlar. Herkes acı çeken insana sempati duyar. Şimdi, şayet insanlardan sempati edinmek hoşuna gidiyorsa ıstırabını bırakamazsın; budur senin çıkarın.

Mutsuz koca eve gelir, karısı sevgi doludur, sempati doludur. Ne kadar mutsuzsa çocukları da o kadar onu düşüneceklerdir; ne kadar mutsuzsa arkadaşları o kadar cana yakın davranacaktır. Herkes ona dikkat eder. Mutlu olmaya başladığı anda hepsi duydukları sempatiyi keserler, elbette ki mutlu bir kişinin sempati duyulmaya ihtiyacı yoktur. Ne kadar mutlu olursa, hiç kimsenin onu umursamadığını daha çok fark eder. Sanki herkes ansızın katı, soğuk hale gelmiştir. Şimdi nasıl ıstırabından vazgeçebilirsin ki?

Bu dikkat çekme arzusunu bırakmak zorunda kalacaksın, bu insanların sana sempati duymasını arzulamaktan vazgeçmek zorunda kalacaksın. Aslında insanların sempatisini arzulamak çok çirkin bir şeydir: Seni bir dilenci yapar. Ve unutma ki sempati sevgi değildir; onlar sana acıyorlar, bir çeşit görevi yerine getiriyorlar: Bu sevgi değildir. Senden hoşlanmayabilirler ama yine de sana sempati duyacaklardır. Bu görgüdür, kültürdür, medeniyettir, formalitedir ve sen sahte şeyler üzerinden yaşıyorsundur. Istırabın gerçektir ve karşılığında elde ettiğin şey ise sahtedir. Elbette şayet mutlu olursan, şayet mutsuzluğunu bırakırsan, bu yaşam tarzında kökten bir değişim olacaktır; bir şeyler değişmeye başlayabilir.

Bir gün bana Hindistan'ın en zengin adamlarından birisinin karısı geldi ve dedi ki: "Ben meditasyon yapmak istiyorum ama kocam buna karşı."

"Niçin kocan meditasyona karşı?" diye sordum.

"Diyor ki, 'Olduğun halinle seni seviyorum. Meditasyondan sonra ne olur bilmiyorum. Eğer meditasyon yaparsan değişmen kaçınılmazdır; o zaman seni sevip sevemeyeceğimi bilemiyorum çünkü sen başka bir insan olacaksın" dedi.

Kadına, "Kocanın haklı olduğu bir şey var; kesinlikle her şey değişecek. Daha özgür olacaksın, daha bağımsız olacaksın. Daha neşeli olacaksın ve kocan da yeni bir kadınla yaşamayı öğrenmek zorunda kalacak. Senden bu halinle hoşlanmayabilir, aşağılık kompleksi hissedebilir. Şu an senden üstün görüyor kendisini" dedim.

"Kocan haklı; meditasyon yoluna girmeden önce bunun üzerinde düşünmelisin çünkü ileride tehlikeler mevcut" dedim.

Beni dinlemedi; meditasyon yapmaya başladı. Şimdi boşandı. Birkaç yıl sonra bana geldi ve "Sen haklıydın. Ben ne kadar sessizleştiysem kocam da o kadar bana öfkelendi. Hiç bu kadar saldırgan değildi; garip bir şey olmaya başladı" dedi. "Ben ne kadar dingin ve sessiz hale geldiysem, o da o kadar saldırganlaşıyordu." Onun tüm erkeksi şoven zihni işbaşındaydı. Kadının başına gelmekte olan huzur ve sessizliği yok ederek üstün olarak kalabilmeyi istedi. Ve bu istediği şekilde gerçekleşemediği için de kadını boşadı.

Bu çok garip bir dünya! Eğer huzurlu hale gelirsen insanlarla ilişkin değişecektir çünkü artık farklı bir kişisin. Şayet senin ilişkin ıstırabınla bağlandıysa, ilişki ortadan kalkabilir.

Bir arkadaşım vardı. Benim profesör olduğum üniversitede profesördü, çok büyük bir hayırseverdi. Hindistan'da dullarla ne yapılacağı hâlâ bir problemdir. Onlarla kimse evlenmek istemez ve dullar da evlenmek

konusunda çok da istekli değillerdir; bu bir günah gibi gelir onlara. Ve bu profesör bir dulla evlenmeye kendisini adamıştı. Kadına âşık olup olmadığını umursamıyordu – bu ikinci derecede önemliydi, konuyla alakası yoktu – onun ilgisini çeken tek şey bir dul olmasıydı. Ve bir kadını yavaş yavaş ikna etti ve kadın artık hazırdı.

Adama dedim ki: "Bu işe atılmadan önce en az üç gün düşün; kendini izole et. Kadına âşık mısın yoksa bu sadece büyük bir hayır işi mi?" Bir dul ile evlenmek Hindistan'da çok devrimsel, çok radikal bir şey olarak düşünülür. "Sadece bir devrimci olduğunu kanıtlamaya mı çalışıyorsun? Eğer bir devrimci olduğunu kanıtlamaya çalışıyorsan o zaman başın beladan kurtulamayacak; onunla evlendiğin an artık o bir dul olmayacak ve senin ilgin de kaybolacak."

Beni dinlemedi. Evlendi... ve altı ay sonra bana dedi ki: "Sen haklıydın." Ağladı. "Ben onun dulluğuna âşıktım, kendisi olduğu için ona değil ve artık kesinlikle o bir dul değil" dedi.

O zaman ben de ona, "Bir şey yap o zaman: İntihar et, onu yeniden bir dul yap, başka birisine daha devrimci olma şansı tanı!" dedim. Başka ne yapabilirsin ki?

Adamın zihni çok aptaldı, çok bilinçsizdi. Çok derin dalmış, uykuda, horluyor.

Sana ıstırap veren şeyleri bırakmazsın çünkü çıkarlarını görmemiş durumdasın, onlara derinlemesine bakmadın. Istırabından üretmekte olduğun birtakım zevkler olduğunu henüz anlamamış durumdasın. Her ikisini de bırakmak zorundasın ve o zaman bir sorun yoktur. Aslında ıstırap ve zevk sadece birlikte bırakılabilir. Ve sonrasında ortaya çıkan

şey ise coşkudur.

Coşku zevk değildir. Coşku mutluluk dahi değildir. Mutluluk her zaman için mutsuzlukla bağlıdır ve zevk de her zaman acıyla bağlıdır. Her ikisini de bırakmak... Sen ıstırabı bırakmak istiyorsun ki bu sayede mutlu olasın; bu kesinlikle yanlış bir yaklaşım. Her ikisini de bırakmak zorundasın. İkisinin birlikte olduğunu anladığında kişi onları bırakır; bir kısmını seçemezsin.

Hayatta her şeyin organik bir bütünlüğü vardır. Zevk ve acı iki ayrı şey değildir. Gerçekten bilimsel bir dil yaratacak olursak bu sözcükleri; zevk ve acıyı bırakmamız gerekecek. Tek bir sözcük yapacağız: acızevk, mutlulukmutsuzluk, gece-gündüz, yaşamölüm. Bunların her biri tek sözcüktür çünkü onlar ayrılamazlar. Ve sen bir kısmını seçmek istiyorsun: Sen sadece dikenleri değil gülleri istiyorsun, sen sadece geceyi değil gündüzü istiyorsun, sen sadece nefreti değil sevgiyi istiyorsun. Bu gerçekleşmeyecek; işlerin yürümesi bu şekilde olmaz. Her ikisini de bırakmak zorunda kalacaksın ve sonrasında tamamıyla farklı bir dünya ortaya çıkar: saadetin dünyası. Saadet ne acı ne de zevk tarafından rahatsız edilmeyen mutlak huzurdur.

Seymour ve Rose kırkıncı yıldönümlerini kutlamak için balaylarını geçirdikleri ikinci kattaki otel odalarına girmişlerdi.

"Şimdi," dedi Seymour, "tıpkı ilk gecedeki gibi elbiselerimizi çıkartıp odanın köşesine gidelim, ışıkları söndürüp sonra da birbirimize doğru koşalım ve kucaklaşalım." Soyundular, odanın ters köşelerine gittiler, ışıkları söndürdüler ve birbirlerine doğru koştular. Ancak yön duyguları kırk yıl tarafından köreltilmiştir, o yüzden de Seymour Rose'u ıskaladı ve doğrudan pencereye doğru gitti. Çimlerin üzerine sersemlemiş vaziyette

indi.

Seymour, resepsiyoncunun dikkatini çekebilmek için lobinin camlarına tıkladı. "Üst kattan aşağı düştüm," dedi. "Çıplağım ve odama geri dönmem gerekiyor."

"Sorun yok," dedi resepsiyoncu. "Kimse sizi görmeyecek."

"Çıldırdın mı sen? Tüm lobiyi baştan aşağı yürümem gerekiyor ve ben çırılçıplağım!"

"Kimse sizi göremez," diye tekrarladı resepsiyoncu. "Herkes üst kattaki yaşlı bir bayanı kapı tokmağından çıkartmaya çalışıyor!"

İnsanlar çok aptalca davranır. Sadece genç olanlar değil; sen yaşlandıkça, daha da aptallaşırsın. Görünen o ki daha çok yaşadıkça hayattan daha fazla aptallık biriktirirsin. Bir kimsenin kendi hayatına ve hayattaki kalıplarına bakmaya, gözlemlemeye başlaması çok ender olarak gerçekleşir.

Istırabının ne olduğunu, hangi arzuların ona sebebiyet verdiğini ve bu arzulara niçin yapışıp kaldığını gör. Ve bu arzulara tutunman ilk kez olmuyor; bu senin tüm hayatının kalıbı olmuştur ve sen hiçbir yere ulaşamamış durumdasın. Daireler içinde devam edip duruyorsun; asla herhangi gerçek bir gelişmeye ulaşmadın. Çocukça, salakça kalırsın. Seni bir Buda yapabilecek bir zekâyla doğarsın ama o gereksiz şeylerin içinde kaybolmuştur.

İktidarsız, yaşlı iki tane boğası olan bir çiftçi yeni, genç, kuvvetli bir boğa satın alır. Damızlık, otlaktaki inekleri birbiri ardına becermeye başlar

hemen. Bunu bir saat boyunca izledikten sonra antik çağdan kalma boğalardan birisi yerleri eşeleyip homurdanmaya başlar.

"Sorun nedir?" diye sorar diğeri. "Gençlik hayallerine mi kapıldın?"

"Hayır," der ilk boğa, "ama bu genç adamın benim de ineklerden birisi olduğumu düşünmesini istemiyorum."

İhtiyarlıklarında bile insanlar egolarını taşıyıp dururlar. Rol yapmak zorundalar, pozlar takınmak zorundalar ve onların hayatları çok uzun bir azap hikâyesinden başka bir şey değil. Ama yine de onu savunurlar. Onu değiştirmeye hazır olmaktansa çok savunmacıdırlar.

Tüm savunmaları, tüm zırhı bırak. Günlük hayatını an be an nasıl yaşadığını izle. Ve her ne yaşıyorsan detaylarına in. Bir psikanalizciye gitmene gerek yok, hayatının her kalıbını analiz edebilirsin; bu o kadar kolay bir işlemdir! Sadece izle ve neler olduğunu, neler olmakta olduğunu anlayabileceksin. Seçiyorsun ve sorun da budur; bir kısmı diğerine karşı seçiyorsun ve her ikisi de birliktedir. Hiç seçme. Sadece izle ve seçmeden farkında ol ve kendini cennette bulacaksın.

Kişi bir ilişkiye girmeden önce yalnızlık döneminden mi geçmelidir?

Evet, yalnızlığınla o kadar çok kalmalısın ki o tek başınalığa dönüşebilsin. Ancak o zaman derin, seni zenginleştiren bir ilişkiye girmeye muktedir olacaksın. Ancak o zaman sevginin içine yönelebileceksin. Yalnızlığınla o kadar çok kalmalısın ki o tek başınalığa dönüşebilsin derken ne demek istiyorum?

Yalnızlık negatif ruh hallerinden birisidir. Sözlüklerin söylediğinin zıddına tek başına olmak ise pozitiftir. Sözlüklerde yalnızlık ve tek başınalık aynı anlama gelir; hayatta ise değildir. Yalnızlık devamlı olarak diğerini özlediğin bir ruh halidir. Tek başınalık ise sürekli olarak kendinle birlikte olmanın zevkini çıkardığın bir ruh halidir. Yalnızlık ıstıraplıdır. Tek başınalık ise saadettir. Yalnızlık her zaman endişelidir, bir şeyleri kaçırır, bir şey için yanıp tutuşur, bir şeyi arzular. Tek başına olmak ise dışarı gitmeden, son derece doymuş, mutlu, kutlayan bir halde olmaktır, derin bir tatmindir. Yalnızlıkta sen merkezin dışındasın. Tek başınalıkta sen merkezde ve köklenmişsindir. Tek başınalık güzeldir. Onun bir seçkinliği, zarafeti, engin bir tatminin atmosferi vardır. Yalnızlık dilencilik gibidir; her yanında dilencilikten başka bir şey yoktur. Hiçbir zarafeti yoktur, aslında o çirkindir. Yalnızlık bağımlılıktır, tek başınalık ise saf bağımsızlıktır. Kişi kendisinin tüm dünyasıymış, kendisinin tüm varoluşuymuş gibi hisseder.

Şimdi, şayet birisiyle yalnızlık çektiğin için bir ilişkiye giriyorsan, o halde diğerini sömüreceksin demektir. Diğeri seni tatmin edecek bir araç haline gelecektir. Diğerini kullanacaksın ve herkes kullanılmaktan rencide olur çünkü hiç kimse burada başka birisi için bir araç olmak için bulunmuyor. Her insan evladı kendi içinde bir amaçtır. Hiç kimse bir eşya gibi kullanılmak için burada değildir, herkes bir kral gibi tapınılmak için buradadır. Hiç kimse başka birisinin beklentilerini yerine getirmek için burada değildir, herkes kendisi, sırf kendisi olmak için buradadır. O yüzden ne zaman bir ilişkiye yalnızlık nedeniyle girersen, ilişki halihazırda sallantıdadır. Başlamadan önce bile sallantıdadır o. O ölü doğmuş bir çocuktur. Senin için daha çok ıstırap yaratacaktır. Unutma yalnızlığına göre davranacak olursan seninle aynı yolun yolcusu bir kimseyle bir ilişkinin içine düşeceksin çünkü gerçekten kendi yalnızlığının içinde yaşayan kimseye çekici gelmeyeceksin. Onların çok altında kalmış olacaksın. Onlar en iyi ihtimalle sana sempati duyabilirler ama

sevemezler seni. Tek başınalığının zirvesindeki bir kimse sadece kendisi de tek başına olan birisini çekici bulur. O yüzden ne zaman yalnızlığın doğrultusunda hareket edersen aynı türden insanları bulacaksın; bir yerdeki kendi yansımanı bulacaksın. İki dilenci buluşacak, iki perişan kişi buluşacak. Ve hatırla; iki mutsuz insan buluştuğunda bu basit bir toplama işlemi değildir, bir çarpım işlemidir. Kendi yalnızlıklarında yapacaklarından çok daha fazla ıstırap yaratacaklardır.

Önce tek başına ol. Önce kendinden hoşlanmaya başla, önce kendini sev. Önce öylesine hakiki bir şekilde mutlu ol ki kimse gelmese bile önemi olmasın. Sen dolusun, taşıyorsun. Şayet kimse kapını çalmazsa bu mükemmelen iyidir; hiçbir şey kaçırmıyorsun. Kimsenin gelip kapını çalmasını beklemiyorsun. Sen evdesin; birisi gelirse iyidir, güzeldir. Kimse gelmezse bu da iyidir, güzeldir. O zaman ilişkiye gir. Artık bir efendi gibi giriyorsun, bir dilenci gibi değil. Artık bir imparator gibi girersin, bir dilenci gibi değil.

Ve kendi tek başınalığında yaşamış bir kişi her zaman için kendisi gibi tek başınalığını güzel bir şekilde yaşamış bir kimseyi çekici bulacaktır çünkü benzerler benzerlerini çeker. İki efendi – kendi varlıklarının, tek başınalıklarının efendileri – buluştuğunda mutluluk sadece birbirine eklenmez, birbiriyle çarpılır. Bu muazzam bir kutlama olayına dönüşür. Ve onlar sömürmez, onlar paylaşır. Onlar birbirini kullanmaz. Aksine onlar bir hale gelir ve onları çevreleyen varoluşun tadını çıkarır.

Yalnız insanlar her zaman birbirleriyle yüzleşir, karşı karşıya gelir. Tek başınalığı bilmiş iki kişi, her ikisinden de daha yüksekteki bir şey ile yüzleşiyor. Her zaman şu örneği veririm: İkisi de yalnız olan sıradan iki sevgili her zaman birbirlerinin yüzüne bakar; iki gerçek sevgili bir dolunay gecesinde birbirlerinin yüzüne bakmayacaktır. Belki el ele tutuşacaklardır

ama göğün yükseklerindeki dolunaya bakıyor olacaklardır. Birbirlerinin yüzlerine bakmıyor olacaklar, birlikte başka bir şeye bakacaklardır. Bazen birlikte Mozart ya da Beethoven ya da Wagner'in senfonisini dinleyecekler. Bazen bir ağacın altında oturup kendilerini sarmalayan ağacın o muazzam varlığından keyif alacaklar. Bazen bir şelalenin yanında oturup orada sürekli yaratılan vahşi müziği dinleyecekler. Bazen okyanusun kıyısında gözlerinin görebildiği en uzak noktaya ikisi de bakacak. Ne zaman iki yalnız insan buluşsa birbirlerine bakar çünkü onlar sürekli olarak birbirlerini sömürecek yollar ve araçlar – diğeri nasıl kullanılır, nasıl diğeri aracılığıyla mutlu olunur – ararlar. Fakat kendileriyle derinden tatmin olmuş insanlar birbirlerini kullanmaya çalışmıyorlar. Daha çok yol arkadaşı haline gelirler; kutsal bir yolculuğa çıkarlar.

Hedef yüksektir, hedef uzaktadır. Onların ortak ilgi alanı onları birleştirir. Sıradan olanda ortak ilgi sekstir. Seks iki kişiyi anlık olarak ve gelişigüzel ve çok yüzeysel olarak birleştirebilir. Gerçek sevgililerin daha ihtişamlı ortak ilgileri vardır. Bu seks olmayacak demek değildir, olabilir ama daha büyük bir ahengin parçası olarak. Mozart ya da Beethoven'in senfonisini dinlerken o kadar yakın, o kadar yakın, o kadar yakın hale gelebilirler ki sevişebilirler ama bu daha büyük bir Beethoven senfonisinin içinde olur. Senfoni gerçek olan şeydir ve aşk ise onun bir parçası olarak gerçekleşir. Ve sevgi peşine düşülmeden, düşünülmeden, kendi kendine, basit bir şekilde, daha büyük bir ahengin parçası olarak gerçekleştiğinde, tamamen farklı türden bir niteliği olur. O ilahidir, o artık insani değildir.

Mutluluk (happiness) sözcüğü bir İskandinav sözcüğü olan hap'tan gelmektedir. Başa gelme (happening) sözcüğü de aynı kökten gelir. Mutluluk başa gelen şeydir. Onu üretemezsin, ona emredemezsin, onu zorlayamazsın. En iyi ihtimalle ona kendini açık tutabilirsin. Ne zaman başına gelirse gelir.

İki gerçek sevgili her zaman mutluluk için açıktırlar ama asla onun hakkında düşünmezler; asla onu bulmaya çalışmazlar. O zaman asla hayal kırıklığına uğramazlar çünkü o ne zaman başa gelecekse gelir. Onlar durumu yaratıyor; aslında eğer kendinle mesutsan zaten durumun kendisisin ve diğeri de mutluysa, o da halihazırda durumun kendisidir. Bu iki durum yakınlaştığında daha büyük bir durum yaratılır. Bu daha büyük durumda çok şey başa gelir, hiçbir şey yapılmaz.

İnsan mutlu olmak için bir şey yapmak zorunda değil. İnsan sadece akmalı ve kendini bırakmalıdır.

Bu durumda soru şudur: "Kişi bir ilişkiye girmeden önce yalnızlık döneminden mi geçmelidir?" Evet; kesinlikle evet. Bu böyle olmak zorunda, aksi taktirde hayallerin yıkılacak ve sevgi adına sevgiyle alakası olmayan başka bir şey yapıyor olacaksın.

Gerçekten olan şeyin hepsi bu mu? Hayatım çok anlamsız ve boş geliyor. Sürekli daha fazla bir şey olmalı diye düşünüyorum. Daha fazla bir şeylerin olmasını istiyorum.

Sonsuz bir şekilde dahası var ama senin istemen ona ulaşmak için bir engel. Arzu etmek seni çevreleyen bir duvar gibidir; arzulamamak bir kapı haline gelir.

Bu hayatın en paradoksal ama çok temel bir kanunudur: Arzula ve kaçıracaksın, arzulama, o senindir.

İsa, ara ve onu bulacaksın der. Buda ise der ki: Arama; aksi taktirde onu

kaçıracaksın. İsa der ki: İste ve o sana verilecektir. İsa, kapıyı çal ve kapılar açılacaktır der. Buda, bekle... bak... kapılar kapalı falan değil der. Kapıyı çalıyorsan eğer, kapıyı çalmanın kendisi başka bir yeri – duvarı – yokladığını gösterir çünkü kapılar her zaman açıktır.

İsa, Buda kadar aydınlanmıştır çünkü çok aydınlanmak ya da az aydınlanmak gibi bir şey söz konusu değildir. O halde bu fark niçin var? Fark İsa'nın konuştuğu insanlardan kaynaklanır. İsa bir yola girmemiş, hayatın gizemlerine kendisini açmamış insanlara konuşur. Buda tamamıyla farklı türden bir gruba; bir yola girmiş, ehil olmuş, paradoksal olanı anlayabilecek olanlara konuşur. Paradoksal gizemli demektir.

Diyorsun ki "Hayatım çok anlamsız ve boş geliyor..." O, çok anlamsız ve boş geliyor çünkü hep daha fazlası için yanıp tutuşuyorsun. Yanıp tutuşmayı bırak ve sonrasında çok kökten bir dönüşüm yaşayacaksın. Daha fazlasını istemeyi durdurduğun anda birden boşluk kaybolur. Boşluk daha fazlasını istemenin bir yan ürünüdür, o daha fazlasını arzulamanın bir gölgesidir. Bırak arzulama kaybolsun ve geri dönüp bak; artık gölge yoktur.

Zihnimiz, daha fazlasını; sürekli olarak daha fazlasını istemektir. Ne kadarına sahip olduğun hiçbir şeyi değiştirmez, zihin daha fazlasını istemeyi sürdürecektir. Ve o daha fazlasını istemeye devam edeceği için de sen sürekli olarak boş olduğunu, çok şeyi kaçırdığını hissediyorsun. Anlayabiliyor musun? Boşluk hissi daha fazla istemek tarafından yaratılır. Boşluk mevcut değildir, o boş bir inançtır ama sen arzunun ağına takıldığında çok gerçek görünür.

Arzunun senin boşluğunun nedeni olduğunu anla. Arzulamanı izle ve izlemenin içindeyken o kaybolur ve onunla birlikte boşluk da kaybolur.

Sonra çok derin bir tatmin gelir. O kadar dolu hissedersin ki taşmaya başlarsın. O kadar çok vardır ki paylaşmaya başlarsın, vermeye; sırf vermenin zevki için vermeye başlarsın, başka bir şey için değil. Yağmur suyuyla ağzına kadar yüklü bir bulut gibi: Bir yere yağmak zorundadır. Hiçbir şeyin yetişmeyeceği taşların üzerine yağacaktır; koşulsuzca yağacaktır. Burası yağılacak doğru yer midir değil midir diye sormayacaktır. O yağmur suyuyla o kadar yüklenmiştir ki kendini yükten kurtarmak için yağmak zorundadır.

Arzulama yok olduğunda öylesine saadetle dolar, öylesine tatminle dolar, öylesine dolulukla dolarsın ki paylaşmaya başlarsın. Bu kendiliğinden olur. Ve o zaman hayatta anlam vardır, o zaman hayatta önem vardır. O zaman şiir, güzellik zarafet mevcuttur. O zaman müzik, ahenk vardır; hayat bir dansa dönüşür.

Bu boşluk ve anlamsızlık senin yaptığın bir şeydir, o yüzden onu tersine çevirebilirsin. "Gerçekten olan şeyin hepsi bu mu?" diye soruyorsun. Sorunu yaratan budur. Ve ben daha fazlası yoktur demiyorum; hayal bile edemeyeceğinden çoğu var. Onu gördüm, onu duydum, onu yaşadım; sonsuz miktarda dahası var! Ancak, şayet arzulama sürerse onunla hiçbir zaman temasa geçemeyeceksin. Arzulamak bir duvardır, arzulamamak ise bir köprüdür. Saadet bir arzulamama halidir, ıstırap bir arzulama halidir.

"Gerçekten olan şeyin hepsi bu mu?" diyorsun. Ne kadar istersen, o kadar kaçırırsın. Seçim senin. Istırap içerisinde kalmak istersen daha çok, daha ve daha çok iste ve daha ve daha çok kaçıracaksın. Bu senin seçimin, unutma, bu senin sorumluluğun. Kimse seni zorlamıyor. Şayet gerçekten olanı görebilirsen, gelecek için, daha fazlası için yanıp tutuşma. Sadece olanı gör.

Zihin sürekli olarak istiyor, arzuluyor, talep ediyor ve yoksunluk duygusu yaratıyor çünkü o beklentiler üzerinde yaşar. Tüm dünya anlamsız hissetmekten ıstırap çekiyor ve bunun nedeni de şimdiye kadar hiç olmadığı kadar çok arzu duyuyor. İlk defa insan şimdiye dek arzuladığından daha çoğunu arzuluyor. Bilim ona daha çok arzu etmesi için çok fazla umut vermiş, desteklemiştir. Yirminci yüzyılın başlarında dünyanın her tarafında çok büyük bir iyimserlik vardı ve herkes, "Altın çağ geldi, hemen köşe başında duruyor. Ona eriştik. Hayat süremizin içinde cennetin yeryüzüne indiğini görebileceğiz" diye düşünüyordu. Doğal olarak herkes daha fazlasını ve daha fazlasını ve daha fazlasını arzulamaya başladı.

Cennet dünyaya inmedi. Onun yerine dünya bir cehenneme döndü. Bilim senin arzularını serbest bıraktı, senin arzularını destekledi. Bu arzuların tatmin edilebileceği konusundaki umutlarını destekledi. Ve sonuç tüm dünyanın derin bir ıstırap içinde yaşıyor olmasıdır. Bu hiçbir zaman böyle olmamıştı. Bu çok garip çünkü ilk defa insanlar hiç olmadığı kadar çok şeye sahip. İlk defa insanlar daha çok güvenliğe, emniyete, daha çok bilimsel teknolojiye, hiç olmadığı kadar çok konfora sahiptir. Ama daha çok anlamsızlık da mevcuttur. İnsan hiçbir zaman bu kadar umutsuz, daha fazlasını elde etmek için bu kadar çaba içerisinde olmamıştı.

Bilim sana arzulamayı verir; meditasyon ise sana arzulamaya ilişkin olarak bir kavrayış verir. Bu kavrayış senin arzuyu bırakmana yardım eder. Ve ansızın şu ana kadar saklı kalmış olan bir şey ortaya çıkar, görünür olur. Varlığının içinden bir şey yukarı doğru fışkırır ve arzulamış olduğun her şey tatmin olur...ve dahası. Hayal etmiş olduğundan, herhangi birisinin bugüne kadar hayal etmiş olduğundan fazlası mevcut. Hayal edilemeyecek saadet üzerine iner. Ama sen zemini hazırla. Doğru

toprağı hazırla. Arzulamamak doğru toprağın adıdır.

Sadece alıcı bir ruh halinde ol. Saldırgansın; daha fazlasını istiyorsun, bu inceden bir saldırganlıktır. Açık, alıcı, müsait ol...o zaman mümkün olan tüm mucizelere hak kazanırsın.

Tuzağa düşmüş hissediyorum. Yaptığım her şeyin anlamsız bir delilik olduğunu düşündüğümde can sıkıntısının yarattığı hüsran sadece artıyor. Can sıkıntısı tam olarak nedir?

Can sıkıntısı insan hayatındaki en önemli şeylerden birisidir. Sadece insanın can sıkıntısı duyma becerisi vardır; başka hiçbir hayvanın can sıkıntısı duyma becerisi yoktur. Can sıkıntısı sadece zihin aydınlanmaya daha çok ve daha çok yakınlaşmaya başladığında var olur. **Can sıkıntısı aydınlanmanın diğer kutbudur. Hayvanlar aydınlanamaz o yüzden de canları da sıkılamaz.**

Can sıkıntısı hayatın boşluğunun, onun sürekli dönen bir tekerlek olduğunun farkına varıyor olduğunu gösteriyor. Bu şeylerin hepsini daha önce yapmışsın; hiçbir şey olmuyor. Tüm bu yolculuklarda bulundun; bundan hiçbir şey çıkmıyor. Can sıkıntısı hayatın ve hayatın tüm olasılıklarının boş, anlamsız olduğu müthiş bir anlayışın ortaya çıkmaya başladığının ipuçlarından birisidir.

Şimdi can sıkıntısına iki şekilde yanıt verebilirsin. İlk yol insanların normalde yaptığıdır: ondan kaç, ondan uzak dur, onunla göz göze gelme, onunla yüzleşme. Onu arkanda bırak ve uzaklaş; seni meşgul edecek, takıntı haline gelebilecek; bir daha asla can sıkıntısının ortaya çıkışını göremeyeceğin, seni hayatın gerçeklerinden çok uzaklara götürecek

şeylere doğru koş.

Bu nedenle insanlar alkolü ve uyuşturucuları icat etti. Onlar can sıkıntısından kaçmanın yollarıdır. Fakat gerçekten kaçamazsın; sadece bir süreliğine kaçınabilirsin. Tekrar ve tekrar can sıkıntısı geliyor olacak ve daha çok ve daha çok gürültülü olacak. Sekse, çok fazla yemeye, müziğe sığınabilirsin; bin bir çeşit şeyin içine kaçabilirsin. Fakat tekrar ve tekrar can sıkıntısı ortaya çıkacaktır. O kaçınılabilecek bir şey değildir; o insanın gelişiminin bir parçasıdır. Yüzleşmek zorunluluğu vardır.

Diğer yanıt ise onunla yüzleşmektir, onun meditasyonunu yapmaktır, onunla olmaktır. Buda'nın bodhi ağacı altında yapıyor olduğu şey buydu; Zen insanlarının asırlar boyudur yapmakta olduğu şey budur.

Meditasyon tam olarak nedir? Can sıkıntısıyla yüzleşmek meditasyondur. Bir meditasyoncu sürekli ne yapıyor? Sessizce oturup kendi merkezine bakıyor ya da kendi nefesini izliyor; bu şeylerle kendisini eğlendirdiğini mi düşünüyorsun? O sonuna kadar sıkılıyor! Bu nedenle Zen ustası elinde sopasıyla dolaşıyor etrafta; bu canı sıkılmış insanların uykuya dalması kaçınılmazdır. Başka bir kaçış yoktur, o halde tek bir kaçış kalır: en azından uykuya dalabilirler. Kaçamazlar. Kendi kendilerine Zen eğitiminin ve disiplininin bir parçası oldular; kaçamazlar. Ama bir kaçış yolu her zaman vardır. Uykuya dalabilirsin, o zaman her şeyi unutabilirsin. Bu nedenle insan meditasyonda uyku hisseder.

Meditasyondaki tüm gayret bunun içindir: Canın sıkılsın ve ondan kaçma ve uyanık kal çünkü eğer uyursan kaçmış olursun. Uyanık kal! Onu izle, tanık ol ona. Şayet oradaysa oradadır. Onun içine, en içindeki özüne doğru bakılmak zorunda.

Şayet kaçmadan can sıkıntısının içine sürekli bakmaya devam edersen patlama gelir. Bir gün can sıkıntısına derinlemesine bakarken ansızın kendi yokluğunun içine nüfuz edersin. Can sıkıntısı sadece senin manevi yokluğunun içinde olduğu ambalajdır, kaptır. Eğer can sıkıntısından kaçarsan, kendi yokluğundan kaçıyor olacaksın. Şayet can sıkıntısından kaçmazsan, şayet onunla birlikte yaşamaya başlarsan, şayet onu kabul etmeye, buyur etmeye başlarsan... Meditasyon buna ilişkin bir şeydir: Sıkıntıyı buyur etmek, onun içine kişinin kendi isteği ile gitmesidir; onun gelmesini beklemek değil, onu aramaktır.

Bir yoga duruşunda saatlerce oturmak, sadece nefesini izlemek,… kişi fena halde sıkılır. Ve meditasyonun tüm eğitimi can sıkıntısına yardımcı olacak şekildedir. Bir Zen manastırında her gün sabahın aynı saatinde kalkmak zorundasın; her gün yıllar yıllar boyunca. Yaz ya da kış olması fark etmez. Erken kalkmak, saat üçte banyo yapmak zorundasın. Aynı çayı içmek zorundasın ve oturmak zorundasın... Aynı mimikler tekrar tekrar birbirini takip eder. Ve bütün gün ayrıca sabit bir rutindir: Kahvaltını belli bir saatte alacaksın, sonra yeniden meditasyon yapacaksın, sonra belli bir saatte yemek yiyeceksin; ve aynı yemek! Her şey can sıkıntısına yardımcı olur.

Ve aynı giysiler, aynı manastır ve aynı usta her gün sopası ile etrafta dolaşıyor. Her gün akşamleyin usta ile bir seansa girmek zorundasın. Ve verilen sorular üzerinde meditasyon yapmak için öyle sıkıcıdır ki; "tek elin çıkardığı el çırpma sesi nedir?" sadece bir düşün; seni çıldırtacak! Tek elin çıkardığı el çırpma sesi nedir? Biliyorsun ki bunun bir anlamı yoktur; herkes bunun bir cevabı olmadığını biliyor. Ve usta ısrarla, "tekrar etmeye devam et, bunun üzerine meditasyon yap" demeye devam ediyor.

Her şey çok iyi işler. Can sıkıntısı; çok büyük, çok engin bir şekilde

yaratılmak zorundadır. Can sıkıntısına tamamıyla izin verilmek zorundadır, her yönden desteklenip yardım edilmek zorundadır. Aynı akşam, aynı iş, aynı mantrayı tekrar. Yine aynı saatte uyumak zorundasın... ve bu böyle devam eder, bu tekerlek. Birkaç gün içerisinde fena halde sıkılırsın ve kaçamazsın. Bir kaçış yolu yoktur. Sinemaya gidemezsin, televizyon seyredemezsin; ondan kaçmana yardım edecek hiçbir şeye sahip olamazsın. Onun içine yeniden ve yeniden fırlatılırsın.

Onunla yüzleşmek için büyük bir cesarete ihtiyaç vardır. Bu nerede ise ölüm gibidir; aslında ölümden daha zordur. Çünkü ölüm sen bilinçsizken gelir. Ve sen her türden can sıkıntısını harekete geçiriyorsun. Ne olur? Meditasyonun sırrı budur: şayet izlemeye, izlemeye, izlemeye devam edersen can sıkıntısı büyür ve büyür, daha ve daha çok yoğunlaşır ve sonra da zirve. Hiçbir şey sonsuza kadar sürmez; tekerleğin döndüğü bir nokta vardır şayet en uca, en tepeye gidersen o zaman değişim, dönüşüm; – aydınlanma, satori ya da onu nasıl adlandırmak istersen – gerçekleşir. Sonra bir gün ansızın can sıkıntısı çok fazla hale gelir. Boğulursun, nerede ise seni öldürür. Bir can sıkıntısı okyanusu ile çevrelendin. O seni ezer ve bir kaçış yolu yoktur. Onun yoğunluğu ve bütünlüğünün ta kendisi ve tekerlek döner. Ansızın can sıkıntısı kaybolur ve satori, samadhi vardır. Yokluğunun içine girmiş durumdasın.

Artık hiç can sıkıntısı olmayacak. Hayatın yokluğunu görmüş oldun. Yok oldun; kim sıkılabilir ki? Neyle? Artık yoksun. Yok edildin.

"Can sıkıntısı tam olarak nedir?" diye soruyorsun.

Bu çok büyük bir manevi olgu. Bu nedenle mandalar sıkılmıyor; onlar mükemmelen mutlu ve coşku dolu gözüküyor. Sadece insan sıkılır. Ve ayrıca insanda da yalnızca çok yetenekli ve zeki olanlar sıkılır. Aptal

insanlar sıkılmaz. Onlar işlerini yaparken, para kazanırken, daha büyük bir banka hesabı oluştururken, çocuklarını yetiştirirken, çoğalırken, yerken, sinema salonunda otururken, restorana giderken, şuna-buna katılırken mükemmel bir şekilde mutludur. Onlar keyif alıyorlar! Onlar sıkılmıyor. Onlar en düşük türdür; onlar gerçekten mandaların dünyasına aittir. Onlar henüz insan değildir.

Bir kişi can sıkıntısı hissetmeye başladığında insan haline gelir. Bunu görebilirsin: En zeki çocuk en çok canı sıkılan çocuk olacaktır. Çünkü hiçbir şey uzun süre onun ilgisini çekemez. Er ya da geç gerçeğe takılacak ve soracaktır, "Şimdi ne var? Sıradaki ne? Bu bitti. Bu oyuncağı gördüm, onun içine baktım, onu açtım, onu analiz ettim, şimdi bitti; sıradaki ne?" Bir genç olana kadar çoktan canı sıkıldı bile.

Buda, son derece sıkılmıştı. Gençliğinin zirvesinde, sadece yirmi dokuz yaşında iken krallığını terk etti. Fena halde sıkılmıştı; kadınlardan, şaraptan, refahtan, krallıktan, her şeyden. Hepsini görmüştü, defalarca ve defalarca görmüştü. Sıkılmıştı. Dünyadan vazgeçmişti, dünya yanlış olduğundan değil, unutma. Geleneksel olarak, onun dünya kötü olduğu için dünyadan vazgeçtiği söylenir; bu silme saçmalıktır. Dünyadan vazgeçti çünkü ondan çok sıkılmıştı.

O kötü değildir iyi de değildir. Eğer zeki isen o sıkıcıdır. Şayet aptalsan devam edebilirsin. O zaman o bir atlıkarıncadır; o zaman bir duyudan ötekine gidebilirsin. Anlamsız şeylerle ilgileniyorsun ve tekrar edip duruyorsun ve tekrarı göremeyecek kadar bilinçsizsin; bunu dün yaptığını göremiyorsun ve bugün de ve aynı şeyi yarın da yapmayı hayal ediyorsun. Gerçekten hiç de zeki değilsin. Zekâ nasıl can sıkıntısından kaçınır? Bu imkânsızdır. Zekâ her şeyi olduğu haliyle görmektir.

Buda dünyadan sıkıntı nedeni ile vazgeçti; son derece sıkıldı dünyadan uzaklaştı. Ve ormanda bu altı yıl boyunca ne yapıyordu? Giderek daha çok canı sıkılıyordu. Ormanda oturarak ne yapabilirsin? Nefesini izle, merkezine bak, günlerce, yıllarca. Can sıkıntısını en üst noktasına kadar yarattı ve bir gece o kayboldu. O kendiliğinden kayboldu.

Eğer doruğa ulaşırsan... sırası gelir. O gelir! Ve bu mevsimin dönmesiyle varlığına ışık girer; sen kaybolursun sadece ışık kalır. Ve ışıkla keyif gelir. Coşku ile dolarsın; sen yoksun ama hiç sebep yokken coşku ile dolusun. Basit bir şekilde coşku varlığında kabarır.

Sıradan kişi bir sebep yüzünden coşkuludur; yeni bir kadına ya da yeni bir adama âşık olmuştur ve coşkuludur. Onun coşkusu anlıktır. Yarın bu kadından bıkacaktır ve yeni bir tanesini aramaya başlayacaktır. Sıradan insan yeni bir arabası olduğu için coşkuludur; yarın başka bir araba aramak zorunda kalacaktır. Bu böyle devam eder durur... ve nihayetinde kişinin canının sıkıldığı gerçeğini asla göremez. Ne yaparsan yap sonunda canın sıkılır, her eylem sonunda sıkıntı getirir. Zeki kişi bunu anlar. Ne kadar erken bunu anlarsan o kadar çok zekân ortaya çıkar.

O zaman geride ne kalır? O zaman sadece sıkıntı kalır ve kişi onun üzerine meditasyon yapmak zorundadır. Ondan kaçmanın bir yolu yoktur. O halde onun içine gir nereye gittiğini gör. Ve eğer onun içinde gitmeye devam edebilirsen o aydınlanmaya gider.

Sadece insan sıkılabilir ve sadece insan aydınlanabilir.

Uyuşturucu problemi ile ilgili bir şey söyleyebilir misin? İnsanları uyuşturucu kullanmaya iten şey nedir?

Bu yeni bir şey değildir, bu insanoğlu kadar eskidir. İnsanın kaçış aramadığı bir zaman hiç olmamıştır. Dünyadaki en eski kitap Rigveda'dır ve o uyuşturucu kullanımı ile doludur. Uyuşturucunun adı soma'dır.

Antik çağlardan beri tüm dinler, insanların uyuşturucu kullanmaması için çabalamıştır. Tüm devletler uyuşturuculara karşı olmuştur buna rağmen uyuşturucular devletlerden ya da dinlerden daha güçlü olduklarını kanıtlamıştır çünkü hiç kimse uyuşturucu kullananın psikolojisine bakmamıştır. İnsan perişan haldedir. O kaygı, keder ve hayal kırıklığı içinde yaşar. Görünen o ki uyuşturucu dışında bir kurtuluş yoktur.

Uyuşturucu kullanımını önleyecek tek yol insanların coşkulu, mutlu ve saadet dolu olmasını sağlamaktır.

Ben de, bir anlığına ıstırabını unutmana yardımcı olduğu basit gerçeği nedeni ile uyuşturuculara karşıyım. Onlar seni ıstırap ve acı ile savaşmak için hazırlamaz; aksine seni güçsüzleştirirler.

Fakat dinlerin ve devletlerin uyuşturucuya karşı olma nedenleri ile benim uyuşturuculara karşı olma nedenlerim taban tabana zıttır. Onlar insanların ıstırap içinde ve hayal kırıklığına uğramış bir şekilde kalmalarını ister çünkü acı çekenler asla başkaldırmaz; onlar kendi varlıklarında azap çekerler, darmadağındırlar. Onlar daha iyi bir toplumu, daha iyi bir kültürü, daha iyi bir insanoğlunu düşünemezler. Bu ıstırap yüzünden herkes kolaylıkla din adamının kurbanı haline gelebilir çünkü din adamları teselli edecektir. Ona diyeceklerdir ki: "Kutsanmış olanlar yoksullardır, kutsanmış olanlar boyun eğenlerdir, kutsanmış olanlar acı çekenlerdir çünkü Tanrı'nın krallığı onlara kalacaktır."

Acı çeken insanlık politikacıların da eline düşmüştür çünkü acı çeken insanlık biraz umuda ihtiyaç duyar; gelecekte bir yerdeki sınıfsız toplumun umudu, yoksulluğun, açlığın, ıstırabın olmayacağı bir toplum umudu. Kısacası eğer insanlar ufuktaki bir ütopyaya sahipse acılarına katlanmak için sabırlı olmayı başarabilirler. Ve ütopya sözcüğünün anlamını not etmelisin. Onun anlamı "hiç gerçekleşmeyecek olan"dır. O tıpkı ufuk gibidir; yerle göğün birleştiği yere koşup yetişebileceğini düşündürecek kadar yakındır. Fakat tüm hayatın boyunca koşabilirsin ve asla o yerle buluşamazsın çünkü öyle bir yer yoktur. O bir sanrıdır.

Politikacı vaatlerle yaşar, din adamı vaatlerle yaşar. Son on bin yılda kimse malları teslim etmemiştir. Onların uyuşturucuya karşı olma nedeni uyuşturucunun tüm tezgâhlarını yok etmesidir. Şayet insanlar afyon, haşhaş, LSD almaya başlarsa komünizmi umursamayacaklardır. Ve yarın ne olacağını umursamayacaklardır; ölümden sonraki hayatı umursamayacaklardır, Tanrıyı, cenneti umursamayacaklardır. Onlar anın içinde tatmin olacaklardır.

Benim nedenlerim burada farklıdır. Ben de uyuşturuculara karşıyım, dinlerin ve politikacıların köklerini kopardığı için değil senin maneviyata doğru giden içsel gelişimini yok ettiği için. Onlar sana vaat edilen topraklara ulaşmana engel olur. Gerçek olana ulaşma kapasiten varken sanrılara takılır kalırsın. Sana bir oyuncak verirler.

Fakat uyuşturucular ortadan kalkmayacağı için tüm devletlerin, tüm bilimsel laboratuarların uyuşturucuları yan etkilerinden arındırıp onları daha sağlıklı yapmalarını isterdim ki bu artık mümkündür. Aldous Huxley'in Rigveda anısına "soma" adını verdiği – hiçbir yan etkisi olmayacak, bağımlılık yaratmayacak, bir coşku, bir mutluluk, bir dans, bir şarkı olacak – uyuşturucuya benzer bir tanesini yaratabiliriz.

Şayet herkesin bir Gautam Buda haline gelmesini mümkün kılamıyorsak, Gautam Buda'nın yaşamış olması gereken aşkın ruh halinin anlık görüntülerine sahip olmalarını en azından engellemeye hakkımız yoktur. Belki bu küçük deneyimler kişiyi daha çok keşfetmeye sevk eder. Er ya da geç uyuşturucudan bıkacaktır çünkü aynı görüntüyü tekrar tekrar yineleyecektir. Bir görüntü ne kadar güzel olsa da tekrar etmek onu sıkıcı yapar.

O yüzden ilk olarak uyuşturucuları kötü etkilerden arındır. İkinci olarak bırak bunun tadını çıkarmak isteyen insanlar tadını çıkarsın. Ondan sıkılacaklar ve o zaman onların tek yolu nihai saadeti bulmak için bir meditasyon yöntemi aramak olacaktır.

Bu soru temelde genç insanlarla ilgilidir. Kuşaklar arasındaki mesafe dünyadaki en son olgudur; bu hiçbir zaman varolmamıştı. Geçmişte altı yedi yaşındaki çocuklar babaları ile birlikte geleneksel mesleklerinde ellerini ve zihinlerini kullanmaya başlardı. On dört yaşına geldikleri zaman çoktan esnaf, işçi olmuşlar, evlenmiş, sorumluluk sahibi olmuşlardı. Yirmi ya da yirmi dört yaşına geldiklerinde kendi çocukları vardı, bu nedenle de hiçbir zaman kuşaklar arasında bir mesafe yoktu. Her kuşak diğer kuşağın üzerine binerdi.

İnsanlık tarihinde ilk defa kuşaklar arasında mesafe belirdi; bu son derece önemli bir şeydir. Şimdi ilk kez olarak yirmi beş ya da yirmi altı yaşında üniversiteden dönene dek bir sorumluluğun yok; çocuk yok, kaygı yok ve hayalini kurabileceğin kocaman bir dünya var onu nasıl daha iyi yapmalı, onu nasıl daha zengin yapmalı, nasıl dahilerden oluşan bir ırk yaratmalı. On dört ile yirmi dört arasındaki yıllar kişinin bir hayalperest olduğu zamanlardır çünkü cinsellik olgunlaşıyor ve cinsellik

rüyaları olgunlaşıyor. Kişinin cinselliği okullar ve kolejler tarafından bastırılır o yüzden de genç kişinin tüm enerjisi hayallere gider. O bir komünist olur, o bir sosyalist olur, o bir Fabian olur, her türden şey olur. Ve bu zaman dünyanın işleyişi yüzünden onun hayal kırıklığına uğradığı zamandır. Bürokrasi, hükümet, politikacılar, toplum, din... görünen odur ki hayallerini gerçekleştiremeyecektir. Üniversiteden eve bir sürü fikirle döner ve her bir fikir toplum tarafından parçalanır. Kısa süre sonra yeni insanlık ve yeni dönem hakkındakileri unutur. O iş bile bulamaz, kendini bile doyuramaz. Nasıl zengin ve yoksulun olmayacağı sınıfsız bir toplumu düşünebilsin?

Onun uyuşturucuya yöneldiği zaman bu andır. Ona geçici rahatlama verir ama kısa süre sonra dozajı yükseltmek zorunda kalacağını fark eder. Ve olduğu haliyle uyuşturucular beden için, beyin için mahvedicidir; kısa süre sonra tamamıyla çaresizdir. Uyuşturucu olmadan yaşayamaz. Uyuşturucuda ise onun hayatı için bir yer yoktur. Fakat ben bundan genç insanlar sorumludur demiyorum ve onları cezalandırmak ve hapse atmak safi aptallıktır. Onlar suçlu değildir onlar kurbandır.

Benim düşünceme göre eğitim iki kısma ayrılmalıdır: birincisi entelektüel ve diğeri de pratik. Ta en başından itibaren bir çocuk okula sadece üç işlem öğrenmek için değil bir şey yaratmayı; kimi becerileri, kimi el sanatlarını öğrenmek için de girer. Zamanın yarısı entelektüel kazanımlar için verilmeli ve zamanın diğer yarısı da hayatın gerçek ihtiyaçlarına verilmelidir; bu onları dengede tutar. Ve üniversiteden çıkma vakti geldiğinde o bir ütopyacı olmayacaktır ve başkaları tarafından işe alınmayı beklemek zorunda kalmayacaktır. O kendi kendine bir şeyler yaratabiliyor olacaktır. Ve herhangi türden bir hayal kırıklığı hisseden öğrenciler için en başından her şey değiştirilmelidir. Hayal kırıklıkları varsa belki de doğru alanda doğru eğitimi almıyorlardır. Belki onlar bir

marangoz olmak istiyor ve sen onları bir doktor yapıyorsun; onlar bir bahçıvan olmak istiyor ve sen onları bir mühendis yapıyorsun.

Büyük bir psikolojik anlayışa ihtiyaç olacak, bu sayede her çocuk bir şey öğreneceği yöne sevk edilecektir. Ve her okulda, her kolejde, her üniversitede en az bir saat meditasyon herkes için zorunlu olacaktır, böylelikle ne zaman hayal kırıklığı ya da sıkıntı hissederse içine girebileceği ve hemen tüm sıkıntı ve hayal kırıklıklarından kurtulabileceği bir alanı olacaktır. Uyuşturucuya yönelmeye ihtiyacı yoktur. Cevap meditasyondur.

Fakat tüm bunları yapmaktansa iktidardaki insanlar aptalca şeyler yapmaya devam ediyor; yasaklama, cezalandırma. On bin yıldır yasakladığımızı ve başarılı olamadığımızı biliyorlar. Eğer alkolü yasaklarsan daha çok insan alkolik olur ve tehlikeli türde alkoller ortaya çıkar. Binlerce insan zehirlenerek ölür ve sorumlusu kimdir?

Şimdi genç insanları, şayet birisi uyuşturucu alıyorsa veya bir uyuşturucuya bağımlı ise cezalandırmaya değil tedaviye ihtiyacı olduğunu dahi anlamadan yıllarca hapse atıyorlar. O, tedavi edileceği, meditasyonun öğretileceği ve yavaş yavaş uyuşturuculardan daha iyi bir şeye doğru yöneltilebileceği bir yere gönderilmelidir. Bunun yerine onları hapse; yıllarca hapse atıyorlar! İnsan hayatına hiç değer vermiyorlar. Şayet yirmi yaşındaki bir genç adama on yıl hapis verirsen onun en değerli zamanını boşa harcamış olursun – ve hiçbir faydası olmadan – çünkü cezaevinde bütün uyuşturucular diğer her yerden daha kolay bulunur. İçerdekilerin hepsi amatörlerin öğretmenleri haline gelen çok becerikli uyuşturucu kullanıcılarıdır. On yıl sonra kişi mükemmel bir eğitim almış olarak çıkar. Hapishanelerin sadece tek bir şey öğretir: yakalanmadığın sürece yaptığın hiçbir şey yanlış değildir; sadece

yakalanma. Ve sana nasıl yakalanmayacağını öğretecek ustalar vardır orada. O yüzden bu şeyin hepsi tamamen saçmadır.

Ben de uyuşturuculara karşıyım ama tamamıyla farklı bir biçimde. Sanıyorum ne demek istediğimi anlayabilirsin.

İnsanlığın yüzleştiği bunca problem varken nasıl olur da kendi mutluluğumuzla bu kadar uğraşabiliriz? Açlık, yoksulluk, berbat yaşam koşulları, kendi yeteneklerini ve becerilerini geliştirebilmek için bu kadar az olanaklar...

Aslında kendi problemlerini bırakmadan evvel dünyanın problemlerini anlamak için doğru bakış açısına sahip olmazsın. Kendi evin öyle berbat durumda ki, kendi varlığının içi öyle berbat durumda ki; nasıl engin sorunları anlayabilmek için doğru bakış açısına sahip olabilirsin? Sen henüz kendini dahi anlamamış haldesin; oradan başla çünkü başka her başlangıç yanlış başlangıç olacaktır.

Zihinleri son derece bulanık halde olan insanlar başkalarına yardım etmeye başlar ve çözümler önermeye başlar; bu insanlar dünyada çözdüklerinden daha çok problem yaratmıştır. Bunlar gerçek zarar verenlerdir: politikacılar, ekonomistler, sözde yardımseverler, misyonerler. Bunlar gerçek zararlılardır; onlar henüz kendi içsel bilinçlerini çözmemiştir ve herkesin üzerine atlamaya ve herkesin sorunlarını çözmeye hazırdır. Aslında bu yolla onlar kendi gerçeklerinden kaçınıyor; onunla yüzleşmek istemiyorlar. Başka bir yerde, başka birisiyle meşgul olarak kalmak istiyorlar. Bu onlara yapılacak bir şey verir, bu iyi bir çarpıtmadır.

Unutma, dünyanın problemi sensin. Problem sensin ve sen çözülmedikçe

yaptığın her şey olayları daha da karmaşıklaştıracaktır. Önce kendi evini düzene sok, orada bir kozmos yarat; o bir kaostur.

Antik bir Hint masalı vardır, çok eski ama çok büyük bir öneme sahip bir öyküdür.

Çok büyük ama aptal bir kral sert zeminin ayağını acıttığını söyleyip tüm krallığın sığır derisiyle kaplanmasını emretmiş. Ancak sarayın soytarısı bu fikre kahkahalarla güldü; o bilge bir adamdı. Dedi ki: "Kralın fikri en basitinden komik."

Kral çok kızmıştı ve soytarıya dedi ki: "Bana daha iyi bir seçenek göster yoksa öldürüleceksin."

Soytarı, "Efendim küçük bir sığır derisi parçasını kesip ayağınızı kaplayın" dedi. Ve ayakkabılar bu şekilde doğdu.

Bütün dünyayı sığır derisiyle kaplamaya gerek yok; sadece ayağını kaplamak tüm dünyayı kaplar. Bilgeliğin başlangıcı budur.

Evet, katılıyorum sorunlar vardır. Çok büyük sorunlar vardır. Hayat öyle bir cehennem ki. Perişanlık var, fakirlik var, şiddet var, her türden çılgınlık etrafta kol geziyor, bunlar doğru ama yine de ben sorunun bireyin ruhundan ortaya çıktığında ısrarcıyım. Sorunlar vardır çünkü bireyler kaos içerisinde. Toplamdaki kaos bir bileşkeden başka bir şey değildir: Hepimiz kendi kaosumuzu onun içine akıttık.

Dünya bir ilişkiden başka bir şey değildir; birbirimizle ilişki halindeyiz. Ben nevrozluyum, sen nevrozlusun: o zaman ilişki çok çok nevrozlu hale gelir; sadece iki katına çıkmaz çarpılmış olur. Ve herkes nevrozludur o yüzden

de dünya da nevrozludur. Adolf Hitler gökten zembille inmez; onu biz yaratırız. Savaş gökten zembille inmez; onu biz yaratırız. Ortaya çıkan şey bizim cerahatimizdir; birikimi yapan bizim kaosumuzdur. Başlangıç seninle birlikte olmalı: Dünyanın sorunu sensin. O nedenle kendi manevi gerçekliğinden kaçınma; ilk şey odur.

Şu an olduğun halinle bir sorunun kökenini göremezsin; sen sadece belirtileri görebilirsin. İlk olarak kendi içinde kökün nerede olduğunu bul ve bu kökü değiştirmeye çalış. Yoksulluk kök değildir; açgözlülüktür kök, yoksulluk sonuçtur. Yoksullukla savaş dur ve hiçbir şey olmayacak. Açgözlülüktür kök; açgözlülük köklerinden sökülmelidir. Savaş sorun değildir; sorun bireysel saldırganlıktır: savaş sadece bireysel saldırganlığın toplamıdır. Sen protesto yürüyüşleri yapıp dur ve savaş durdurulmayacak. Eğlenceden hoşlanan birkaç kişi var; onları herhangi bir protesto yürüyüşünde bulabilirsin.

Çocukluğumda bundan çok keyif alırdım. Her yürüyüşte vardım ve şehrimin ileri gelenleri dahi endişelenmeye başladı. "Sen her yerdesin; komünist olsun, anti-komünist olsun, sosyalist olsun fark etmez...sen oradasın" dediler. Ben de dedim ki: "Ben bu eğlenceden zevk alıyorum. Ben politik felsefeyle ilgilenmiyorum; sırf bağırmak çok eğlenceli; bu egzersizden hoşlanıyorum." Keyif alabilirsin; bu fazla bir fark yaratmaz, savaş devam eder. Ve şayet bu protestoculara bakacak olursan onların çok saldırgan insanlar olduğunu görürsün; onların yüzünde huzur görmeyeceksin. Savaşmaya hazırlar. Barış yürüyüşleri her an ayaklanmaya dönüşebilir. Bunlar saldırgan insanlar; barış adına kendi saldırganlıklarını sergiliyorlar. Savaşmaya hazırlar: İktidarda olsalardı, atom bombaları olsaydı barış yaratmak için bombayı atarlardı. Tüm politikacıların söylediği şey budur; onlar savaştıklarını ve bu sayede de barışın her yanı kaplayacağını söylerler.

Problem savaşta değildir ve protesto yürüyüşlerinin bir yararı olmayacak. Problem bireylerdeki içsel saldırganlıktadır. İnsanlar kendileriyle barışık değil o nedenle savaş var olmak zorunda yoksa bu insanlar çıldıracaktır. İnsanlığı kendi nevrozunun yükünden kurtaracak büyük bir savaşa her on yılda bir ihtiyaç vardır. Birinci Dünya Savaşı sırasında psikologların farkına vardığı bir şeyi bilmek seni şaşırtacaktır. Savaş devam ettiği müddetçe deliren insanların oranı neredeyse sıfıra yaklaşmıştı. İntihar yoktu, cinayet işlenmemişti ve insanların delirmesi dahi durmuştu. Bu garip bir şeydi; bunun savaşla ne alakası vardı? Belki cinayetler yoktu çünkü katiller savaşa gitmişti ama intihar eden insanlara ne olmuştu? Belki onlar da orduya katılmıştı peki ama çıldıran insanlara ne olmuştu? Onlar delirmeyi durdurmuş muydu? İkinci Dünya Savaşı'nda da çok daha büyük bir oranda aynı şey oldu ve o zaman bağlantı, ilişki anlaşıldı. İnsanlık devamlı olarak belirli bir miktarda nevroz, delilik biriktiriyor. Her on yılda bir onu atması gerekiyor. O yüzden savaş olduğunda – savaş insanlığın bir bütün olarak delirdiği anlamına gelir – özel olarak delirmeye gerek yoktur. Ne anlamı var? Herkes delidir; o zaman özel olarak deli olmaya çalışmanın bir manası yoktur. Bir ulus diğerini öldürürken ve çok fazla intihar ve cinayet varken, tüm bu şeyleri kendi kendine yapmanın ne anlamı var ki? Oturup televizyon seyredip keyfine bakabilirsin, gazetede okuyup heyecanı yaşayabilirsin.

Problem savaşta değildir, problem bireysel nevrozdur.

Kökü değiştir; kökten bir değişime ihtiyaç vardır, sıradan reformlar işe yaramayacaktır. Ancak o zaman anlamayabilirsin; ben devamlı olarak meditasyondan bahsederim ama sen aradaki ilişkiyi, meditasyonun savaşla nasıl ilişkilendiğini göremezsin. Ben ilişkiyi görüyorum, sen göremiyorsun.

Benim anlayışım şudur: Şayet insanlığın yüzde biri meditasyon halinde olursa savaşlar kaybolur. Ve başka bir yolu yoktur. Bu kadar meditasyon enerjisi salınmalıdır. İnsanlığın yüzde biri – bu demektir ki yüz tanesinden bir tanesi – meditasyon halinde olursa her şey tamamıyla farklı bir şekilde olacaktır. Açgözlülük daha az olacaktır; doğal olarak fakirlik daha az olacaktır. Fakirlik az şey olduğu için var olmaz; fakirlik vardır çünkü insanlar stoklar, çünkü insanlar açgözlüdür. Eğer biz tam şimdi yaşarsak yeterince vardır; yeryüzü bize yetecek kadarına sahiptir. Ama biz önceden planlarız, biz stoklarız; o zaman sorun çıkar.

Kuşları stoklarken bir düşün... o zaman bazı kuşlar zengin olacaktır bazıları ise fakir; o zaman Amerikalı kuşlar en zengin olacaktır ve tüm dünya ise acı çekecektir. Fakat onlar stok yapmaz o yüzden yoksulluk yoktur. Hiç fakir bir kuş gördün mü? Ormandaki hayvanlar: kimse fakir değil kimse zengin değil. Aslında, şişman kuşlar ve zayıf ve ince kuşlar görmezsin. Bütün kargalar neredeyse birbirinin aynıdır; hangisinin hangisi olduğunu ayırt edemezsin bile. Niçin? Onlar keyfini çıkarır, onlar stok yapmaz.

Hatta şişmanlamak demek bedenin içinde biriktiriyorsun demektir; bu cimri bir zihindir. Cimriler kabız hale gelir; onlar dışkıyı dahi atamazlar. Onlar tutar; onlar dışkıyı dahi kontrol eder, çöpü dahi biriktirmeye devam ederler. Biriktirmek onların bir alışkanlığıdır.

Anda yaşamak, şimdide yaşamak, sevgiyle yaşamak, dostlukla yaşamak, özen göstermek... o zaman dünya tamamı ile farklı olacaktır. Birey değişmek zorunda çünkü dünya bireysel ruhun yansıtılması olgusundan başka bir şey değildir.

O zaman o dünyanın sorunları ile ilgilenecektir ama onun ilgisi farklı bir boyutta olacaktır. Bunu anlaman dahi mümkün olmayabilir. İnsanlar bana gelip der ki: "Ne yapıyorsun? Yoksulluk var ve çirkinlik var ve sen ise meditasyon öğretmeye devam ediyorsun. Bırak bunu. Fakirlikle ilgili bir şey yap." Fakat yoksullukla ilgili doğrudan hiçbir şey yapılamaz. Meditasyon enerjisi açığa çıkarılmalı; o zaman fakirlik kalmayacak. Komünizm yoksulluğu yok etmeyecek; o hiçbir yerde bunu yapamadı. O, yeni türden yoksulluklar yarattı; ve daha büyük ve daha tehlikeli. Komünist çok daha fakirdir çünkü o ruhunu da yitirmiştir. Şimdi o gerçek bir birey bile değildir; onun dua etme ve meditasyon yapma özgürlüğü dahi yoktur.

Bunun bir yardımı olmaz, bu insanları mahvetmektir. Bunlar hayırseverlerdir; onlardan uzak dur.

Ve bir kişi meditasyon yaptığında çiçek açmaya başlar. Eğer o bir ressam ise, çok büyük bir ressam haline gelecektir. Eğer o bir şair ise, o zaman onun ruhundan muhteşem bir şiir yükselecektir. Şayet o bir şarkıcı ise, ilk kez yüreğindeki arzu ile bir şarkı söyleyecektir.

Sessiz, varlığının içinde köklenmiş, merkezlenmiş olduğunda, yeteneklerin otomatik olarak işlemeye başlar. Varoluşun senden her zaman istediği şekilde işlemeye başlarsın. İşlemek üzere doğduğun şekilde işlemeye başlarsın, kaderinin senden istediği şekilde işlemeye başlarsın. Doğal hale gelirsin. Kendi işini yapmaya başlarsın ve artık bunun karşılığı olur mu olmaz mı diye, seni daha saygın hale getirir mi getirmez mi diye umursamazsın. O seni mutlu eder ve bu yeterlidir. O seni son derece coşkulu yapar ve bu çok çok daha iyidir.

Ancak işleri tersinden yapmayı seven insanlar vardır. Onlar önce dünyayı

değiştirmek isterler ve sonra kendilerine gelecekler. Ama sana bir şey söyleyeyim, eğer çok ileri gidersen asla kendine geri gelemeyeceksin.

Şunu duymuştum... yaşlı bir adam Delhi yakınlarında oturuyordu ve genç bir adam araba ile geçiyordu. Bir mola verdi ve yaşlı adama gelip sordu: "Delhi ne kadar uzakta?"

Yaşlı adam, "Eğer gitmekte olduğun yoldan gidersen ve gittiğin yönde gidersen çok çok uzakta. Tüm dünyayı dolaşman gerekecek çünkü Delhi'yi üç kilometre arkada bıraktın" dedi.

Eğer dönersen o zaman çok uzakta değil; sadece birkaç dakikalık bir şey. Şayet dünyayı değiştirme yolculuğuna çıkarsan ve ondan sonra kendini değiştireceğini düşünüyorsan bunu asla başaramayacaksın, asla eve dönemeyeceksin.

Olduğun yerden başla. Bu çirkin dünyanın bir parçasısın ve kendini değiştirerek dünyayı değiştiriyorsun. Sen nesin? Bu çirkin dünyanın bir parçasısın. Niçin komşunu değiştirmeye çalışasın? O bundan hoşlanmayabilir, o bunu istemeyebilir, bununla ilgilenmeyebilir. Şayet dünyanın büyük bir değişime ihtiyacı olduğunu fark edersen kendine en yakın dünya sen olursun. Oradan başla.

Niçin sürekli gelecek hakkında hayallere dalıyorum?

Herkes bunu yapıyor. İnsan zihni olduğu hali ile bir hayal üretme mekanizmasıdır. Zihnin ötesine geçmediğin sürece hayal kurmaya devam edeceksin. Zihin şimdide var olamaz; o ya geçmişte ya da gelecekte var olabilir. Zihin için şimdide var olma olasılığı yoktur. Şimdide olmak zihinsiz

olmak demektir.

Dene bunu. Eğer varlığında, bilincinde hiçbir düşüncenin olmadığı sessiz bir an olursa – bilinç ekranı tamamıyla açık olduğunda – o zaman ansızın şimdidesindir. Bu o andır, gerçek andır; gerçeğin anıdır, hakikatin anıdır. Ancak o zaman ne geçmiş vardır ne de gelecek.

Normalde zaman geçmiş, şimdi ve gelecek diye üçe ayrılır. Bu ayrım temelde yanlıştır, bilimsel değildir çünkü şimdi zamanın bir parçası değildir. Sadece geçmiş ve gelecek zamanın parçasıdır. Şimdi zamanın ötesindedir. Şimdi sonsuzluktur.

Geçmiş ve gelecek zamanın parçasıdır. Geçmiş artık olmayandır ve gelecekse henüz olmamış olandır. Her ikisi de yoklardır. Şimdi var olandır. Varoluşsal olan var olmayanın bir parçası olamaz. Onlar asla buluşmaz, onların yolları asla kesişmez. Ve zaman zihindir; zihnin biriktirilmiş olan geçmiştir.

Zihnin nedir? İncele onu, bak ona. O nedir? Sadece üst üste yığılmış, biriktirilmiş geçmiş deneyimler. Zihin sadece bir örtü terimdir, bir şemsiye terimdir; o basitçe tüm geçmişini tutar, başka bir şey değildir. Şayet yavaş yavaş geçmişini çantadan çıkarırsan çanta kaybolacaktır.

Şayet geçmiş zihin için tek gerçeklikse o zaman zihin ne yapabilir? Olasılıklardan biri onun geçmişi yeniden ve yeniden çiğnemesi ve tekrardan çiğnemeye devam etmesidir. Senin hafıza, anımsama, nostalji dediğin şey budur. Yeniden ve yeniden geriye gidersin; yeniden ve yeniden geçmiş anlara, güzel anlara, mutlu anlara. Onlar çok azdır ve arasında çok mesafe vardır fakat sen onlara tutunursun. Çirkin anlardan, ıstırap dolu anlardan kaçınırsın.

Fakat bunu her zaman yapamazsın çünkü bu yararsızdır; bu eylem anlamsız gözükür. O yüzden zihin "anlamlı" bir eylem yaratır; gelecek hakkında hayal kurmak budur.

Zihin der ki, "Evet geçmiş iyiydi ama geçmiş bitti; artık onunla bir şey yapılamaz. Gelecek ile ilgili bir şey yapılabilir çünkü henüz o gelmedi." O nedenle geçmiş yaşantılarından yeniden tekrar etmek isteyeceklerini seçersin, çok ıstırap verici, acı ve gelecekte tekrar etmek istemediklerini ise bırakırsın. Senin gelecek hayalin modifiye edilmiş – daha iyi ayarlanmış, daha dekoratif, daha kabul edilebilir, daha az acı veren, daha keyifli – geçmişten başka bir şey değildir. Zihninin sürekli yaptığı budur ve gerçeği bu şekilde ıskalar durursun.

Meditasyon sadece zihinde olmadığın bazı anlar demektir, zihnin dışına kayıvereceğin birkaç an. Gerçeğin içine, olanın içine kayarsın. Bu varoluşsal anlar o kadar mest edicidir ki bir kez onu tattığında hayal kurmayı bırakacaksın.

Meditasyonu tatmaya başlamadığın sürece hayal kurmak devam edecek. Meditasyonla beslenmediğin sürece açlık çekmeye ve gelecekte biraz yiyecek için yanıp tutuşmaya devam edeceksin ve biliyorsun ki gelecek onu getirmeyecek çünkü sadece bir gün önce bugün de gelecek idi. Dün, bugün gelecek idi ve onun hakkında hayal kuruyordun. Şimdi o buradadır. Ne oluyor? Mutlu musun? Ayrıca bir zamanlar dün de gelecek idi. Tüm geçmiş bir zamanlar gelecek idi ve o kayıp gitti. Ve gelecek de kayıp gidecek hayallerin içinde kendini kandırıyorsun.

Biraz daha farkında ol ve bilincini varoluşun gerçekliğine daha çok ve daha çok getirmeye çalış. Bu çiçeği gör, şu çiçek hakkında düşünme.

Söylediğim bu sözcüğü dinle, söyleyeceğim şu sözcüğü değil. Tam şimdi bak. Bir an dahi erteleyecek olursan kaçırırsın ve o zaman o bir alışkanlık, çok derin yer etmiş bir alışkanlık olur. Yarın da kaçıracaksın ve yarından sonra da çünkü sen aynı kalacaksın. Sadece bu da değil; senin hayal kurman daha da güçlenmiş olacak.

Önceki gece bir Japon hikâyesi okuyordum. Benzer öyküler dünyadaki tüm halk hikâyelerinde vardır. Dinle onu:

Bir zamanlar kayalardan taş yontan bir adam vardı. Onun işi çok ağırdı ve çok fazla çalışırdı ama geliri çok düşüktü ve memnun değildi.

Kim memnun ki? İmparatorlar dahi memnun değilken, nerede kaldı taş kesicisi? Onun işi çok zordu ve ödenen para ise neredeyse bir hiçti.

İç geçirdi ve onun işi çok zordu ve o yakardı, "Oh, keşke zengin olsaydım, o zaman ipekle örtülü bir tahtta uyurdum." Ve bir melek, "Sen söylediğin şeysin" diyerek geldi.

Ve bu gerçekten böyle olur; sadece fıkralarda ve öykülerde değil; gerçek hayatta da olur. Kendin hakkında ne düşünüyorsan gerçekleşmeye başlar. Dünyanı düşüncelerinle yaratırsın, dünyanı arzularınla yaratırsın. Neyde ısrar edersen olmaya başlar. Gerçeklik seninle işbirliği yapmaya devam eder. O, doğru anı, senin onunla yardımlaşacağın günün gelmesini bekler. O zaman gelene kadar da o seninle işbirliği yapar.

Ve melek dedi ki, "Sen ne söylediysen osun." Ve o zengindi ve bir tahtta, ve örtü de ipekti.

Ülkenin kralı atlılarıyla onun arabasının önünden gitti ve arabasının

arkasında da atlılar vardı ve altından bir güneş şemsiyesi kralın başının üzerinde tutuluyordu. Zengin adam bunu gördüğünde kendi başının üzerinde altından bir güneş şemsiyesi tutulmadığı için kızdı ve memnun olmadı. İç geçirdi ve yakardı, "Bir kral olmayı diliyorum. "Ve melek tekrar geldi ve "Sen söylediğin şeysin" dedi.

Sonra o kraldı ve atlılar onun arabasının önünde yürüdü ve arabasının arkasında da atlılar vardı ve altın güneş şemsiyesi başının üzerinde asılıydı . Ve güneş sıcak ışınlarını yaydı ve yeryüzünü kavurdu böylelikle çimenler kurudu ve kral güneş yüzünü yaktığı için şikayet etti ve onun gücünü azalttı ve o memnun değildi, içini çekti ve yakardı, "Güneş olmak istiyorum" ve melek geldi ve dedi ki "Sen söylediğin şeysin" ve o güneşti ve ışınlarını aşağıya ve yukarıya, sağa ve sola, her yere yönlendirdi ve yeryüzündeki çimenleri ve yeryüzündeki kralların yüzünü kuruttu.

Sonra bir bulut gelip dünya ile onun arasına kendini yerleştirdi ve güneşin ışınları ona çarpıp geri döndü ve o gücüne direnildiği için öfkelendi. Bulut gücünü azalttığı için şikayet etti ve memnun değildi. Çok güçlü olan bir bulut olmayı diledi ve melek geldi dedi ki "Sen söylediğin şeysin".

Ve o bir bulut oldu ve kendisini güneşle yeryüzünün arasına yerleştirdi ve ışınları tuttu ve böylelikle de çimenler yeşillendi. Bulut büyük damlalar halinde dünyaya yağdı nehirlerin kabarıp evleri götürdüğü sellere neden oldu ve tarlaları çok fazla su ile mahvetti. Bir şey yeşermeyen bir kayanın üzerine düştü ve büyük akımlar halinde yıkadı ama kaya boyun eğmedi ve o kaya gücüne boyun eğmediği için mutsuz oldu ve onun akmalarının gücü boşunaydı ve memnun olmadı.

Ve yakardı, "Bu kaya benimkini aşan bir güce sahip. Bir kaya olmayı istiyorum." Ve melek geldi ve o bir kayaydı, o bir kaya olmuştu ve güneş

parladığında ya da yağmur yağdığında hareket etmedi.

Ve sonra elinde bir kazmayla ve bir keskiyle ve ağır bir balyozla bir adam geldi ve kayadan taş parçaları kesti ve kaya dedi ki, "Nasıl olur da bu adam benim gücümü aşar ve benim eteklerimdeki taşları yontar?" ve memnun değildi.

Yakardı, "Ben ondan daha zayıfım. Ben bu adam olmayı diliyorum" dedi. Ve melek geldi ve dedi ki, "Sen söylediğin şeysin" O yine bir taş kırıcısıydı. Ve kayadan ağır bir işçilikle taş yonttu ve çok az bir para için çok ağır bir şekilde çalıştı; ve memnundu.

Sonuçla aynı fikirde değilim. Benim öyküyle hemfikir olmadığım tek şey budur; aksi taktirde güzel bir öyküdür. Sonuna katılmıyorum çünkü insanları tanıyorum; bu kadar kolaylıkla memnun olmazlar. Döngü tamamlanmıştır, öykü bir şekilde doğal bir sona ulaşıyor ama hayattaki gerçek öyküler doğal bir sona ulaşmıyor. Teker yine dönmeye başlıyor.

Bu nedenle Hindistan'da hayata biz "çark" diyoruz. O sürekli dönmeye, kendisini tekrar etmeye devam eder durur. Görebildiğim kadarıyla, taş kırıcı bir Buda haline gelmediği müddetçe öykü tekrar edilmek zorundadır. Yine memnun olmaz. Güzel bir taht ve ipek kumaşlar için yanıp tutuşur ve aynı şey tekrardan başlar. Ancak şayet bu taş kırıcı gerçekten tatmin olsaydı yaşam ve ölüm çarkının dışına atlamış olurdu. Bir Buda olmuş olurdu.

Her zihne olan şey budur; bir şey için arzu duyuyorsun, o gerçekleşecek ama o gerçekleşene kadar göreceksin ki memnun olmadığını göreceksin. Şimdi de başka bir şey sana ıstırap veriyor.

Bu anlaşılması gereken bir şey; eğer arzun doyurulmamışsa hayal kırıklığı yaşarsın; eğer doyurulmuşsa, o zaman da hayal kırıklığına uğrarsın. Arzunun sefaleti budur. Tatmin olmuşken tatmin olmuş değilsin. Birden yeni şeyler ortaya çıkar.

Sen bir kralken ve önünde ve arkanda atlılar varken ve altından güneş şemsiyesi başının üzerinde dururken hiç günesin yüzünü yakabilecek kadar sıcak olduğu aklına gelmemişti. Bunu hiç düşünmemiştin. O zaman bir güneş olmayı hayal ettin ve bir güneş oldun ve bulutu hiç düşünmemiştin. Şimdi bulut oradadır ve senin iktidarsızlığını kanıtlıyor ve bu böyle sürer gider, tıpkı okyanusun dalgaları gibi, hiç bitmez; ta ki anlayana ve çarkın dışına atlayana kadar.

Zihin sana sürekli olarak der ki: "Şunu yap şu al. Şuna sahip ol buna sahip ol... yoksa buna sahip olmadan nasıl mutlu olabilirsin? Bir saraya sahip olmalısın o zaman mutlu olabilirsin." Eğer mutluluğun bir koşula bağlı ise mutsuz kalacaksın. Sadece bu halinle, sadece bir taş kırıcı olarak mutlu olamıyorsan... bu iş çok zor biliyorum, çok az para var, hayat bir mücadele, biliyorum ama olduğun halinle mutlu olamıyorsan her şeye rağmen hiçbir zaman mutlu olamayacaksın. Bir kimse mutlu, hiçbir neden yokken mutlu olmadığı sürece, bir kimse hiçbir neden yokken mutlu olacak kadar çılgın olmadığı sürece, hiçbir zaman mutlu olmayacaktır. Her zaman mutluluğunu yok edecek bir şey bulacaksın. Her zaman eksik bir şey, olmayan bir şey bulacaksın. Ve bu "eksik" yeniden senin hayalin olacak.

Ve sen her şeyin, her şeyin sana sunulduğu bir duruma ulaşamazsın. Böyle bir şey olsa bile, o zaman dahi mutlu olmazdın. Sadece zihnin mekanizmasına bir bak: Her şey istediğin şekilde sana sunulsaydı birden sıkılacaktın. Şimdi ne yapmalı?

Şöyle bir şey duymuştum – ve zannediyorum ki bu güvenilir bir şey – insanlar cennete ulaştığında canları sıkılıyor. Bu çok güvenilir kaynaklardan geliyor, buna güvenebilirsin; onlar dilek ağacının altında oturuyor ve canları sıkılıyor. Çünkü bir şey söyledikleri anda bir melek ortaya çıkar ve hemen arzularını yerine getirir. Onların arzuları ile tatmin olmaları arasında bir boşluk yoktur. Güzel bir kadın, bir Kleopatra isterler ve oradadır. Şimdi böyle bir Kleopatra ile ne yapmalı? Hiçbir anlamı yok ve onlar sıkılır.

Hintli Purana'larda cennetten sıkılıp dünyayı arzulamaya başlayan deva'larla ilgili pek çok öykü vardır. Orada her şey vardır. Onlar dünyada iken cennet için yanıp tutuşuyorlardı. Onlar büyük birer mümin olabilirler, onlar dünyadan, ilişkilerden ve her şeyden cennete ulaşmak için vazgeçmiş olabilirler. Şimdi onlar cennete ulaşmıştır ve onlar dünya için yanıp tutuşuyor.

Bir fıkra duydum:

Yeni bir jet uçağının pilotu Catskills üzerinde uçarken ikinci pilota güzel bir vadiyi işaret etti. "Şu yeri görüyor musun" diye sordu. "Ben baldırı çıplak bir çocukken oradaki bir teknede balık tutmak için otururdum. Her uçak geçtiğinde yukarıya bakıp onun pilotu olduğumu hayal ettim. Şimdi aşağıya bakıp balık tuttuğumu hayal ediyorum.

Bu hep böyle sürer gider. Ünlü değilken ünlü olmak istersin. İnsanlar seni tanımadığı için üzülürsün. Caddelerden geçersin ve kimse sana bakmaz, kimse seni tanımaz. Yokmuşsun gibi hissedersin. Ünlü olmak için çok çalışırsın. Bir gün ünlü olursun. Şimdi sokaklarda dolaşamazsın. Artık kalabalık sana gözünü dikip bakar. Hiçbir özgürlüğün yoktur, şimdi evinde

kapalı kalman gerekmektedir. Dışarı çıkamazsın, hapsedildin. Şimdi, sokaklarda... sanki tek başınaymış gibi dolaştığın ve çok özgür olduğun günleri düşünmeye başlarsın. Şimdi bu günler için yanıp tutuşuyorsun. Ünlü insanlara sor.

Voltaire anılarında ünlü olmadığı zamanlarda – herkesin bir gün ünlü olmadığı gibi – arzuladığını ve arzuladığını ve çok çalıştığını ve Fransa'nın en ünlü insanlarından birisi olduğunu yazmıştır. Ünü o kadar çoğalmıştı ki nerdeyse odasından dışarı çıkmak dahi tehlikeli hale gelmişti çünkü bu batıl inançların yaygın olduğu günlerde insanlar, büyük bir insanın elbisesinden bir parça alırsan bunun bir koruma olacağına, onun son derece güçlü bir koruma değerine sahip olacağına inanıyordu. O seni hayaletlerden, kötü kazalardan ve bu gibi şeylerden korurdu.

O nedenle toplum içine girmek zorunda kalmışsa polis korumasında giderdi, aksi taktirde insanlar elbiselerini parçalardı. Sırf bu da değil; derisi koparılır ve eve her yeri kan revan içinde dönerdi. Bu ünden o kadar çok bıktı ki; evinden dahi çıkamıyordu: İnsanlar üzerine atlayacak kurtlar gibi oradaydılar ve o da Tanrı'ya dua etmeye başladı, "Bitti! Bunu gördüm. Bunu istemiyorum. Neredeyse bir ölü haline geldim." Ve sonra da o oldu. Melek geldi, gelmiş olmalı ve dedi ki, "Tamam." Yavaş yavaş ünü kayboldu.

İnsanların fikirleri çok kolay değişir: onların bütünlüğü yoktur. Tıpkı moda gibi, her şey değişir. Bir gün ününün zirvesindesin, sonraki gün ise insanlar seni tamamıyla unutur. Bir gün başkansın; sonraki günse sen vatandaş Richard Nixon'sun. Kimse umursamaz.

İnsanların zihni, fikri değişmiş, iklim değişmiştir ve insanlar Voltaire'i tamamıyla unutmuştur, istasyona gider ve onu karşılamaya gelen en

azından birisinin, en azından tek bir kişinin onu beklediğini umut ederdi. Kimse onu karşılamaya gelmezdi, sadece köpekleri.

Öldüğünde ona son bir elveda diyen sadece dört kişi vardı; üç erkek vardı ve dördüncüsü de bir köpekti. Istırap içinde ün için yanıp tutuşurken ölmüş olmalı. Ne yaparsın? Bu işler böyle.

Zihin asla senin mutlu olmana izin vermez. Koşul ne olursa olsun zihin mutlu olmayacak bir şey bulur. Bunu şu şekilde söyleyeyim: Zihin bir mutsuzluk yaratma mekanizmasıdır. Onun tek işlevi mutsuzluk yaratmaktır.

Zihni bırakırsan birden; hiçbir neden yokken mutlu olursun. O zaman mutluluk nefes alışın gibi doğaldır. Nefes almak için farkında olmana bile gerek yoktur. Sen sadece nefes almaya devam edersin. Bilinçli, bilinçsiz, uyanık, uykuda sürekli nefes almaya devam edersin. Mutluluk tam olarak böyledir. Mutluluk senin en derindeki doğandır. Onun dışsal bir koşula ihtiyacı yoktur; o basitçe oradadır o sensin. Saadet senin doğal halindir; o bir kazanım değildir. Şayet basitçe zihin mekanizmasının dışına çıkarsan, coşku dolu hissetmeye başlarsın.

Bu nedenle çılgın insanların sözde akıllı insanlardan daha mutlu olduğunu görürsün. Çılgın insanlara ne olur? Onlar da zihnin dışına çıkar; elbette yanlış bir şekilde ama zihnin dışına çıkarlar. Delirmiş bir insan zihnin aşağısına düşmüş kişidir. O zihnin dışındadır. Bu nedenle pek çok çılgın insanın neredeyse onları kıskanacak kadar mutlu olduğunu görebilirsin. Hatta hayal bile edebilirsin, "Bu kutsanmışlık ne zaman benim de başıma gelecek?" Çılgın kişi aşağılanır ama o mutludur.

Delirmiş bir adama ne olmuştur? O artık geçmişi düşünmüyor ve geleceği

düşünmüyor. O zamanın dışına çıkmıştır. O sonsuzluğu yaşamaya başlamıştır.

Aynı şekilde bu mistiğin başına da gelir çünkü o da zihnin üzerine çıkar. Ben sana delir demiyorum ama bir deli ile bir mistik arasında benzerlikler olduğunu söylüyorum. Bu nedenle bütün büyük mistikler biraz deli gibi gözükür ve tüm büyük deliler birazcık mistik gibi gözükür.

Bir delinin gözlerine bak ve onun gözleri çok mistik... bir ışıltı, diğer dünyaya ait bir ışıltı olduğunu göreceksin sanki hayatın merkezine ulaşan bir içsel kapı var gibidir. O rahattır. Belki hiçbir şeyi yoktur ama o basitçe mutludur. Arzuları yoktur hırsları yoktur. Bir yere gitmiyordur. O basitçe oradadır... Tadını çıkarıyor, zevk alıyor.

Evet, delinin ve mistiğin bir benzerliği var. Bu benzerlik her ikisi de zihnin dışında olduğu içindir. Deli onun altında kalmıştır, mistik ise onun ötesine geçmiştir. Mistik de çılgındır ama bir yöntemi vardır; onun çılgınlığının içinde bir metot vardır. Deli sadece aşağı düşmüştür.

Ben delirin demiyorum. Ben mistik olun diyorum. Mistik bir deli kadar mutlu ve bir akıllı kadar da akıllıdır. Mistik sözde rasyonel insanlar kadar – hatta daha fazla rasyoneldir – rasyoneldir ve yine de aynı çılgın insanlar gibi çok mutludur. Mistik en güzel senteze sahiptir. O ahenk içindedir. O rasyonel bir insanın sahip olduğu her şeye sahiptir. O her ikisine sahiptir. O tamdır. O bütündür.

"Niçin sürekli gelecekle ilgili hayaller kuruyorum?" diye soruyorsun. Gelecek ile ilgili hayal kuruyorsun çünkü şimdinin tadına bakmamışsın. Şimdinin tadına bakmaya başla. Basitçe zevk aldığın bazı anlar bul. Ağaçlara bakarken sadece bir bakış ol. Kuşları dinlerken yalnızca bir

kulak ol. Onların en derindeki merkeze ulaşmasına izin ver. Şarkılarının tüm varlığına yayılmasına izin ver. Sahilde oturuyorken sadece dalgaların vahşi kükremelerini dinle onlarla bir ol... çünkü dalgaların bu vahşi kükremesinin geçmişi, geleceği yoktur. Şayet kendini ona uydurabilirsen sen de vahşi bir kükremeye dönüşeceksin. Bir ağacı kucakla ve onunla gevşe. Onun yemyeşil biçiminin içine dolduğunu hisset. Kumun üzerinde uzan, dünyayı unut, kumla birleş, onun serinliği ile; bu serinliğin seni doyurduğunu hisset. Nehre git, yüz ve bırak nehir seninle yüzsün. Suyla oyna ve oynama ol. Hoşuna gittiğini hissettiğin ve tamamıyla hoşuna giden ne olursa olsun yap. Az da olsa bu anlarda geçmiş ve gelecek kaybolacak ve sen şimdi ve burada olacaksın.

Müjde İncil'in içinde değil. Müjde nehirlerde ve okyanusun vahşi kükremesinde ve yıldızların sessizliğindedir. İyi haberler her yere yazılıdır. Tüm evren bir mesajdır. Çöz onu. Onun lisanını öğren. Onun dili şimdi ve buradadır.

Senin lisanın geçmiş ve gelecektir. O halde eğer zihnin lisanını konuşmaya devam edersen hiçbir zaman varoluş ile ahenk, uyum içinde olmayacaksın. Ve eğer bu ahengin tadına bakılmadı ise hayal kurmaktan nasıl vazgeçeceksin? Çünkü senin hayatın budur.

Bu tıpkı fakir bir adamın sıradan taşları çantasında taşıyıp onların muhteşem elmaslar, yakutlar, zümrütler olduğunu düşünmesi gibidir ve eğer ona, "Onları bırak, seni gidi aptal. Onlar sadece sıradan taşlar," dersen sana inanamaz. Senin onu kandırdığını düşünecektir. Onlara yapışacaktır çünkü bu sahip olduğu tek şeydir.

Bu adamın çantasından vazgeçmesi gerektiğini sana söylemeyeceğim. Ona gerçek yakutları, zümrütleri, elmasları göstereceğim. Onlara sadece

bir göz atacak ve çantayı fırlatıp atacaktır. Ondan vazgeçmek değil çünkü vazgeçilecek hiçbir şey yok; o sadece sıradan taşlarla dolu. Sıradan taşlardan vazgeçmezsin.

O basitçe bir yanılsama içinde yaşadığını fark edecek. Artık gerçek elmaslar var. Birden kendi taşları silinir ve kaybolur. Ve çantasını sen ona söylemeden boşaltıverir. Çünkü artık çantasına koyacak başka bir şeyi var. Taşları bırakacaktır çünkü boşluğa ihtiyacı vardır.

O nedenle sana geleceğe, geçmişe gitmeyi bırak demiyorum, sana şu an ile daha çok temas kur demek istiyorum.

COŞKU iLE YAŞA

Nefret edenlerin içinde dahi coşkuyla, sevgiyle yaşa.

Acı çekenlerin içinde bile coşkuyla, sağlıkla yaşa.

Sorunlu olanların içinde dahi coşkuyla, huzurla yaşa.

Sahiplenmeden coşkuyla yaşa, ışıldayan kişiler gibi.

Kaybedenler acı çektiği için kazananlar nefret eker.

Kazanmaktan ve kaybetmekten özgürleş ve coşkuyu bul.

Gautama Buda'nın bu sutraları üzerine meditasyon yap. O yaşamış en coşku dolu insanlardan birisidir. Bu sutralar sana bu aydınlamış adamın kalbinin içi ile ilgili engin bir kavrayış verecek.

Nefret edenlerin içinde dahi coşkuyla, sevgiyle yaşa.

Bu mısralarda coşku anahtar sözcüktür. Coşku mutluluk değildir. Çünkü mutluluk her zaman mutsuzlukla karışmıştır. O hiçbir zaman saf bir şekilde bulunmaz, her zaman kirletilmiştir. O her zaman arkasında uzun bir ıstırap gölgesi taşır. Tıpkı geceyi gündüzün takip etmesi gibi, mutluluk da mutsuzluk tarafından takip edilir.

O halde coşku nedir? Coşku bir aşkınlık halidir. Kişi ne mutludur ne de

mutsuzdur ama son derece huzurlu sessiz mutlak bir dengededir. O kadar sessiz ve o kadar canlıdır ki kişinin sessizliği bir şarkıdır. Bu şarkı kişinin sessizliğinden başka bir şey değildir.

Coşku sonsuza kadardır; mutluluk anlıktır. Mutluluk dışarıdan gelir, o nedenle de dışarısı tarafından geri alınabilir; başkalarına bağımlı olmak zorundasın. Ve tüm bağımlılıklar çirkindir, tüm bağımlılıklar köleliktir. Coşku içerden yükselir, onun dışarı ile hiçbir ilişkisi yoktur. Onun nedeni diğerleri değildir; onun nedeni bile yoktur. O enerjinin kendiliğinden akmasıdır.

Şayet enerjin durgunsa coşku yoktur. Eğer enerjin bir akış,bir nehir, bir hareket haline gelirse çok büyük bir coşku vardır; başka hiçbir neden yoktur, yalnızca daha akışkan, daha akıcı, daha canlı olduğun için. Kalbinde bir şarkı doğar, muhteşem bir coşku yükselir.

O ortaya çıktığında sürpriz olur çünkü onun için bir neden bulamazsın. O hayattaki en gizemli deneyimdir: nedensiz bir şey, neden-sonuç yasasının ötesindeki bir şey. Onun sebebe ihtiyacı yoktur çünkü o senin doğanın bir parçasıdır, onunla birlikte doğdun. O doğuştan gelen bir şeydir, o bütünlüğünün içindeki akmakta olan sensin.

Ne zaman akarsan okyanusa doğru akarsın. Coşku budur: Nihai sevgiliyle buluşmak için okyanusa doğru hareket eden nehrin dansıdır. Hayatın durgun bir havuz olduğunda sen sadece ölüyorsun. Hiçbir yere gitmiyorsun; okyanus yok, umut yok. Ama sen akarken okyanus her an yaklaşıyor ve nehir yaklaştıkça orada daha çok dans, daha çok sonsuz mutluluk olur.

Bilincin bir nehirdir. Buda ona bir süreklilik demiştir. O bir devamlılıktır,

sonsuz bir devamlılık, sonsuz bir akış. Buda asla senin varlığını durağan bir şey olarak düşünmemiştir. Onun vizyonunda varlık doğru sözcük değildir ona göre varlık olma halinden başka bir şey değildir. O varlığı reddeder, o olma halini kabul eder. Çünkü varlık senin içindeki durgun bir şey, kaya gibi bir şey fikrini yaratır. Olma hali sana tamamen farklı bir fikir verir... bir nehir gibi, açan bir nilüfer gibi, günışığı gibi. Devamlı gerçekleşen bir şey. Orada bir taş gibi oturmuyorsun, gelişiyorsun.

Buda bütün metafiziği değiştirir: Varlığın yerine olma halini koyar, nesnelerin yerine süreçleri koyar, isimlerin yerine fiilleri koyar.

Coşkuyla yaşa... Kendi doğanın en derininde, her kimsen mutlak bir kabullenişle yaşa. Kendini başkalarının fikirleri doğrultusunda maniple etme. Sadece kendin ol, sadece kendi hakiki doğanı yaşa ve coşkunun ortaya çıkması kaçınılmazdır; o senin içinden fışkırır. Bir ağaca bakılırsa, sulanırsa, özen gösterilirse bir gün doğal olarak çiçek açar. Bahar geldiğinde muhteşem bir çiçeklenme vardır. Bu insan için de böyledir. Kendine iyi bak. Varlığın için doğru bir toprak, doğru bir iklim bul ve kendi içinde derine ve daha derine in.

Dünyayı keşfetme; kendi doğanı keşfet. Çünkü dünyayı keşfederek pek çok şeye sahip olabilirsin ama bir efendi olmayacaksın. Ancak, kendini keşfederek çok fazla şeye sahip olmayabilirsin ama bir efendi olacaksın. Kendinin efendisi olmak tüm dünyanın efendisi olmaktan daha iyidir.

Coşkuyla, sevgiyle yaşa... Ve coşku ile yaşayan kişi doğal olarak sevgi ile yaşar. Sevgi coşku çiçeğinin mis kokusudur. İçerde coşku vardır; onu saklayamaz. Çok fazlası var, o dayanılmaz. Eğer onun için cimri olmaya çalışırsan acı hissedeceksin. Coşku o kadar çok olabilir ki eğer onu paylaşmazsan bir ıstırap haline gelebilir, bir acı haline gelebilir.

Coşku paylaşılmak zorundadır; onu paylaşarak hafiflersin, onu paylaşarak içinde açılan yeni kaynaklar, yeni akıntılar, yeni su kaynakları bulursun. Coşkuyu böyle paylaşmak sevgidir. O yüzden bir şey unutulmamalıdır: Coşkuyu coşkuya ulaşana kadar sevemezsin. Ve milyonlarca insan bunu yapmaya devam ediyor. Sevmek istiyorlar ve coşku hakkında hiçbir şey bilmiyorlar. O zaman onların sevgisinin içi bomboş, anlamsız ve boşluktur. O zaman onların sevgisi keder, ıstırap, mutsuzluk getirir; bir cehennem yaratır. Coşkun yoksa sevemezsin. Verecek hiç bir şeyin yok sen kendin bir dilencisin. Önce senin bir kral olman gerekiyor ve coşku seni bir kral yapacak.

Coşku yaydığında, saklı kalmış sırların artık sır değil rüzgârda, yağmurda, güneşte açan çiçek olduğunda; hapsedilmiş ihtişamın özgür kaldığında, gizemin açık bir olgu haline geldiğinde, o senin etrafında titreştiğinde, nabzını hissettiğinde – senin nefesinde, kalp atışında olduğunda – o zaman sevebilirsin. O zaman bir pisliğe dokunursun ve pislik ilahi bir şeye dönüşür. O zaman neye dokunursan altın olur. Elindeki sıradan çakıllar elmaslara, zümrütlere dönüşür. Sıradan çakıllar... sana dokunan insanlar artık sıradan olmayacaklar.

Coşkuya ulaşmış bir kimse pek çok insan için büyük bir dönüşüm haline gelir. Ateş yanmıştır, şimdi o başkalarına yardım edebilir. Yanmamış ateşler coşkuyla tutuşmuş bir kişiye yaklaştığında onlar da yanabilir. Yaklaştıkça alev üzerine sıçrar ve asla aynı olmazsın.

Sevgi sadece senin ateşin yandığında mümkündür. Yoksa sen karanlık bir kıtasın ve başkalarına ışık veriyormuş gibi mi yapıyorsun ? Sevgi ışıktır, nefret karanlıktır. İçinde karanlıksın ve başkalarına ışık vermeye mi çalışıyorsun? Onlara sadece daha fazla karanlık vermeyi başaracaksın

ve onlar zaten karanlıkta; onların karanlığını katlayacaksın, onları daha da mutsuz yapacaksın. Bunu yapmaya çalışma çünkü o imkânsızdır, bu doğanın yasalarının tersidir. Bu gerçekleşemez. Umut edebilirsin ancak umudun boşunadır. Önce coşku ile dol.

Nefret edenlerin içinde dahi coşkuyla, sevgiyle yaşa.

Ve bundan sonra başkalarının ne yaptığı önemli değildir. O zaman senden nefret edenleri sevebilirsin. O zaman düşmanlarının arasında dahi sevgi ve coşku ile yaşayabilirsin. Bu sadece seni sevenleri sevmekle ilgili değildir. Bu çok sıradan, iş gibi, pazarlık gibidir. Gerçek sevgi senden nefret edenleri sevmektir. Şu an seni sevenleri sevmek dahi imkansızdır çünkü coşkunun ne olduğunu bilmiyorsun. Fakat coşkuyu bildiğinde mucize, büyü gerçekleşir. O zaman senden nefret edenleri sevebilirsin. Aslında artık birini sevmek ya da birini sevmemek söz konusu değildir çünkü sen sevgi haline gelirsin; geride başka bir şey kalmaz.

Duydum ki Kuran'da "Şeytandan nefret et" diye bir ifade vardır. Büyük sufi mistiği Rabiya bu satırı kendi Kuran'ından çıkarttı. Rabiya ile kalan diğer ünlü mistik Hasan, Rabiya bunu yaparken onu gördü. Dedi ki," Ne yapıyorsun? Kuran düzeltilemez bu bir küfürdür. Kuran'dan hiçbir ifadeyi çıkartamazsın; o bu haliyle mükemmeldir. Onu iyileştirmek mümkün değildir. Ne yapıyorsun?"

Rabiya : "Hasan, bunu yapmak zorundayım! Bunun Kuran ile bir ilişkisi yok bu tamamıyla farklı bir şeydir: Tanrı'yı tanıdığımdan beri nefret edemiyorum. Bunun şeytanla bir ilişkisi yok, ben sadece nefret edemiyorum. Şeytan önüme çıksa bile onu seveceğim çünkü artık sadece sevebiliyorum; nefret etme kapasitem yok, bu kayboldu. Eğer bir kimse ışıkla doluysa sana sadece ışık verebilir; senin bir dost mu düşman

mı olduğun fark etmez.

Şeytanın üzerine fırlatmak için karanlığı nereden getireyim? O artık hiçbir yerde yok; ben ışığım. Benim ışığım şeytana da Tanrı'ya olduğu kadar düşecek. Artık benim için ne Tanrı var ne şeytan, bir ayrım dahi yapamıyorum. Tüm varlığım sevgiye dönüştü; hiçbir şey kalmadı.

Ben Kuran'ı düzeltmiyorum – Ben kimim ki onu düzelteyim? Ama bu ifade benim için artık geçersiz ve bu benim kopyam; kimsenin Kuran'ını düzeltmiyorum. Kendi kopyamı kendime göre düzeltmeye hakkım var. Ne zaman bu ifadeye rastlarsam beni fena halde çarpıyor. Ondan bir anlam çıkaramıyorum; o yüzden de onu karalıyorum."

Sevgi ve coşku dolu birisinin elinde değildir. Kişi arkadaşlarını sever. Kişi, düşmanlarını sever. Bu bir karar alma meselesi değildir; sevmek artık nefes almak gibidir. Eğer bir düşman seni görmeye gelirse nefes almayı durduracak mısın? "Düşmanımın önünde nasıl nefes alabilirim?" mi diyeceksin? "Düşmanım nefes aldığı ve onun ciğerlerinden geçen hava benimkine girdiği için nasıl nefes alabilirim? Nefes alamam" mı diyeceksin? Boğulacaksın, öleceksin. Bu bir intihar olacak. Ve tamamıyla aptalcadır.

Yoldayken sevginin nefes gibi olduğu, ruhunun nefesi gibi olduğu bir an gelir. Sevmeye devam edersin.

Bu ışıkta İsa'nın söylediği şeyi anlayabilirsin: Düşmanını kendin gibi sev. Buda'ya soracak olursan söyleyeceği şey: Böyle bir şeyi yapmana gerek yok çünkü tersini yapamazsın. Sevmek zorundasın. Aslında sevgi sensin, o yüzden nerde olursan ol – çiçeklerde, dikenlerde, karanlık gecede, gündüzde, seni bir okyanus gibi çevreleyen ıstırapta veya muhteşem

başarılarda – fark etmez. Sevgi olarak kalırsın; diğer tüm şeyler maddesizleşir. Sevgin ebedi bir şey olur, devam eder. Onu kabul edebilirsin yahut kabul edemezsin ama nefret edemezsin; gerçek doğan olmak zorundasın.

Acı çekenlerin içinde bile coşkuyla, sağlıkla yaşa.

Buda sağlık ile bütünlük demek ister. İyileşmiş kimse sağlıklı birisidir. Sağlık ile Buda bu terimin sıradan, tıbbi tanımını kastetmez; onun verdiği anlam – her ne kadar meditasyon (meditation) ve ilacın (medicine) aynı kökten geldiğini duymak seni şaşırtacak olsa da – tıbbi değil meditasyonla ilgilidir. İlaç seni fiziksel olarak iyileştirir, meditasyon ise seni manevi olarak iyileştirir. Her ikisi de iyileşme sürecidir, her ikisi de sağlık getirir.

Fakat Buda bedenin sağlığından bahsetmiyor; o senin ruhunun sağlığından söz ediyor. Bütün ol, tam ol. Parçalı olma, bölünme. Kelimenin tam anlamıyla bir birey ol; tek parça, bölünemez.

İnsanlar tek parça değil; onlar çok parçalı, bir şekilde kendilerini bir arada tutuyorlar. Her an parçalara ayrılabilirler. Onlar sadece toplamadır, pek çok şeyden oluşma bir bohçadır. Herhangi yeni bir durum, yeni bir tehlike, yeni bir güvensizlik ve dağılabilirler. Karın ölür veya iflas edersin veya işsiz kalırsın; küçücük bir şey ve son noktaya gelmişsindir. Fark sadece derecededir. Kimi 98 derecede, kimi 99, kimi ise 99.9 derecede kaynar. Ama fark sadece derecededir ve herhangi küçük bir şey dengeyi bozabilir. Her an delirebilirsin çünkü içerde zaten kalabalıksın. Pek çok arzu, pek çok hayal, pek çok insan içinde yaşıyor. Şayet dikkatle izlersen içerde tek bir kişi değil her an değişmekte olan pek çok yüz bulacaksın. O tıpkı pek çok insanın gidip geldiği, çok fazla gürültü olan ve hiçbir anlam

yaratmayan pazar yeri gibidir. Sürekli biriktirirsin.

Çocukluğun Budalığa en yakın olan zamandır. Yaşlandıkça delirirsin. Yaşlandıkça Budalıktan giderek uzaklaşırsın. Bu gerçekten çok garip bir durumdur; bu böyle olmamalıdır kişi Budalığa doğru büyümelidir. Ama insanlar tam ters istikâmette büyür.

Buda der ki: Acı çekenlerin içinde bile coşkuyla, sağlıkla yaşa.

Unutma bu çok önemli bir sutradır. Bu böyledir çünkü Hıristiyanlar hayata tamamıyla yanlış bir yaklaşım yaratıyor. Diyorlar ki: Dünyada bu kadar çok ıstırap varken nasıl coşkulu olabilirsin? Bazen bana gelip derler ki, "İnsanlar açlıktan ölüyor ve insanlar fakir. Nasıl insanlara dans etmesini ve coşku dolu olmasını öğretebilirsin? Hastalıktan kırılan pek çok insan var ve sen insanlara meditasyon mu öğretiyorsun? Bu bencillik!"

Ama Buda'nın söylediği de tam olarak budur.

Sorunlu olanların içinde dahi coşkuyla, huzurla yaşa.

Bütün dünyayı değiştiremezsin. Çok kısa bir hayat süren var, çabucak bitecek. "Bütün dünya değiştiğinde ve herkes mutlu olduğunda eğleneceğim," diye bir koşul koyamazsın. Bu hiçbir zaman olmayacak ve bu senin yapabileceğin bir şey de değil. Şayet mutlu olmanın tek yolu herkesin mutlu olması olursa, o zaman hiçbir şekilde mutlu olmayacaksın. Buda basit bir gerçeği ifade ediyor. O insanlara yardım etme demiyor aksine kendin hasta iken onlara yardım edemezsin diyor.

Kendin fakir olarak fakirlere yardım edemezsin, her ne kadar fakirler senin ne kadar büyük bir aziz olduğunu görüp sana dua edecek olsa da.

Onlar Mahatma Gandhi'ye sırf fakir bir adam gibi yaşamaya çalıştığı için duacı oldular. Fakat sırf fakir bir adam gibi yaşayarak fakirlere bir yardımın dokunmuyor. Eğer bir doktor hastasına yardım etmek için kendisi de hasta düşerse ona bir aziz mi diyeceksin ya da onu bir aziz olarak mı adlandıracaksın? Ona sadece aptal diyeceksin çünkü bu anda onun tüm sağlığına ihtiyaç vardır böylelikle insanlara yardımı dokunabilir. Bu garip bir mantıktır ama asırlardır hüküm sürmüştür: Şayet fakirlere yardım etmek istersen fakir ol, fakir bir hayat sür, tıpkı bir fakir gibi yaşa. Elbette fakir insanlar sana büyük saygı duyacak ve seni onurlandıracak ama bunun fakirlere bir yararı olmayacak bu sadece senin egonu doyuracak ve doyurulmuş bir ego senin için ıstırap yaratacak coşku değil.

Acı çekenlerin içinde bile coşkuyla, sağlıkla yaşa. Sorunlu olanların içinde dahi coşkuyla, huzurla yaşa. Yardım etmenin, hizmet etmenin tek yolu budur. Önce bencil ol, önce kendini dönüştür. Huzur içinde coşkulu, sağlıklı bir hayatın içinde olmak ruhsal gıda için açlık çeken insanlara muhteşem bir beslenme kaynağı olabilir.

İnsanlar gerçekte maddi şeyler için açlık çekmezler. Maddi zenginlik çok basittir: birazcık daha teknoloji, birazcık daha bilim ve insanlar zengin olabilir. Esas sorun manevi olarak nasıl zengin olunacağıdır. Ve dışsal olarak zengin olduğunda şaşıracaksın; ilk kez olarak keskin bir şekilde, şiddetli bir şekilde manevi yoksulluğunun farkına varırsın. İlk defa dışsal olarak zengin olduğunda, hayattaki tüm anlam kaybolur çünkü bu zıtlıkta senin içsel yoksulluğun görünebilir. Dışarıda her yanında ışık vardır ve içerde ise karanlık bir adasın.

Zengin adam yoksulluğunu fakir kişiden daha çok hisseder çünkü fakir kişinin karşıtlığı yoktur. Dışarısı karanlıktır, içerisi karanlıktır; o hayatı karanlık bir şey olarak bilir. Fakat dışarıda ışık varken yeni bir olgu için

arzulu hale gelirsin: içsel ışık için yanıp tutuşursun. Bu zenginliğin dışarıda mümkün olduğunu gördüğünde, niçin içeride de olmasın?

Sahiplenmeden coşkuyla yaşa, ışıldayan kişiler gibi.

Dünyadan, güneşten, aydan, yıldızlardan, çiçeklerden, gökyüzünden, yeryüzünden keyif al. Sahiplenmeden coşku ve huzur içinde yaşa. Sahiplenme. Kullan ama sahip olma çünkü sahip olan kullanamaz. Sahip olan gerçekten kendi sahiplendiği şeyler tarafından ele geçirilir. Bu yüzden bu kadar çok zengin insan böyle ıstırap çeker; fakir bir hayat sürer. Dünyadaki tüm paraya sahip olurlar ama fakir bir şekilde yaşarlar.

Dünyadaki en zengin adam sadece yirmi- otuz yıl kadar önce Haydarabad Nizamıydı; dünyanın en zengin insanı. Aslında onun zenginliği o kadar büyüktü ki hiç kimse ne kadarına sahip olduğunu tahmin bile edemedi. Onun hazineleri elmaslarla doluydu; her şey elmaslardan yapılmaydı. Onun kağıtlar üzerine koyduğu ağırlık bile dünyanın en büyük elmasıydı; Kohinoor onun kağıt ağırlığının sadece üçte biri idi.

Öldüğünde kağıt ağırlığı ayakkabısının içinde bulundu. Elmasları saymıyorlardı çünkü o kadar çok vardı ki. Onları tartıyorlardı, saymıyorlardı – kaç tane elmas değil kaç kilo elmas – kim sayabilirdi ki? Her yıl elmaslar bodrumdan çıkarılırdı. Hindistan'daki en büyük saraya sahipti ama tüm çatıları yeterince büyük değildi çünkü her yıl onlara biraz güneş ışığı verebilmek için çatının her yanına elmasları koyarlardı. Fakat adam öyle büyük bir ıstırap içinde yaşadı ki inanamazsın; dilenciler bile çok daha iyi yaşar.

Başkalarının içip attığı sigaraları toplardı; sigara izmaritlerini. Kendisi için

sigara satın almazdı, bu sigaraları toplayıp içerdi. Ne cimrilik! Elli yıl boyunca tek bir şapka kullandı: o kadar kirli ve kötü kokuyordu ki! Aynı şapka ile öldü. Asla elbiselerini değiştirmezdi. Ve denir ki elbiselerini eski, çürümüş, kullanılmış şeylerin satıldığı bit pazarından alırmış. Ayakkabıları dünyadaki en kirli ayakkabılar olmalıydı ama o onları arada bir tamire gönderirdi, yeni ayakkabılar satın almazdı.

Şimdi, dünyadaki en zengin adam böyle bir perişanlık ve cimrilik içinde yaşıyor. Bu adama ne olmuştur? Sahiplenme! Onun manyaklığı hastalığı sahiplenmeydi. Her şeye sahip olmak istedi. Dünyanın her tarafından elmaslar satın alırdı; nerede elmas olsa onun temsilcisi satın alırdı. Sadece daha fazla ve daha fazla! Fakat elmasları yiyemezsin ve o en fakirinden şeyler yiyordu. O kadar korkuyordu ki hiç uyuyamıyordu; birisinin ondan bir şey çalacağına ilişkin bir korku. Bu yüzden kağıt ağırlığı – sahip olduğu en pahalı elmas, Kohinoor'dan üç kat daha ağır olan – ayakkabısının içinde bulundu. Ölürken kimse çalamasın diye ayakkabısının içine gizlemiş; aksi taktirde kağıt ağırlığı çok görünür olacak, insanların çok fazla gözünün önünde olacaktır. Ölürken bile kendi hayatından daha çok elmasları düşünüyordu. Asla kimseye bir şey veremedi.

Sahiplenen insanların başına bu gelir: onlar nesneleri kullanmaz, nesneler tarafından kullanılır. Onlar kendi nesnelerinin efendileri değil hizmetçileridir. Onlar sürekli toplarlar ve sahip oldukları hiçbir şeyin tadını çıkaramadan ölürler.

Sahiplenmeden coşkuyla yaşa, ışıldayan kişiler gibi.

Bir şeye sahip olmayan ama her şeyi kullanabilen Budalar gibi yaşa. Dünya sahiplenilmek için değil kullanılmak içindir. Boş ellerle geliyoruz ve

boş ellerle gidiyoruz o nedenle hiçbir şeyi sahiplenmenin anlamı yoktur. Sahiplenmek çirkindir. Ama her şeyi kullan! Yaşarken dünyayı kullan; dünya her şeyin tadını çıkarmak için olanak sunar ve o zaman arkana bakmadan, şeylere tutunmadan git. Zeki kişi hayatı kullanır ve güzel bir şekilde, estetik bir şekilde kullanır. O zaman dünyanın onun için pek çok hazinesi vardır. O asla tutunmaz çünkü tutunduğun anda uykuya dalmışsındır.

Kaybedenler acı çektiği için kazananlar nefret eker.

Kazanmaktan ve kaybetmekten özgürleş ve coşkuyu bul.

Coşkuyu nasıl bulmalı? Bırak hırsın kaybolsun; hırs engeldir. Hırs ego tatmini demektir: "Şunu olmak istiyorum, bunu olmak istiyorum: daha çok para, daha çok güç, daha çok saygınlık." Ama unutma, Kaybedenler acı çektiği için kazananlar nefret eker. Kazanmaktan ve kaybetmekten özgürleş ve coşkuyu bul. Eğer coşkuyu bulmak istiyorsan kazanmayı ve kaybetmeyi unut. Hayat oyun oynamaktır, bir oyundur. Onu güzel bir şekilde oyna, kaybetmeyi ve kazanmayı tamamen unut.

Gerçek sportmenin ruhu kazanan veya kaybedenin ruhu değildir, bu onun gerçek uğraşı değildir. O oynamaktan hoşlanır. Gerçek oyuncu budur. Eğer kazanmak için oynuyorsan, gerginlikle, kaygı ile oynayacaksın. Oyunun kendisi ile coşkusu ile gizemi ile ilgilenmezsin; daha çok sonucu ile ilgilisin. Dünyada yaşamanın doğru yolu bu değildir.

Ne olacağın hakkında bir fikrin olmadan dünyada yaşa. Bir kazanan mı yoksa kaybeden mi olmanın hiçbir önemi yok. Ölüm her şeyi senden alır. Kazanman ya da kaybetmen maddesel değildir. Önemli olan tek şey ve bu hep böyle olmuştur oyunu nasıl oynadığındır. Hoşuna gitti mi? Oyunun

kendisi? O zaman her an bir coşku anıdır.

-&-